

Emperyalizme ve Faşizme Karşı

DEVRİMCİ HAREKET

Aylık Siyasi Dergi

Sayı:6 Kasım-Aralık 1997 Fiyatı: 200.000 TL.

**BU KAN DENİZİNİN
UFKUNUN
KIZIL YOLUNUN**

**DEVİRİM İÇİN TEK YOL
DEVİRİMCİ YOL**

DEVİRİMCİ HAREKET'TEN

Geçen sayımızda, "tarihimiz konusunda yaşandığına tanık olduğumuz, şaşkıncı boyutlarda varlık gösteren eksik ve yanlış bilgilenmenin giderilmesi ve DEVİRİMCİ YOL'un dünü gibi bugününün de kavratılması, yine önümüzdeki görevlerden biri olacaktır" demiştik.

Bu sözümüzü yerine getirmede gecikmedik. Ve bu sayımızda, DEVİRİMCİ YOL'un tarihini bugünle bağlantılı bir devamlılık içerisinde ele aldık.

Gerçekte bugün için önemli olan, DEVİRİMCİ YOL'da devamlılığı hayatın içerisinde sağlamaktır; gerek teorik, gerekse pratik mirası bugünün ihtiyaçlarına göre değerlendirebilmektir. Ancak biz, böyle bir sorumluluğu yerine getiriyor da olsak; DEVİRİMCİ YOL'u hafızalarda tazelemeyi gerekli gördük.

Tarihi doğru kavrayıp, gerekli dersleri çıkarabilmek, bugünün görevleri açısından avantajlı bir durum yaratır. Geçmiş, onu değerlendirebilenler için her zaman bir yol göstericidir. Ancak, somutun gözetilmesi gerektiği ve her örneğin bir başka örnekten farklı yanlar taşıyacağı gerçekliği; geçmişi ele alırken dikkatli olmayı zorunlu kıyor. Aksi takdirde, tarihin sayfalarını birbiri ile çeliştirmek, hiç de zor olmayacaktır.

Bir tarihsel dönemi, tüm birikimleriyle beraber kapatmak isteyenlerin "geçmiş"le ilişkisi "nostalji"yi aşmaz. Bu nedenle, böylelerinin görüş açıları ile bizimkisi farklı olacaktır.

DEVİRİMCİ YOL'da çalışmaların çok yoğun bir tempoda ve çeşitli alanlarda gerçekleşmiş olması; bakanların, duruş noktasına göre farklı şeyler gördüğü bir durum yaratmıştır. Bu bağlamda, elde bulunan kimi belgeleri yayınlamaktan öte gitmeyen bir tarz yerine; kavganın ihtiyaçlarını gözeterek, DEVİRİMCİ YOL'u bugünün Türkiye'sine taşımaya çalıştık.

Sevgiyle kalın.

Okurlarımıza,

Hollanda Temsilciliğimizin adresi değişmiştir.

Yeni adres şu şekildedir:

Beresteinlaan 166 2542 KE

Den Haag- Hollanda

Tel: 0031653698256

DEVİRİMCİ HAREKET Aylık Siyasi Dergi

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Ali Dursun AĞDOĞAN
Adres: Alemdar Mah. Çatalçeşme Sok. No.6/1 D.4 Cağaloğlu/İST. Tel-Fax:
(0212) 513 95 53.

Hesap No: Ali Dursun AĞDOĞAN İş Bankası Cağaloğlu Şubesi 1095
30000 469682

DM Hesap No: Ali Dursun AĞDOĞAN İş Bankası Karaköy Şubesi
102830100-72439

Abone Yurtiçi Yıllık : 2.000.000.- TL. Abone Yurtdışı Yıllık : 80 DM.

Fiyatı : 200.000.- TL.

Baskı : Çoruh Matbaası

İÇİNDEKİLER

1-27

YANAŞACAK BAŞKA LİMAN YOK

28

**BURHANETTİN AKDOĞDU
ÖLÜMSÜZDÜR.**

29-32

OKUR MEKTUPLARI

İnsan olmanın mecburiyetlerini
halinin altına sürerek geçirmişseniz
ömür denen süreyi
tarih

duruşunuzu sanık sandalyesine
oturduğunda

insani değerler yakanıza yapışacak
İskalanmış gerçekliğin ölç alışına
tanık olacaktır insanlık

Siz ne denli kaçarsanız,
gerçek o denli gözüpektir
İhmal edilmiş tomurcuklar
kırmızı bir çiğlik gibi açar

Görmemiş olamazsınız
kayıtsız kalmış olabilirsiniz ancak
Ruhunuza çöken duyarsızlık pası
İnsani kanallarınızı tıkamıştır

Devrimci olmanın onuruyla geçen
bir yaşam

sizinkinin çoraklığı yanında
bir karanfil gibi duracaktır.

YANAŞACAK BAŞKA LİMAN YOK!..

"Devrim, ulu amaçlarına doğru -halâ açık mezarların üzerinden, 'zaferler'in ve 'yenilgiler'in ötesine- yürüyüşünü ıleriye doğru sürdürüyor. Ve uluslararası sosyalizm için mücadele edenlerin ilk görevi, devrimin gidişini ve güç çizgilerini akıllıca incelemektir."

(Rosa Luxemburg, Siyasal Yazılar, s:136)

70'li yıllar, siyasal bilinç düzeyinin yukarı çekildiği bir dönem olmasının yanında, teorinin soyut bir kavranışına sahne olmuştur. Temel teorik çözümlenmeler, sol içi yoğun tartışmalar eşliğinde gerçekleşmiştir. Bugünkü birikimde çok ciddi bir rolü olan bu süreci parça parça unsurlarına ayırmaya kalktığımızda, bize "anlamsız" gelebilecek pek çok gelişme saptayabiliriz. Ancak, kendi tarihsel gelişimi içerisinde, hemen her fiilin -kendini tüketerek aşması için de olsa- bir anlamı olduğunu söylemek yerinde olacaktır.

Teorinin, siyasal pratikten uzak mekanlarda bir fikir jimnastiği veya salt tartışma malzemesi olarak yer aldığı çeşitli örnekler bulup çıkarmak mümkündür. Hatta, Devrimci Yol'un, siyasal pratiği dikkate alan her üretimi; klasiklerden ezberlenmiş kimi alıntılara uygunluk bağlamında test edilmiş ve bu konuda ağır ithamlara muhatap edilmiştir.

Bugünün gözüyle baktığımızda bir şeyler daha net görülebiliyor. Ama daha gerilere gidip, şartırtıcı benzerlikler bulabilmek de mümkün; örneğin Engels, Feuerbach'ın yaptığı o yaman ilk itiş sonrasında neden kısır kaldığını tartışırken "*Feuerbach, ölesiye nefret ettiği soyutlama ülkesinin dışına çıkamıyor ve canlı gerçeğin yolunu bulamıyor*" der. Ayrıca, "*Feuerbach'ın soyut insanından yaşayan gerçek insanlara, ancak bu insanlar tarih içinde eylem halinde dikkate alındığı zaman geçilebilir.*" (*Felsefe İncelemeleri, Marks-Engels, s:43, a.b.ç.*) diyen Engels'in bu yaklaşımındaki yöntemle, '80 öncesi süreç test edilebilirse; Devrimci Yol'un taşıdığı özgünlük, daha ayrıntılı biçimde kavranabilecektir.

Hazırladığımız bu dosya, Türkiye'nin Marksizmi olarak kabul ettiğimiz Devrimci Yol'u bugünün koşullarında kavramaya ve pratik içerisinde

varedebilmeye de hizmet edecektir; bir tarihsel dönemin neden kapanamayacağı, bugüne sarkan özellikleri ile nasıl bir devamlılık oluşturduğu görülecektir. Bunu yaparken, Devrimci Yol ajitasyonu çekmeye çalışmadık. Herkesin, şapkasını önüne koyup, düşünmesini istedik. Bugün için soru işareti oluşturan, arayışa sebep olan hemen tüm sorunların Devrimci Yol tarafından gündeme alındığı ve çözüme dair belirli mesafeler katedildiği hatırlanacaktır. Yıllardır sürdürülen "Nasıl bir sosyalizm?" tartışmaları; geleceğin önbiçimlerini bugünden oluşturma öngörüsü; komite, meclis, inisiyatif vb. buluşların (!) tüm farklı isimlendirmelere rağmen, Direniş Komiteleri deneyinin etrafında dönmesi; merkezi askeri örgütlenmelerde Devrimci Savaş Birlikleri (DSB)'nin örnek alınması anlamak isteyenlere çok şey anlatıyor olmalı.

Bugün yeniden ısıtılmaya çalışılan "işçicilik" eğilimleri; Yeni Çeltek, Tariş, Yeraltı Maden-İş, vb. pratiklerle almış olduğu gerekli cevabı unutmışa benziyor. Özellikle Devrimci Yol geleneğinden gelip, bugün sınıfla bağ kurma konusunda bu tür baskılara prim verir duruma düşenler, daha da anlaşılabilir bir görüntü sergiliyor. **Bugünkü koşullarda, Devrimci Yol'un teorik-pratik mirasını kendine rehber edinmeyen bir devrimci hareketin; ciddi bir siyasal güç olma, pratiğin dayattığı sorunları çözme şansını alamaz.**

Bir siyasal harekette politik refleksler geliştiği oranda, üretkenlik ve sürece müdahale yeteneği artar. Sınıflar mücadelesinin bir ihtiyacı olarak gündeme gelen örgüt biçimleri, o ihtiyacı karşıladığı oranda gelişir ve gerçek işlevine kavuşur. Devrimci Yol'un sivil-faşist saldırganlık karşısında geliştirdiği yöntem ve araçlar, anti-faşist mücadelenin bir gereği idi. Ay-

nı zamanda bu araçların, mücadelenin bütünselliği içerisinde evrilme/gelişme koşulu olmuş, -sanıldığı aksine- farklı alanların gerektirdiği kadro ve beceri/deneyim eksikliğini gidermede avantaj teşkil etmiştir.

Son dönemlerde, HALK İÇİN KURTULUŞ dergisinde yeniden nüksettiğine tanık olduğumuz; her şeyi Devrimci Yol'a göre açıklama ve daha kötüsü "Devrimci Yol=ÖDP" denklemini kurma ısrarı, umuyoruz ki bu yazımızın okunması sonrasında değişime uğrayacaktır. Çünkü, tasfiyeci bir gelişmenin ardından ortaya çıkan yapıların "kökenlerine" bakarak, onları eski veya yeni devrimci yapılarla özdeş tutmamak gerektiğini öyle sanıyoruz ki, "KURTULUŞ" yazarları da biliyor. **Devrimci Yol'un ürettiği her türlü değeri ÖDP tezgahında sorguya çekmenin yakışık düşmediğine inanıyoruz.** Konuları tek tek ele alıp, bir polemik meselesi yapmayı düşünmüyoruz. Ancak, HALK İÇİN KURTULUŞ'un 58. sayısında geçen "*Evet, DY Mahir'i, THKP/C'nin tezlerini savunduğunu söylüyor, dolayısıyla 'sömürge tipi faşizm' tespiti de savunuyor görünüyordu. Ama DY'nin o dönemki tüm yayınlarına bakıldığında Türkiye'de faşizm olgusunu ciddi bir biçimde tartışmaktan uzak durduğu görülür!*" biçimindeki ifade için, dostlarımıza ufak bir öneride bulunmak istiyoruz: Hafızalarının tazelenmesi ve yanlışlıklarını görmeleri açısından Devrimci Yol dergisinin en azından 10,11,12 ve 13'üncü sayılarına bakabilirler (Eğer ellerinde yoksa bizden isteyebilirler). O da olmazsa, dergimizin 1. sayısında, kısa da olsa yer verdiğimiz "Devrimci Yol'u Anlayabilmek" yazısında faşizmin sivil faşistlerden ibaret olmadığına dair hassasiyetle yaptığımız değerlendirmeyi inceleyebilirler. Ama hazır ellerine almışken

12 Mart darbesi ise, büyük oranda sol içindeki devrimci çizgi'nin tasfiyesine yöneldi. Diğer "sol" kesimler, 12 Mart sürecinden önemli yaralar almadan çıkarken; devrimci gruplar, çok büyük kayıplar verdi. Ancak, 12 Mart'ın bizzat kendisi, sol içinde devrimci çizginin belirleyiciliğinin kanıtı oldu.

bu yazıyı okuyup bitirebilirlerse; gerek faşizm konusunda, gerekse devrimci hareketin tarihine dair eksik/yanlış bildikleri konularda doğru bilgilenme şansı bulacaklardır.

DEVRİMCİ YOL'UN ÖNCELİ OLAN THKP/C'NİN, İÇİNDE DOĞDUĞU SÜRECİ KAVRAYABİLMEK DEVRİMCİ YOL'U ANLAYABİLMENİN ZORUNLU KOŞULUDUR

12 Mart yenilgisi sonrasındaki farklı siyasal tavır alış ve yorumlarda, 12 Mart öncesinde yaşanan ayrışmaların ve ideolojik netleşmenin de önemli rolü olmuştur. Bu nedenle, günümüzdeki meselelere ışık tutması amacıyla, 1965-1970 sürecinde yaşananlara bir göz atmak yararlı olacaktır.

1960 Anayasası ile sağlanan nispi demokratik ortamda, "sol düşünce", kitlelerle kucaklanmanın yanında "özerk" üniversitelerde bilimsel-entellektüel bilgi ile de buluştu. Sınırlı özerklik ortamında, üniversiteler, ülkenin somut koşullarının incelenmesi için pek çok araştırmayı başlattılar. Ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel açıdan Türkiye toplumu kapsamlı incelemelere konu oldu. Bu bilimsel çalışmaların sonuçlarından sol, büyük oranda yararlandı. Marksizmin, ülkenin somut koşullarına uygun yorumunun yapılabilmesi için bu çalışmalar zorunluydu. 1965'ler sonrasında TİP içinde yaşanan ayrışmalarda, büyük oranda ülke somutuna ilişkin farklı kavrayışlar/yorumlar etkili oldu. Özellikle 1968-1970 sürecinde, THKP/C'nin ideolojik-politik biçimlenişini sağlayan bir dizi ayrışmanın nedenini de bu farklı kavrayışlar oluşturdu. Sanılanın aksine, bu ayrışmalar bir sağlık belirtisiydi. Yaşanan ayrışmalar, oldukça nitelikli tartışmalar sonrasında gerçekleşiyordu.

Süreçte başlıca üç odak oluştu;

a) Türkiye'yi özünde demokratik bir ülke olarak kavrayan ve sosyalizme, sis-

tem içi mücadele yöntemleri ile barışçıl yoldan ulaşmayı hedefleyen TİP (TKP) çizgisi.

b) Ülke somutundaki gelişmelere ÇKP çizgisindeki önermelerle yaklaşan PDA.

c) Türkiye'yi emperyalizme bağımlı bir yeni/yarı sömürge olarak tanımlayan, kurtuluşu radikal devrimci mücadelede gören gruplar (THKO, TİKKO, THKP/C).

1965 sonrasında solda devrimci çizginin şekillenmeye başlaması, solun hızla kitleselleşmesine, mücadelenin boyutlarının yükselmesine neden oldu. Bu sürecin sonunda 1970'lere gelindiğinde, Marksizmin ülke somutuna ilişkin özgün bir yorumu olan THKP/C'nin ideolojik-politik biçimlenişini önemli ölçüde tamamladı.

12 Mart darbesi ise, büyük oranda sol içindeki devrimci çizgi'nin tasfiyesine yöneldi. Diğer "sol" kesimler, 12 Mart sürecinden önemli yaralar almadan çıkarken; devrimci gruplar, çok büyük kayıplar verdi. Ancak, **12 Mart'ın bizzat kendisi, sol içinde devrimci çizginin belirleyiciliğinin kanıtı oldu.**

12 Mart ile ülke somutunda oldukça önemli değişiklikler yaşandı. Toplumsal yaşamı derinden etkileyen bu değişimlerin solun ideolojik-politik biçimlenişine yansımaması, onu etkilememesi düşünülemezdi.

12 Mart ile:

* Ülkenin emperyalist-kapitalist sisteme bağımlılığı artmış, toplumsal yaşamın şekillenmesinde emperyalist denetim daha belirginleşmiştir.

* Oligarşi içinde tekelci burjuvazinin etkinliği artmış, tekeli dışı burjuva katmanların gücü azalırken, prekapitalist unsurlar önemli oranda oligarşik ittifakın dışına itilerek tasfiyesi hedeflenmiştir.

* Devlet, emperyalizm ve tekeli burjuvazinin talepleri doğrultusunda yeniden örgütlenmiş, demokratik hak ve özgürlükler büyük oranda budanmıştır. Emekçi kesimlerin kendilerini ideolojik ve politik olarak ifade edebilmeleri engellenmiştir.

* 12 Mart öncesinde bir eğilim olarak

ortaya çıkan "toplumsal muhalefetin gelişimini sivil-faşist hareket ile engelleme ve kontrol altına alma" isteği, 12 Mart sonrasında egemen sınıflar tarafından bir "tercih" olarak topluma dayatılmıştır. Kontr-gerilla faaliyetleri ile bütünlük içinde geliştirilen sivil-faşist örgütlenmeler ülke çapında yaygınlaştırılırken; devrimci-demokrat-yurtsever tüm kişi, kurum ve yapılar karşı faşist saldırılar hemen her tarafta sistemli bir şekilde tırmandırılmıştır.

* Faşist saldırılar karşısında halk safalarında -12 Mart sürecinde sürdürülen militan devrimci mücadelenin yarattığı sempatinin de etkisiyle- direnme eğilimleri yaygınlık kazanmış; soldaki tüm dağınıklığa ve örgütsüzlüğe rağmen direniş zemininin çapı ve derinliği büyümüştür.

KIZILDERE SONRASINDA SÜRECİN GELİŞİM EĞRİSİ VE AYRIŞMALARA DAMGASINI VURAN NİTELİKLER

12 Mart öncesinde yaşanan, oldukça sağlıklı bir ayrışma ve ideolojik netleşme sürecine rağmen, yenilgi sonrasında solda büyük bir dağınıklık ve belirsizlik egemendi.

Süreçten önemli yaralar almadan çıkan TİP-TKP ve PDA; ideolojik-politik biçimlenişlerini sorgulayıp, sürecin dayattığı koşullara uygun yeni yapılanmalara gitmek yerine, yaşanan süreci ve yenilgiyi/yenilginin sonuçlarını kendi doğruluklarının kanıtı olarak yorumladılar. İnsanların günlük yaşantılarını da etkileyecek boyuta gelen faşist saldırılar karşısında, iyice sistemden yana tavır alarak teslimiyetçi bir çizgiyi sergilediler.

12 Mart'ta yaşanan yenilgi, en çok, militan bir mücadeleyi sürdüren devrimci hareketleri etkiledi. Kayıpların çok büyük olmasından da kaynaklanan nedenlerle, bu hareketlerin saflarında yenilgi sonrasında yoğun bir kaos yaşandı. Daha önce devrimci hareketin içinde yer alanların bir kısmı, "yanıldıklarını" anlayarak, teslimiyetçi çizgilerin (TİP-TKP,PDA) ne kadar doğru olduklarını keşfettiler!..

"Geçmiş değerlendirmeleri" ile başlayan ve hemen hemen hiçbir bilimsel içerik taşımayan tartışmalarla sağlıksız bir "ayrışma" ve "saflaşma" süreci yaşanmaya başlandı. Bu olumsuz gelişmelerden, çok güçlü bir ideolojik-politik zemine dayanmasına rağmen THPK/C hareketi de etkilendi.

Kızıldere sonrasında, örgütsel yapının iyice dağılmasıyla beraber, ayakta kalabilen sınırlı ilişkilerden bazıları da **sol kendiliğindenci** bir tavır izlediler. Ülke somutundaki gelişmeleri tanımlarken, kaba belirlemelerle yetinerek "varolan sınırlı ilişkileri en kısa zamanda toparlama ve mücadeleye kaldığı yerden devam etme" görevini tespit ettiler. THKP/C'nin ideolojik-politik çizgisinin birkaç askeri eyleme indirgenecek kadar yanlış kavranışı ile politik bir hat oluşturmaya çalıştılar. THKP/C'nin hayatın her alanında mücadeleyi öngören bütünlüklü politikaları içinde, salt askeri alanda gerçekleştirilenleri seçip; onlarla kurdukları pratik benzerliği, THKP/C'nin devamı olmak için yeterli bir nitelik olarak kabul ettiler.

12 Mart döneminin özgül koşullarında geliştirilen ve günün siyasal beklentilerine cevap verecek tarzda biçimlendirilen askeri eylemler ve eylem çizgisi, her dönemde geçerli bir model olarak sunuldu. 12 Mart öncesinde THKO-THKP/C tartışmalarında daha çok THKO çevresinin savunduğu görüş ve düşünceler, THKP/C'ye maledilmeye çalışıldı. Ancak, izlenen yanlış politik çizgi nedeniyle, ülke genelinde süren anti-faşist mücadelede neredeyse tümüyle etkisiz kaldılar ve sınırlı bir çevrenin dışına çıkamadılar.

Yenilgi sonrasında kendisini politik olarak en geç ifade eden

hareket, Devrimci Gençlik-Devrimci Yol oldu. Sürdürülen tartışmalarda, ülke genelinde varlık gösteren faşist saldırılar ve anti-faşist mücadele ön plana çıkarıldı. Kısaca:

* Faşist saldırıların, birbirinden bağımsız, bazı sorumsuz kişi ve grupların işi olmadığı

* Faşist saldırıların, siyasi iktidarların tercihlerinden çok, egemen sınıfların egemenliklerini sürdürmedeki tercihlerinin bir sonucu olduğu, bu nedenle süreçte etkili ve belirleyici olacağı

* Faşist çetelerin, devletin faşist kurumları ile bir bütünlük içinde oldukları, bu nedenle faşist saldırılar karşısında direnmenin, özünde bir devrim mücadelesi olduğu tespitleri yapılmıştır.

Bu doğrultuda da, Devrimci Gençlik dergisinin ilk sayısından itibaren anti-faşist mücadelenin önemi vurgulanmış, "Devrimci Gençlik, Faşizme Karşı Müca-

delede Ön Saflara" sloganı hayata geçirilmeye çalışılmıştı. Süreç içerisinde, anti-faşist mücadelede eylem biçimleri konusunda ilke olarak hiçbir önkoşul dayatılmamıştır. En basit kitlesel ya da bireysel legal eylemlerden en dar askeri eylemlere kadar tüm mücadele biçimleri siyasal pratiğin araçları olarak kabul edilmiştir. Bu konudaki en önemli sınırlayıcılığı da siyasal pratiğin gerekleri ve subjektif konum oluşturmuştur. Siyasal pratiğin gerektirmediği "maceracı" eylem çizgisine izin verilmemiş, faşist saldırılar karşısında meşru savunma çizgisi korunmaya çalışılmıştır. **Farklı alanlarda ve bölgelerde süren anti-faşist mücadelede ortaya çıkan yeni mücadele, eylem ve örgütlenme biçimlerinden olumlu olanlarının genelleştirilmesine, yaşanan olumsuzlukların da kısa sürede aşılmasına çalışılmıştır.** Soyut mücadele, eylem ve örgütlenme biçimleri yaratmak yerine, siyasal pratiğin içinde ortaya çıkan uygun mücadele ve örgüt biçimleri yaygınlaştırılmak istenmiştir.

KSD deneyimi, devrimci mücadelede teorik-pratik bütünselliğinin ne kadar önemli olduğunun tipik bir örneğini oluşturuyor. Faşist saldırılar karşısında tutarlı bir tavır koymuş olmasına rağmen, bu tutarlı tavır alış, bütünlüklü bir teorik çerçeve ile desteklenmediğinden bir süre sonra tıkanmış, anti-faşist mücadelenin gerektirdiği daha üst biçimlere geçilememiştir.

**FAŞİZME KARŞI
MÜCADELE, SÜREÇTE
TEMEL DİNAMİĞİ
OLUŞTURURKEN; AYNI
ZAMANDA GELİŞMELERİN
KAVRANMASI VE GEREKLİ
SORUMLULUĞUN
ÜSTLENİLMESİNDE BİR
TURNUSOL ÖZELLİĞİ
TAŞIMIDIR**

Yenilgi sonrasında sürdürülen tartışmaların odağını faşizm ve anti-faşist mücadele oluşturuyordu. Pek çok siyasal odak, faşist saldırıları devlet ile ilişkilendirmekten devletin faşist niteliğini kabul etmekten özenle kaçınıyordu. Devlet, gerici bazı kurumları olmakla birlikte, özünde demokratik bir yapı olarak tanımlandığında; Marksist teoride, oldukça

uzun bir evrimci, barışçıl mücadelenin önu açılmış demektir. Tüm faşist saldırı ve katliamlara karşın, "teori" ile çalışmak için insanlar pasif kalıp, teslimiyeti kabullenebilmektedir.

Ancak, devletin faşist niteliği kabul edildiğinde, faşizme karşı mücadele bir insanlık onurudur. Onurlu insanlar ve siyasal yapılar, içinde buldukları konuma, örgütlenme düzeylerine bakmaksızın faşizme karşı savaşmak zorundadırlar.

Bu nedenledir ki, devletin faşist niteliğini kabullenmeyen siyasal odaklar, başlangıçtaki tüm radikal söylemlerine rağmen giderek sağa kaymış, teslimiyetçi çizgilerle bütünleşmişlerdir.

Günümüzde bile pek çok siyasal odak, devletin niteliğine ilişkin tartışmayı "modası geçmiş", "söylenmesi gereken ne varsa söylenmiş" olarak yorumluyor. Devletin faşist niteliğine vurgu yapılacak tartışmalardan özenle kaçınıyor. Devleti tepeden tırnağa faşistleştiren bir 12 Eylül sürecinden sonra bile, yıllardır yazılan

yazıların hemen hiçbirinde faşizme karşı mücadeleden bahsedilmiyor. Şimdilerde de, devlette tüm olumsuz uygulamalar, faşist katliamlar "çetelere" yıkılarak, faşist devlet aklanmaya çalışılıyor. Devletin faşist çetelerden oluştuğu vurgulanmıyor.

Bugün gelinen aşamada halen, bir miting alanı terkedilirken polise yönelik olarak, "Üniformalı işçileri üzmeden ayrılalım. Çünkü onların sendikası yok, çünkü bugün pazar, onlar mesai alamayacaklar" deniyorsa, devletin faşist niteliğinin kavranışına dair bir sorun yaşanıyor demektir. (2 Kasım'daki, Susurluk mitinginde, ÖDP otobüsünden yapılan anons; Yeniüçyıl, 3 Kasım 1997)

Benzer bir yaklaşım da **derin devlet** tartışmaları ekseninde dönmektedir. Bu tartışma, çoklukla burjuva liberal çevrelerde yapılıyor olsa da, bunlara devleti ve toplumu demokratik olarak tanımlayan

bazı sol çevreler de katılıyor. **Derin devlet tanımlaması, burjuva devletin tanımlanmasında bilimsel bir kategori değildir. Söz konusu olan, kurumsal faşizmin biçimlenişinde, faşist devletin "demokratik görünümlü" yapılarla gizlenmesidir.** Devletin örgütlenmesinde en demokratik krumlar olarak tanımlanan yapıların bile gerçekte faşist devleti gizlemenin bir aracı olduğu gerçeği, son yaşananlarla birlikte daha iyi gözlenebiliyor.

Devlet biçimine dair yaşanan, ifade lendirebilme sorunu, gerçekte devleti ve toplumu demokratik olarak tanımlayanlar için geçerlidir. Ve böyle bir açmaz, sonuçta "derin devlet" türünde tanımlamalara götürüyor. Halbuki, bizim gibi ülkelerdeki devlet yapısının tanımlanmasında "-THKP/C'den alınan mirasla- kullanılan "sürekli-kurumsal-faşizm" kavramı, sorunu açıklamada çok daha geniş olanaklar sunuyor. Devlet örgütlenmesinde demokratik görünümlü yapıların giderek etkisizleştiği, faşist kurum ve değer yargılarının devlete- giderek topluma-egemen olduğu yapıya tanım olarak en uygun düşecek kavram, **sürekli faşizmdir.**

"KSD" AYRILIĞI

KSD ile ilk ayrışmalar '74 öncesi "içerde" başlamıştı. THKP/C'nin kavramına, ideolojik-politik çizgisine oldukça önemli eleştirileri vardı. Eleştiriler öncü savaşı, suni denge kavramları üzerinde yoğunlaşmış, ancak ilişkiler kopma noktasına gelmemişti. Devrimci Gençlik tartışmalarına katılmalarında her iki tarafça sakınca görülmemiş, ilk sayıdan itibaren de farklılıklar belirmişti. Birkaç sayıdan sonra ise ayrılık kesinleşirken; önemli siyasal varlık nedenlerini THKP/C-Devrimci Gençlik-Devrimci Yol eleştirileri oluşturacaktı. Öncü savaşı, suni denge, evrim-devrim aşamalarının içiçeliği, PASS, halk savaşı konularında önemli oranda TİP, TKP çizgisine yakın eleştirileri oldu; ancak, belirgin ideolojik formülasyonlarını faşizm konusunda oluşturdu- lar.

Faşizm konusunda, faşizmin klasik tanımını ve modellerini göz önünde tutarak; faşizmin aşağıdan yukarıya kitle desteği olarak örgütleneceği ve tüm demokratik hak ve özgürlükleri yok ederek varolabileceği tanımlaması yapılıyordu. Emperyalizm çağında tekeller ekonomik, siyasal, toplumsal yaşamda etkilidirler. Kapitalizmin tekelleri aşamasında demokrasi-

nin sınırı, burjuvazinin çok dar bir kısmına -tekellere- kadar daralmıştır. Bu nedenle günümüzde tüm burjuva devletler oligarşik bir karakter taşır. Ancak gelişmiş kapitalist ülkelerde, işçi sınıfının kazanımları nedeni ile, varolan demokratik hak ve özgürlükler ile burjuva demokrasinin özüne dokunulamıyor. Bu ülkelere faşizm, ancak aşağıdan yukarıya örgütlenerek gelebiliyor. Bizim gibi ülkelerdeki egemen sınıflar da oligarşıktır. Devlet de bu sınıfların talepleri doğrultusunda tamamen gerici tarzda örgütlenmiştir. Demokratik hakların sınırı bu hakların kazanılması için verilen mücadele tarafından belirlenir. Demokratik hakların sınırlı olması, devletin faşist olduğunun göstergesi değildir. Devletin oligarşik niteliğinin sonucudur... Tespiti yapılıyordu. Bu tespit ile:

x Süren faşist saldırılarla devletin faşist niteliği birbirinden ayrılarak, faşistlere karşı mücadele ile devrim mücadelesi birbirinden ayrılıyordu.

x Toplumun demokratikleştirilmesi bir devrim sorunu olmaktan çıkarılıp, adım adım mücadeleler ile sağlanabileceği savunuluyordu. Devrim (sosyalist devrim) ise, toplumun demokratikleştirilmesinden sonra, oldukça uzun bir evrimci çalışmalar neticesinde ayaklanma ile mümkün görülüyordu.

(Gelinen noktada, ÖDP içindeki KSD'lilerin kendi çizgilerinden pek fazla bir ödün verdikleri söylenemez. Ne de olsa, faşist olmayan bir devlete karşı demokratikleşme mücadelesi veriliyor)

KSD deneyimi, devrimci mücadelede teorik-pratik bütünselliğinin ne kadar önemli olduğunun tipik bir örneğini oluşturuyor. Faşist saldırılar karşısında tutarlı bir tavır koymuş olmasına rağmen, bu tutarlı tavır alış, bütünlüklü bir teorik çerçeveye ile desteklenmediğinden bir süre sonra tıkanmış, antifaşist mücadelenin gerektirdiği daha üst biçimlere geçilememiştir. **Doğru bir siyasal tavır alın, doğru bir formülasyon ile önü açılmadığı sürece ya da teorik mücadele siyasal pratiğin gerekleri doğrultusunda ele alınmadığı sürece, tıkanmanın kaçınılmazlığı KSD pratiğinde bir kez daha kanıtlanmıştır.**

"MİLİTAN GENÇLİK" AYRILIĞI

Militan Gençlik, THKP/C kökenli geniş bir grup tarafından oluşturuldu. Bu kesim, uluslararası düzeyde süren Çin-Sovyet kutuplaşmasının da etkisi ile;

THKP/C'nin geliştirdiği devrimci teoriye teslimiyetçi PDA çizgisini eklemleyerek politika yapmaya çalıştı. Militan Gençlik ilk çıktığı dönemlerde süren tartışmalarda, "Biz Mahir'in tüm yazdıklarına katılıyoruz. Ancak sadece Sovyetlere dün modern revizyonist diyorduk, şimdi sosyal emperyalist diyoruz, bunun dışında bir farklılığımız yok" diyorlardı.

Ancak, THKP/C hareketini giderek, küçük burjuvazinin sisteme yönelmiş tepkisinin teorize edilmesi olarak tanımlanmaya yönelik MG; işçi sınıfı içerisinde çalışarak kitleleşme görevini ön plana çıkarmaya başladı. Öncülerin hareketini kitleden kopuk olarak niteliyor ve çalışmanın odağına bir kitle hareketi yaratma amacı koyuyordu. Daha sonra **Halkın Yolu** dergisini çıkarmaya başlayan bu çevre, Türkiye'yi "emperyalizme bağımlı geri bir tarım ülkesi" olarak tanımlayacaktı.

Devrimci mücadeleye, ülkedeki sınıflar mücadelesinin gerekleri açısından değil, uluslararası düzeyde süren Marksizmin tartışma konularının gerekleri açısından bakan, "devrim" mücadelesini bu tartışmaların sonrasına erteleyen bu çizgi, süreç içinde ciddi bir ayrışmaya uğruyor ve kadrolarının önemli bir kısmı PDA'ya katılıyordu. Peşinden sınırlı da olsa bir kesim Devrimci Halkın Yolu dergisini çıkarmış ve eski çizgide ısrar etmişti. Bugüne dek sarkan bazı dar kadro örgütlenmeleri olmuş ise de; ilk çıkış anında varlık gösteren ve THKP/C kökenli olan kadroların büyük çoğunluğunun **Aydınlık** çevresine katıldığını söyleyebiliriz.

DEVRİMCİ GENÇLİK DERGİSİ, SÜRECE İRADİ YÖNELİM KAZANDIRMADA ÖNEMLİ BİR ROL OYNAMIŞTIR

Devrimci Gençlik dergisi, ilk sayısından itibaren soyut bir teorik tartışmanın içine girmekten kaçınmıştır. İçinde yaşanan dönemdeki somut siyasal gelişmeler/olaylar ve bu siyasal olayların olası gelişme eğilimleri tartışılmış, bu gelişmeler karşısındaki doğru devrimci tavrın ne olduğu ortaya konmaya çalışılmıştır. Gelişen siyasal pratiğin ortaya çıkardığı sonuçlar değerlendirilmiş, bu sonuçlardan, karşılaşılan sorunların çözümünde veri olarak yararlanılmıştır. Siyasal pratiğin dayattığı oranda devrimci hareketin temel teorik sorunları tartışmaya açılmış, bu tartışmalarda geçmiş ve güncel siyasal deneyimlerin sonuçlarından yararlanıl-

mıştır. Ancak bu çerçevede bir geçmiş değerlendirilmesine girilmiş, soyut bir geçmiş tartışmasından kaçınılmıştır.

Karşılaşılan her yeni durum önce kavranılmaya çalışılmış, bunun ortaya çıkardığı devrimci görevler tartışılmış ve bu görevler hayata geçirilmiştir. Ekonomik-sosyal-siyasal gelişmeler abildiğince erken kavranılarak, siyasal gelişmelerin ardından koşan değil, güncel olarak onu takip eden, hatta giderek olası gelişmeleri kavrayıp güncel olayların önüne geçen, siyasal gündem belirleyen konuma gelmeye çalışılmıştır. (1979-1980'lere gelindiğinde bu bir ölçüde başarılmış, düzenlenen kampanyalarla siyasi gündem üzerinde etkili olunabilmiştir). Bu noktada Marksist teorinin sunduğu olanaklardan, yaşanan tüm devrimci deneyimlerden büyük oranda yararlanmış, "önderlik, geleceği görmektir" gerçeğinin gerekleri büyük ölçüde yerine getirilmiştir.

Güncel gelişmeler henüz insanların belleğinde canlı iken üretilen alternatif, somut devrimci politikalar; kitleler tarafından daha kolaylıkla kavranılmaya başlanmış, devrimci çalışma alanları hızla genişlemeye başlamıştır. Devrimci hareket, kendi gelişiminin önkoşullarını da kendisi hazırlama çabasına girmiştir. Devrimci Gençlik-Devrimci Yol düşüncesinin çok geniş kesimlerden kabul ve destek görmesinin en büyük nedeni, içinde yaşanan döneme uygun somut politikalar üretebilmesi ve bunları hayata geçirmedeki kararlılığı olmuştur.

DEVRİMCİ GENÇLİK SÜRECİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN ALTERNATİF POLİTİKALAR VE PRATİK TAVIR ALIŞLAR, DEVRİMCİ HAREKETİ OLUŞTURAN BİRİKİMDE ÖNEMLİ BİR ROL OYNAMIŞTIR

Devrimci Gençlik dergisi, yayına başladığı dönemlerde ülke genelinde yaygın ve öncelikle eğitim kurumlarını hedef alan, faşist saldırılar yaşıyordu. Faşist güçler, 12 Mart ile devlet yapılanmasında kazandıkları mevzileri toplumdaki kitlesel dayanakları ile güçlendirmek, giderek tüm halkı teslim almak istiyorlardı. Bu noktada öncelikli hedefi, eğitim-öğretim kurumları oluşturuyordu. Başta Eğitim Enstitüleri ve Üniversiteler olmak üzere, tüm okullar yoğun bir faşist saldırı altın-

daydı. Merkezi bir politikanın sonucu olarak saldırılar giderek sistemli ve kapsamlı hale geliyordu. Hemen hemen tüm okullarda faşist saldırılar karşısında, devrimci-demokrat, yurtsever kesimlerin birbirinden bağımsız, kendiliğindenci direnişleri de yaygınlaşıyordu.

Bu noktada Devrimci Gençlik, "Gençliğin devrimci eyleminin birliği"ni sağlamak amacıyla yayın hayatına başladı. Sürdürdüğü tutarlı politika nedeniyle, kısa sürede geniş kesimler tarafından benimsendi. Süren anti-faşist mücadelede belirgin bir gelişme kaydedildi. Antifaşist mücadelenin pek çok teorik-pratik sorunu çözümlendi, gençliğin merkezi örgütlenmesi yaratıldı. Faşist saldırılara karşı direnişin kalıcı ve sürekli olabilmesini sağlayacak nitelikli örgütlü ilişkiler ve kadrolar oluştu.

Fakat, faşist saldırılardaki tırmanma ve antifaşist mücadelenin kazandığı boyut nedeni ile, giderek gençlik eksenli antifaşist mücadelede tıkanmalar yaşanmaya başlandı.

Faşist saldırılar, ülke genelinde neredeyse tek merkezden yönetilen organize bir tarzda geliyordu. Saldırıları, okullardan fabrika ve işyerlerine, mahalli bölgelere hatta köy ve kasabalara kadar yaygınlaşıyordu.

Antifaşist mücadelenin başarısı, daha geniş ve merkezi örgütlü ilişkiler, merkezi politikalar gerektiriyordu. Bu tür bir mücadelenin alt yapısı ise bir oranda Devrimci Gençlik tarafından oluşturulmuştu. Ancak, örgütlenmelerin tüm halkı kapsayacak şekilde geliştirilmesi, mücadelenin uzun dönemde önünü açacak merkezi politikaların üretilmesi ve örgütlü yapıların oluşturulması zorunluuydu. Antifaşist mücadelede kazanılan deneyimlerin yaygınlaştırılması, yapılan yanlışların, nedenleri ile kavranarak aşılması gerekiyordu.

Faşist saldırıların, özünde devlet yapısından kaynaklanması nedeniyle, faşizme karşı mücadeleyi bir iktidar ve devrim sorunu olarak gören yeni bir yapılanmaya yönelmek zorunluuydu. "Bildirge" tartışmaları, böyle bir zamanda başladı. Devrimci Gençlik sürecinde yer alan/almayan çok daha geniş kesimlerin katılımı ile sürdürüldü. Türkiye devrimci hareketinin ve antifaşist mücadelenin temel teorik ve pratik sorunlarının ayrıntılı olarak tartışıldığı bir süreç oldu, bildirge tartışmaları. Tartışmalar sonunda genellikle kendiliğindenci tarzda süren devrimci mücadeleye ikili bir müdahale kararı çıktı.

1) Türkiye devrimci hareketinin temel teorik, pratik sorunlarının tartışılacağı, geniş kitlelere ulaştırılacağı, edinilen devrimci deneylerin tüm ülkeye yaygınlaştırılacağı, merkezi bir yayın organı.

2) Oluşturulan teorik çerçeve doğrultusunda güçlü, merkezi, nitelikli örgütlü ilişkilerin yaratılması doğrultusunda müdahale; partinin yaratılması, partileşme süreci olarak da tanımlanan sürecin başlatılması.

Yayın olarak müdahalenin en kısa zamanda tüm ülkeye ulaşması hedeflenirken, örgütlü müdahalenin öncelikli alanlara ve bölgelere yönelmesi hedeflendi.

MARKSİST TEORİDE DEVLET BİÇİMLERİ VE BUNA BAĞLI OLARAK FAŞİZM TAHLİLİNİN DOĞRU KAVRANMASI; SİYASAL ARENADA VARLIK GÖSTERECEK BİR DEVRİMCİ HAREKET İÇİN OLMAZSA OLMAZ BİR KOŞULDUR

İnsanlık tarihinin hemen her evresinde açık zor'un yaygın biçimde kullanıldığı, egemen sınıfların egemenliklerini zor ve şiddete dayalı olarak sürdürdükleri dö-

Devrimci hareket, kendi gelişiminin önkoşullarını da kendisi hazırlama çabasına girmiştir. Devrimci Gençlik-Devrimci Yol düşüncesinin çok geniş kesimlerden kabul ve destek görmesinin en büyük nedeni, içinde yaşanan döneme uygun somut politikalar üretebilmesi ve bunları hayata geçirmedeki kararlılığı olmuştur.

Bir devletin faşist olarak tanımlanabilmesi için uyguladığı zor ve şiddetin boyutuna değil, egemen sınıf ittifakı içindeki tekelci burjuvazinin belirleyiciliğine bakmak gerekir. Tekellerin ekonomik yaşamda belirleyici olduğu emperyalizm aşamasında faşizm ve emperyalizm ayrılmaz bir ikilidir.

nemler oldukça yaygındır. Belki de zorun en yaygın uygulandığı toplum, köleci toplum olmuştur. Benzer dönemler, feodal toplum ve rekabetçi kapitalizm dönemlerinde de yaşanmıştır.

Ancak zor, ne denli yaygın biçimde kullanılmış olursa olsun bu baskı ve şiddet "Faşizm" olarak tanımlanmıyor. Faşizmin ortaya çıkışı tekelci döneme rastlar. Bilinen tanımla; tekelci burjuvazinin en gerici, en şoven, en emperyalist unsurlarının açık, terörcü diktatörlüğüdür.

Bir devletin faşist olarak tanımlanabilmesi için uyguladığı zor ve şiddetin boyutuna değil, egemen sınıf ittifakı içindeki tekelci burjuvazinin belirleyiciliğine bakmak gerekir. Tekellerin ekonomik yaşamda belirleyici olduğu emperyalizm aşamasında faşizm ve emperyalizm ayrılmaz bir ikilidir.

Metropol ülkelerde faşizmin kaynağını, emperyalist tekellerin sınır tanımayan saldırganlığı oluşturur. Özellikle, siyasal olarak kendini tehdit altında hissettiği dönemde, tekelci burjuvazinin saldırganlığı daha da artar. Faşizmin ortaya çıkış dönemleri, genellikle bu dönemlerdir. **Yeni-yarı sömürge ülkelerde faşizmin biçimlenişini içsel ve dışsal bileşenler içerir. Bu ülkelerde faşizmin maddi altyapısını oluşturan bileşenlerden biri, ülkedeki kapitalizmin gelişim düzeyi ve tekelleşmedir.** Ancak bu tekeller daha başlangıçtan itibaren emperyalist tekellerle bütünlük içinde gelişir. Ekonomik ve siyasal olarak toplumun diğer sınıf ve katmanları üzerinde bir "zor" uygulayabilecek güçte olmadıkları halde, uluslararası tekellerle, emperyalizmin uluslararası kuruluşları (NATO, İMF, DB, vb.) ile girilen ilişkilere dayanarak bu baskıyı kurabilir.

Toplumun değişik kesimlerinin güçlü muhalefetine rağmen siyasal iktidarların tekelci burjuvazinin programının uygulamak "zorunda kaldıkları" dönemlerden itibaren **faşizm** kavramı kullanılabilir. Ancak, faşizmin devlet içinde kurumsal-

laşmasını da bir süreç olarak kavramak gerekir (ülkemizde 1945'lerde başlayıp 12 Eylül ile zirvesine ulaşan bir süreç).

Ülkemiz açısından, 1940'lara kadar ekonomik yaşamda güçlü tekellerin varlığından bahsetmek güç; bir sınıf olarak, burjuvazinin varlığı bile tartışılabilir. Ancak, savaş yıllarının olağanüstü koşullarından bazı kesimler önemli bir sermaye birikimi ile çıktılar. Uluslararası düzeyde 1929'lara dünya ticaretini daraltan bunalımın, kısmen de olsa aşılmış olması ve Marshall Planı'nın uygulamaya konması ile emperyalist-kapitalist nispi bir canlanma yaşanmıştı. Ülkemiz burjuvazisinin, emperyalist tekellerle yoğunlukla tanışması bu dönemde oldu.

"1950", ülkede liberal burjuvazinin patlaması olarak görülmesine rağmen, gerçekte emperyalist tekellerin süreçte etkili ve belirleyici olmaya başladığı dönemdir. NATO gibi uluslararası emperyalist kuruluşlara üyelik, emperyalist ülkelerle (özellikle ABD) kurulan ikili ilişkiler sonucunda ülke emperyalizme tümüyle bağımlı hale gelmiş; emperyalist-kapitalist sistemle gelişen bağımlılık ilişkisi, ülkede kendisine uygun bir devlet yapılanmasını zorunlu kılmıştır. Faşist kurumlaşmayı ya da kurumsal faşizmi de bu noktada başlatmak gerekir.

Ülkede, çarpık kapitalizmin gelişmesinde yaşanan her tıkanma ve bunalım, emperyalist-kapitalist sisteme daha fazla bağımlılığın yanında, ülke içinde değişik sınıf ve katmanların daha yoğun baskıyı getirmiştir. Her bunalım sonrasında faşist kurumlaşma ve giderek de bu faşist yapılanmaya kitlesel destek sağlama çabaları artmıştır.

27 Mayıs müdahalesi de kazandırdığı "demokratik" bir anayasa yanında, egemen sınıflar ittifakı içinde tekelci burjuvazinin konumunu güçlendirdi. Yeni "demokratik" anayasa da buna yardımcı oldu. Ekonomik altyapıda ve siyasal üstyapıda prekapitalist unsurların tasfiyesi sürecini hızlandırdı.

27 Mayıs ile birlikte, devlet yapılanmasında ve devlet-toplum ilişkisinin belirlenmesinde ordu çok ayrıcalıklı bir konuma geldi. Yeni-yarı sömürge ülkelerde, faşizmin biçimlenişinde ordunun çok önemli bir konumu vardır. Genel oya dayalı seçimler sonucunda oluşan parlamentonun ve siyasal iktidarların, emperyalist-kapitalist sistemin dayattığı kararları uygulamada yeterli kararlılıkta davranmadığı görülüyor. **Bu ülkelerde asıl politik karar merkezleri göstermelik parlamentoların dışında; genellikle ordu, devlet bürokrasisi ve iş çevrelerinin üst kademelerinden oluşmaktadır.** Faşist kurumlaşmanın merkezini de bu çekirdek oluşturmaktadır.

Bu nedenledir ki 27 Mayıs sonrasında devlet yapılanmasında askerlerin etkinliğini arttıran yeni dengeler, faşist kurumlaşmayı da hızlandırıcı bir etki yapmıştır.

Üzerinde durulması gereken bir başka husus da, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ordu ve devlet bürokrasisinin siyasal yaşamda belirleyici olduğu dönemin sadece 1960 sonrası dönem olmadığıdır. Cumhuriyetin kuruluşundan 1945-1950'lere kadar geçen sürede de ordu ve devlet bürokrasisi; devletin, toplumsal yaşamı biçimlenişinde belirleyicidir. Ancak bu dönemde ekonomik alanda, toplumsal yaşamı

Ülkede, çarpık kapitalizmin gelişmesinde yaşanan her tıkanma ve bunalım, emperyalist-kapitalist sisteme daha fazla bağımlılığın yanında, ülke içinde değişik sınıf ve katmanların daha yoğun baskıyı getirmiştir. Her bunalım sonrasında faşist kurumlaşma ve giderek de bu faşist yapılanmaya kitlesel destek sağlama çabaları artmıştır.

şekilleyebilecek kadar güçlü bir sınıf yoktu. Gelişen kapitalizme rağmen feodalizm önemli bir güç olarak varlığını korumaktaydı. Devlet yapılanmasında belirleyici olan küçük-burjuvazi; bir yandan kapitalist gelişimi destekleyerek hızlandırırken, diğer yandan tarımda kendi kendine yeterli olma anlayışının da sonucu olarak, kırsal kesime önemli destekler sağlamaktaydı. Toplumdaki hakim sınıflar arasında, bu dengeci politikaları sürdürerek küçük-burjuvazi uzun bir süre iktidarını koruyabilmiştir.

Devletin ve devlet-toplum ilişkisinin örgütlenmesinde, büyük oranda faşist ülkelerden (özellikle İtalya) etkilenilirken; ekonomik yaşamın örgütlenmesinden, Sovyet deneyinin etkisi (devlet eliyle ağır sanayinin geliştirilmesi, geniş alanlarda kurulu devlet üretme çiftliklerinde maki-nalı tarıma geçiş vb.) ağırlıkta olmuştur.

Ekonomik alanda bir yandan bazı emperyalist tekellerle yeni ilişkiler kurulurken, diğer yandan, Osmanlı'dan kalan bazı emperyalist ilişkiler tasfiye edilmiştir.

Ekonomik ve siyasal yaşamın şekillenmesinde emperyalist tekellerin belirgin bir rolü yoktu. Bu nedenledir ki -küçük-burjuvazinin egemenliğini sürdürmede temel aldığı zor ögesine bakılarak- bu dönem "faşizm" olarak tanımlanamaz. Söz konusu olan, sadece geçiş dönemlerinde ortaya çıkan ve bir arakatmanın -ülkemizde küçük-burjuvazinin- varolan egemen sınıflar arasında dengeci politikalarla iktidarını sürdürdüğü bir diktatörlüktür. Özünde burjuva bir diktatörlük olmakla birlikte, çağdaş burjuva diktatörlüklerden önemli oranda farklıdır. Meşrutiyet ile başlayan burjuva demokratik devrim, cumhuriyet ile önemli aşamalar kaydetmiş olmasına rağmen tamamlanamamıştır. Bunda burjuvazinin zayıflığı önemli bir etkidir. Ayrıca Osmanlı burjuvazisinin önemli bir kesiminin, işgal koşullarında işgalcilerle işbirliğine gitmiş olması, kurtuluş savaşında feodallerin belirgin katkısı da burjuva demokratik devrimin tamamlanamamasında etkilidir.

1960 sonrasında devlet, kapitalist gelişimin önünü açacak tarzda yeniden yapılanmıştır. Kapitalist gelişime bağlı olarak ülkede modern sınıfların ortaya çıkışı hızlanmıştır. Daha önce durağan bir toplum görünümündeki Türkiye'de ortaya çıkan bir dizi çelişme ve çatışma, dinamik bir toplum ortaya çıkarmıştır. Daha önce bir aydın hareketi olarak gelişen sol, emekçi sınıflarla bütünleşerek siyasal bir güç olma olanağına kavuşmuştur. Devrimci çizginin şekillenmeye başlaması ile

sol, toplumsal çelişme ve çatışmalarda "taraf" olarak sürece katılmış ve hızla kitleselleşmiştir. İşçi sınıfının radikalizmi yanında öğrenci gençlik ve -sanayileşmeye ayrılan kaynaklar nedeniyle konumları sarsılan-köylülükteki dinamizm solu güçlendirmiştir.

Soldaki bütünleşmeye paralel olarak faşist ideoloji de kitleselleşme, kitlesel destek oluşturma mücadelesini hızlandırmıştır. Faşist güçler öncelikli hedef kitle olarak feodalizmin tasfiyesi ve kapitalist gelişim sürecinde konumları sarsılan kesimleri aldılar. Çoğunlukla dini motifler etrafında örgütlenen bir dizi dernek çatısı altında faşizme kitlesel destek sağlanmaya çalışıldı.

Faşizmin kurumsallaşması ve kitleselleşmesi süreci ile devrimci mücadelenin gelişim süreci 1960'lı ve '70'li yıllar boyunca bir ikili sarmal oluşturdu. Birinin gelişimi diğerinin etkilediği, birinin boş bıraktığı alanı diğerinin doldurduğu toplumsal bir çatışma süreci başladı.

KÖKLÜ BİR MÜCADELE GELENEĞİNE VE YETERLİ BİRİKİME SAHİP OLMAYAN TÜRKİYE SOLU İÇİN, 70'Lİ YILLAR AYNI ZAMANDA BİR BÜYÜME/ OLGUNLAŞMA DÖNEMİDİR

Solun tarihinin bir yanıyla da bölünmeler -ayrılmalar- saflaşmalar tarihi olduğunu söylemek mümkündür. Hiçbir hareket doğarken "Allah vergisi" bir yeterlilik içerisinde doğmaz. "Yeterlilik" in kendisi de kazanıldı mı sonsuza dek taşınabilen bir olgu değildir. Yaşanan pratik ve alınan yol karşısında, yeniden yeterlilik belirtilerinin oluşması pekala mümkündür.

Bugün, sol'da varolan ana eksenlerin çerçevesi asıl olarak '70'li yılların başında çizilmiş ise de '74 sonrasında yaşanan süreç, bu çerçeveleri geliştirmiş ve yaşanması gereken bir saflaşma ve büyüme dönemine sokmuştur.

Marks, mezhep sosyalistlerinden söz ederken **Enternasyonal'daki Sözde Bölünme** adlı broşüründe (Londra, 1872) şöyle yazıyor: "*Proletaryanın burjuvaziye karşı savaşımının birinci aşaması mezhep hareketinin damgasını taşır. (...) Mezhepler, kökenlerinde hareketin manevraları iken hareket onları aşınca engel teşkil ederler. (...) En sonu, tıpkı müneccimlik ve simyanın, bilimin çocukluğu*

ğunu temsil etmeleri gibi, bunlar da, proleter hareketin bir çocukluğudur."

Örgütlenme ve kitlelere nüfuz etme çabası içerisinde olan hareketlerin- ilk etaplarda da yoğun olmak kaydıyla-kimi farklılık ve çeşitlilikleri bağrında bulundurarak bir ortak payda oluşturması son derece doğaldır. Hatta, her hareketin, bir çocukluk dönemi geçirmesi de en az o denli doğal karşılanmalıdır. '70'li yıllarda bu "çocukluk", hemen tüm örgütler için söz konusu olurken; diğer taraftan da, belki bir daha tekrar etmeyecek olan veya tekrar etmesi gerekmeyen bir ideolojik tartışma/ netleşme süreci yaşanılmıştır.

Bu sürecin kimi olguları büyüteç altına alınırken, gerçekleştiği koşullardan koparılmaksızın yapılmak durumdadır. Toplumun değişik kesimlerinden yığınlar halinde veya tek tek yaşanan katılımlar; özel bir ölçü aletinden veya turnikeden geçirilemeyeceği için, yaşanan ortaklaşmalar gibi ayrışmalar da doğal karşılanmalıdır. Aslında bu, dönemsel olmaktan çok, bugün için de geçerli olan bir durumdur. Kısa, orta veya uzun vadeli devrimci yaşamlarına son verip, örgütsel yapıların dışında çekilen binlerce insan için; oturup tek tek tahlil yapmanın, anlamlı ve gerekli olduğunu düşünmüyoruz. Ancak, bunun neden böyle olduğu, içerdiği önlenebilir ve önlenemez meselelerin neler olduğu biçimindeki sorular cevaplanabiliyorsa, mesele büyük ölçüde aşılmış demektir. Yoksa her örnekte vicdani, psikolojik vb. raporlar tutmanın, tekil örnekleri öne çıkarmanın hareketin genel yönelimine kafa yoranlar için çokça anlamı yoktur. Hatta, kimi uç ve olumsuz örnekleri bir tarafa bırakırsak, bir dönem verilen mücadele; o mücadele sahibinin hareket için -potansiyeli ölçüsünde- bir katkısı olarak da değerlendirilebilir. **İlk etapda iki taraf için de istenen ve yararlı olan evliliklerin, ayrılık sonrasında bir bütün olarak "tu kaka" edilmesi nasıl yapay ve tepkisel nedenlere dayanabiliyorsa; hareket ile birey arasındaki ilişki de bazen buna benzer biçimler alır.**

Hareketin çatısı altına giren kişilerin, aldıkları siyasal gıdaya göre şekillenmeleri, bu gıdanın oluşturduğu gömleğin içine girmeleri yerine; bazen, kendi kişisel gömleklerini -özelliklerini- bu gıdanın üzerine giydirdikleri görülür. Söz konusu olan, bir çeşit çatışmadır. Bazen biri, bazen diğeri ön plana çıkar. Sonuçta, kazanılan siyasal perspektif, bir gömleğe dönüşür ve kişisel özelliklerin üzerine giydirilmesi sağlanabilirse, kalıcılık yönünde ciddi bir mesafe katedilmiş olur.

Devrimci Yol'un, Türkiye devrimci hareketinin teorik sorunlarının aşılmasını sağlayacak ideolojik-politik yapılanışa yönelik eleştirilerinin çok yoğun olmasının arka planında, kendisinin taşıdığı "yenilikler" yatmaktadır.

DEVRİMCİ YOL, 1977'YE SALT GENÇLİĞİN OMUZLARINDA MI GELDİ; BU BAĞLAMDA, SINIFSAZ OLARAK KÜÇÜK BURJUVA NİTELİK TAŞIYAN BİR YAPILANMA MIDIR?

Devrimci Yol 1977'ye büyük oranda, THKP/C mücadelesinin tüm toplumda oluşturduğu ilgi ve sempatinin üzerinde geldi. Bu dönemde, önemli bir kitlesel desteğe sahip olabilen siyasal hareketlerin büyük çoğunluğu THKP/C kökenliydi. THKP/C; işçi, öğrenci, köylü, aydın çok geniş kesimlerde büyük sempati uyandırmıştı. Ancak çok yaygın ve değişik ilişki ve olanaklarda ilk merkezleşmeler, faşist saldırıların öncelikle yöneldiği gençlik kesiminde oluştu. Devrimci Gençlik 1977'ye bir "gençlik" hareketi olarak geldi. Ama, "bildirge" tartışmaları, önemli bir nitelik değişimine neden oldu. Çok daha farklı kesimler yoğunlukla sürece katıldı. 1977 sonrasında bir gençlik hareketi olarak tanımlamak gerçekçi olmaz. Ancak Devrimci Yol hareketi içinde yer alanların önemli bir kısmının küçük burjuva kökenli olduğu doğrudur. 3-4 yıl gibi kısa sürede, sürece katılan tüm bireylerin sınıfsal konularından sıyrılarak proleterleştikleri de düşünülemez. Bu nedenle Devrimci Yol hareketinin yapılanmasında küçük burjuva nitelikler -belirleyici olmamakla beraber- belirli bir yer tutar. Bu niteliği ile '90 sonrasında yaşanan savurulmanın ardında -başka nedenlerle beraber- bunun da rolü olduğunu söyleyebiliriz. Bizler için bu, aynı zamanda, belirlenmiş bir hedefe yönelme itirafıdır!" Örgütler, kadro kaynağı ve besledikleri kitlenin yapısı itibarıyla dış etkilere açıktır. Kendilerini sınıfsal olarak izole etmeleri mümkün değildir. Etkileri minimuma indirmek ise, bir süreç sorunudur; sınıfa ait olmayan, terk edilmesi/aşılması gereken eğilimler örgütsel çatı altına girildiğinde -bir gece ansızın- yok oluvermez; bu eğilimlerle mücadele, örgüt içerisinde devam eder. "*Komünistlik*" sıfatını daha çok hak etmek(!) için kendi içersinde küçük burjuva eğilimlerin ol-

madığı/olmayacağı iddiasında bulunanlar ise; "olmayan şeyle" mücadele etmeyecekleri için, bu öğelerle uzlaşmış olacaktır." (Devrimci Hareket, s:5 sayfa:27)

DEVRİMCİ YOL, TÜRKİYE'NİN MARKSİZMİDİR

1975-1980 süreci, Türkiye toplumunda çok hızlı alt üst oluşların yaşandığı, çok dinamik bir toplumsal yaşamın ortaya çıktığı bir dönemi kapsar. Aynı zamanda, toplumdaki sınıf ve katmanların siyasal tavır alışlarının en radikal noktalara kadar taşındığı bir dönemdir.

Sol bir hareketin gelişimi için, çok elverişli koşullar ortaya çıkaran bu süreçte; çok az siyasal hareket, tutarlı bir tavır sergileyebilmiştir. Pek çok sol siyasal yapılanma, çürüyen sistemin payandası olmak durumundan kendini kurtaramamıştır.

Ülke genelinde süren faşist saldırılar karşısında, bir karşı duruş sergileyebilen siyasal hareketlerin çok azı; içinde yaşanan somut siyasal gelişmeleri Marksist teorinin ışığında inceleyerek, yaşanan döneme ilişkin somut görevler tespit ederek, bunun ülkede sürdürülen devrim mücadelesinin bir parçası olarak kav-

Özellikle uzun süreli halk savaşı stratejisinde Direniş Komiteleri ve alternatif örgütlenmeler sorununa getirilen açılım, dağılan "sosyalist" ülkelerdeki bürokratik devlet yapılanmasına alternatif olabilecek önemde bir içerik taşımaktadır.

ranmasını sağlayarak, kendi içinde bütünlüklü, tutarlı ideolojik ve politik yapılanışa sahip olabildi. Bu teorik çerçeveyi en tutarlı biçimde oluşturabilen siyasal hareket, Devrimci Yol olmuştur. Diğer devrimci gruplar, genellikle farklı tarihsel koşullarda ortaya koyulmuş teorik belirlemelerle, siyasal pratiği biçimlendirmeye çalışmışlardır. Çoğunlukla, solda sürdürülen teorik tartışmaların odağını; Devrimci Yol'un, içinde yaşanan dönemdeki devrimci görevlerin biçimlenişine ilişkin tespitleri ve bunun ideolojik zeminini oluşturan teorik formasyonların tartışılması oluşturmuştur. Bunun yanında, Devrimci Yol'un, Türkiye devrimci hareketinin teorik sorunlarının aşılmasını sağlayacak ideolojik-politik yapılanışa yönelik eleştirilerinin çok yoğun olmasının arka planında, kendisinin taşıdığı "yenilikler" yatmaktadır. Farklı tarihi ve toplumsal koşullarda oluşturulan teorik formülasyonları, bazı zorlamalarla ülke koşullarına uyarlamak yerine; çok genelde Marksist teorinin ülke koşullarında biçimleniş sayılabilecek teorik formülasyonlara gidilmiştir. teori-pratik bütünselliğini kavrayıştaki özgünlük; Devrimci Yol'u, sadece ülkemiz devrimci hareketinin teorik sorunlarının çözümünde değil, özellikle 1970'ler sonrası tıkanan dünya sol hareketinin gelişiminin de önünü açabilecek bir perspektifte işlev sahibi yapmıştır. Devrimci Yol'un dün çok tartışılan teorik-pratik önermeleri, bugün başta onu çok eleştirenler tarafından yoğunlukla benimsenmektedir. Örneğin 1980'li yıllarda solda yoğunlukla tartışılan ve -özellikle Sovyet modelindeki başarısızlıklarla-güncellenen, alternatif örgütlenmeler ve bu örgütlenmelerin devrimci hareketteki rolü/önemi konularında; Devrimci Yol saflarında süren Direniş Komiteleri tartışmaları ve pratiklerinden çıkarılacak çok önemli dersler vardır. Özellikle uzun süreli halk savaşı stratejisinde Direniş Komiteleri ve alternatif örgütlenmeler sorununa getirilen açılım, dağılan "sosyalist" ülkelerdeki bürokratik devlet yapılanmasına alternatif olabilecek önemde bir içerik taşımaktadır.

DEVRİMCİ YOL'UN UZUN ERİMLİ AMAÇLARA GÖRE ÖRGÜTLENMEDİĞİ VE İKTİDAR PERSPEKTİFİ TAŞIMADIĞI İDDİASI, SUBJEKTİFTİR

Uzun erimli olanla güncel olan arasındaki ilişkiyi, birinin diğerine feda edildiği biçimde kavramak/uygulamak, herha-

Realpolitiker'ler için aslolan kısa vadeli kazanımlardır; ama bütün iktidarın halkın temsilcilerine devredileceğini bilen ve bunun gereklerini bugünden yerine getirmeye çalışan Devrimci Yol'cular için bu tür bir kıyaslama bile haksızlık sayılacaktır.

lükarda ciddi problemler yaratır. Günlük görevleri yerine getirmemek, daha büyük görevler karşısında bocalamaya sebep olacağı gibi; salt güne yönelmek de büyük adımlar atmanın engeli olur.

Hareketin geleceğinin bugünün sonuçlarına feda edilmesini oportünizm olarak değerlendiren Engels, bunu "namuslu" nedenlere dayanma olasılığı için de "namuslu" oportünizm, belki de oportünizmlerin en tehlikelisi" der (Gotha ve Erfurt Programlarının Eleştirisi, s:101).

Devrimci Yol'un belki de en az anlaşılan veya anlaşılacak istenmeyen yanı; attığı her adımda nihai hedefin izlerini barındıran bir tarz izliyor oluşudur. Faşizme karşı mücadelenin gereklerini yerine getirme görevini, stratejik hedefle bağdaştırmama fikri Marksizmin hangi önermesine dayandırılıyor olabilir ki? Bu konuda üzerine düşenin azamisini yerine getiren Devrimci Yol, nihai hedef bilincini ve ihtiyaç duyulan araçları da büyütme koşulunu yakalamıştır.

"Burjuva, 'gerçekçi' olarak en yakın çıkarımın, burmunun ucuna en yakın olan şey olduğunu saymaya alışıştır. (...) İşçi sınıfı ise, eşyanın doğası gereği, içtenlikle devrimci olmaktır" (Marks'ın, 23 Şubat 1865 tarihli, L.Kugelmann'a Metubundan)

Realpolitiker'ler için aslolan kısa vadeli kazanımlardır; ama bütün iktidarın halkın temsilcilerine devredileceğini bilen ve bunun gereklerini bugünden yerine getirmeye çalışan Devrimci Yol'cular için bu tür bir kıyaslama bile haksızlık sayılacaktır.

DEVRİMCİ SOL AYRILIĞININ ARKA PLANI VE BİR TARİHSEL KESİTE DAİR ANIMSATMALAR

Devrimci Yol'un ideolojik-politik biçimlenişinde Direniş Komiteleri tartışmaları bir dönüm noktasıdır. THKP/C'nin ideolojik-politik biçimlenişinde en büyük eksikliği oluşturan halka tamamlanmış,

kendi içinde tutarlı, bütünlüklü bir devrim stratejisi oluşturulmuştur. Ancak oluşturulan çizgi, çok önemli "yeni açılımlar nedeniyle" başlangıçta THKP/C izleyicileri tarafından yoğun olarak eleştirildi. **Bildirge** tartışmaları sırasında konu yeterince olgunlaşmadığı için fazla tartışılmadı. **Bildirgedeki** "THKP/C'nin örgütsel yapısındaki eksiklikler" konusu yeterince netleşmemiş ve eksik bırakılmıştı. Belki de bildirge tartışmalarında bu konu yeterince açılabilseydi, daha sonra ortaya çıkan DS ayrışması olmayabilirdi. Kolaylıkla aşılabilecek nitelikteki "kişisel güvensizliğe" dayalı sorunlar, siyasal güven ile aşılabilirdi. Tam olarak olgunlaşmamış teorik konular üzerine süren tartışmalarda yeteri kadar ikna edici olunamayınca, kişisel güvensizlikten kaynaklanan sorunlar ideolojik boyuta taşındı.

Devrimci Yol'un ideolojik-politik çizgisi, her ne kadar THKP/C çizgisi üzerinde biçimleniyorsa da başlangıçta pek çok eksiklikleri içeriyordu. Sadece köşe taşlarıyla belirlenmiş olan tespitlerin içeriğinin tamamlanması gerekiyordu. Ülkemiz devrimci hareketinin çok köklü ve uzun bir mücadeleye dayanan geçmişinin olmaması nedeniyle, her türlü politik açılımların siyasal pratiğin ışığında ve onun doğrultusunda geliştirilmesi zorunluydu. Bu nedenle **bildirgede** pek çok teorik sorun, sadece köşe taşlarıyla sunulmuştu.

Bildirge tartışmalarına aktif olarak katılan ve daha sonra DS ayrılığında önemli rol oynayan çevrelerden, başlangıçta önemli bir eleştiri gelmedi. Sadece bazı kavramların neyi içerdiği konusunda bazı sorular vardı. Bu konular da yeterince olgunlaşmadığı için pek fazla tartışılmadı.

Bildirge bir yayın organının dışında, öncelikli alanlara ve bölgelere "iradi" müdahaleyi de içeriyordu. Anadolu'da ve İstanbul'un bazı bölgelerinde yapılan müdahalelerde yoğunlukla İstanbul dışından gelen kadrolara öncelik tanınması, Devrimci Gençlik mücadelesinin oldukça ileri boyutlara ulaştığı

İstanbul bölgesindeki kadrolarda bir güvensizlik olarak algılandı. Bir gençlik hareketi olmaktan, hayatın her alanında örgütlü bir siyasi hareket -giderek parti- olmaya geçişin özellikleri olarak algılanması gereken bu olaylar, kendilerine güvensizlik gerekçesine bağlandı. Bu kavrayış kısa sürede "yazılıp çizilenlere" güvensizlik tarzında bir tepkiye dönüştü. Sürdürülen ikna tartışmalarında da başarılı olunamadı. Bu başarısızlıkta en önemli nedenlerden biri tartışma konularında henüz yeteri kadar nitelikte bir açılıma ulaşılamamış olmasıydı. Devrimci Yol'un en özgün ve önemli teorik tartışmaları DS ile sürdürülen ideolojik polemikler sonucunda olgunlaştı. Ancak Devrimci Yol-Devrimci Sol ayrışmasının anti-faşist mücadeleye verdiği büyük zarar aşılamadı.

Bugün gelinen noktada, "dün" ayrışmanın en önemli teorik malzemesi olan konularda Devrimi Yol'un oluşturduğu anlayışın, bugünkü DS izleyicilerinin savduklarıyla benzerliği düşünülürse, bu tür ayrışmaların doğallığı yanında ne denli yapay olduğu da görülür. Dünün en önemli tartışma konusu olan "Direniş Komiteleri"nin

Bildirge bir yayın organının dışında, öncelikli alanlara ve bölgelere "iradi" müdahaleyi de içeriyordu. Anadolu'da ve İstanbul'un bazı bölgelerinde yapılan müdahalelerde yoğunlukla İstanbul dışından gelen kadrolara öncelik tanınması, Devrimci Gençlik mücadelesinin oldukça ileri boyutlara ulaştığı İstanbul bölgesindeki kadrolarda bir güvensizlik olarak algılandı.

Bugün gelinen noktada, "dün" ayrışmanın en önemli teorik malzemesi olan konularda Devrimci Yol'un oluşturduğu anlayışın, bugünkü DS izleyicilerinin savunduklarıyla benzerliği düşünülürse, bu tür ayrışmaların doğallığı yanında ne denli yapay olduğu da görülür.

PASS ve Öncü Savaşı ile çelişeceği" yamılgısı tümüyle aşılmış gibi. "Meclis", "inisiyatif", "konsey" gibi kavramlarla; Direniş Komitelerinin basit bir karikatürü olmaktan ileri gitmeyen örgütlenmeleri savunmayan hemen hemen yok gibi. Aynı şekilde "iç savaş ya da devrimci iç savaş tepisinin öncü savaşını gereksiz kılaçağı" (!) "incisi"ni de kimse hatırlamıyor.

Bugün artık kimse, Devrimci Yol-Devrimci Sol ayrışmasının hangi teorik motifler etrafında yaşandığını tartışmıyor. Sadece, varolan ayrışmayı meşrulaştıracak biçimde, "dün ilişkilerin ne kadar keskinleşmiş olduğu" ön plana çıkarılıyor. Bu noktada yaşanmış birkaç olumsuzluk geliştirilerek, aşırı biçimde abartılmış olarak bugüne taşınıyor. Bugünkü aşırı saldırganlığın malzemesi yapılıyor. Gerçekte ise koşullar, "mükemmel" bir geç-

miş övgüsünü değil, ortaklaşan değerlerin övgüsünü gerektiriyor. Böyle bir ayrışmada "hatasızlık" olamayacağı gibi, tek taraflı hata da olmaz. Bu sorumluluk bilinciyle hareket eden bugünün kadroları, "dün"ün hatasına düşmezler.

DEVRİMCİ YOL, KENDİLİĞİNDENCİ BİR YAPI MIYDI; KENDİLİĞİNDENCİLİKTE NE ANLAŞILMALIDIR?

Bugün, özellikle '80 sonrası yetişmiş ve '70'li yılların kendine has mücadele pratiğine tanıklık edememiş genç kuşağa, '80 öncesine dair bilgi aktarılırken, içler acısı bir basitliğe düşüldüğüne ve -niyet bu olmasa da- yanıtıldığına tanık olmaktadır. Yeterli bilgi yerine, kalıplarla/şab-

lonlarla iş görmeye alıştırılan insanlar; bir dönemi veya bir olguyu ele alırken, bu kalıplardan yararlanarak ihtiyacını karşılar (!). Örneğin, "Devrimci Yol, kendiliğindenci bir harekettir" diye bir önkabul, veri olarak alınır ve "madem kendiliğindencidir, o halde programı, organlaşması, uzun erimli tasarımları vs. de yoktur." diye düşünülür. Ve buradan, reformistlik iddiasına "kanıt" taşınır. Yapılan bu totoloji, biraz da kulaklara yalan yanlış doldurulmuş "hapishanede direnme" edebiyatı ile kuvvetlendirilince; bir daha başka türlü düşünmesi olanaksız bir insan tipi oluşur. Devrimci Yol denince, elinin tersi ile itecek ve bu yapının tarihine ait reddedemediği somutlukta bir güzellik duyunca şaşıracaktır.

Bundan, birileri medet umar mı gerçekten? bilemiyoruz. Ama, biz hiçbir devrimci yapının, bir başka devrimci yapıya yönelik yıpratma kampanyaları ile yol almayı tercih etmediği bir dostluk çerçevesi, bir ilişki biçimi temenni ediyorduk. Örneğin biz; 12 Temmuz'u, 17 Nisan'ı kadrolarımıza aktarmaktan; tarihin bu tür kesitlerini öne çıkarmaktan onur duymaya devam edeceğiz. Bu, bizi ek-siltmeyecektir!... Aynı şekilde, Hasan Ocak denince; bir MLKP'linin hissedeceği şiddette onurlanmayı biz de hissede-

Tarihin hiçbir döneminde kendine bir "kible" seçmeyen Devrimci Yol ve önceli örgütlenmeler her zaman için; konjonktürel olanın genel olanla bağlarını kurarak, uzun ve kısa vadeli politikalar üreterek gündem içerisinde yer almaya, gücü yettiğinde de gündemi belirlemeye çalışmıştır.

ceğiz. Veya kayıplardan söz ederken, kendimizi **Hasene Türkoğlu** yerine koyacağız. (Bkz. Devrimci Hareket s:4)

O halde gelin, o dönemi yaşayanların dahi anlamakta güçlük çektikleri bir zenginlik taşıyan Devrimci Yol sürecini, daha objektif ve dostane bir biçimde değerlendirelim. Eğer kendiliğindencilikten, dışsal olguların süreç üzerindeki etkisini anlıyorsak, tüm dönemlerin kendiliğindenci bir yan içereceği, bir gerçektir. Örneğin Mahir'in "Hayat işçi, köylü, öğrenci gençliği bir araya getirdi" biçimindeki ifadesi, böyle bir anlam taşımaktadır. Ancak, hepimiz biliyoruz ki, THKP/C'nin olduğu 1970 Aralık'ına kadarki süreçte; iradenin, seçiciliğin, yönlendiriciliğin tayin edici rolü olmuştur.

Kızıldere sonrasındaki süreçte ise örgütsüzlüğün, dağınıklığın, belirsizliğin etkisine rastlamak nasıl doğal ise, bu sürecin söz konusu karakteristik özelliklerini adım adım geride bırakarak, bir takım iradelerin etkisi altında şekil alması o denli gerçektir. Bir başka ülkede daha önce benzerinin yaşanmış olması şart olmayan bu süreçte gençliğin etkisinin, dernekleşme yoğunluğunun, heterojen bir içerik taşıyan sosyal kabarışın giderek şekil alması "falanca örgüt" için değil, tüm örgütler için geçerli; geçerli olduğu kadar da doğaldır. Ancak bu dönemde çıkarılan Devrimci Gençlik dergisine, dergi kapsamında tartışılan konulara, pratiğe yönelik müdahalelerde gerçekleşen üretkenlik ve

seçiciliğe bakıldığında bir farklılık görülecektir. Sosyal emperyalizm, Çin-Sovyet kutuplaşması gibi konuların ve uğraş alanlarının dışında çok daha farklı bir kulvarda "Faşizme karşı mücadelenin gerekleri" saptanıyordu. Tarihin hiçbir döneminde kendine bir "kible" seçmeyen Devrimci Yol ve önceli örgütlenmeler her zaman için; konjonktürel olanın genel olanla bağlarını kurarak, uzun ve kısa vadeli politikalar üreterek gündem içerisinde yer almaya, gücü yettiğinde de gündemi belirlemeye çalışmıştır.

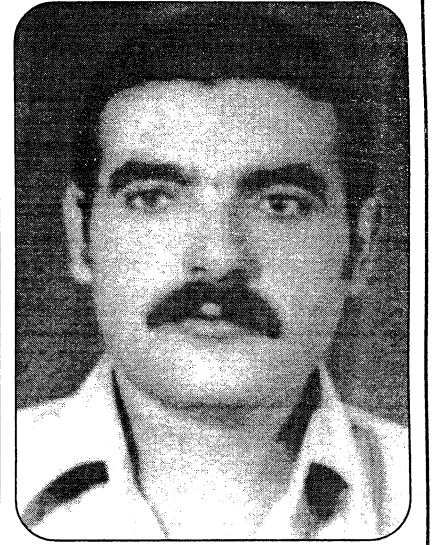
Devrimci Yol değerlendirmelerinde tümüyle "kendiliğindenci" ya da "iradi" bir hareket olduğu tanımlamaları eksik kalır. "Bildirge" ile yapılan müdahale ikili bir nitelik içeriyor. Ülke devrimci hareketinin temel teorik sorunlarının tartışıldığı, antifaşist mücadeledeki deneyimlerin aktarıldığı bir platform olarak yayın organı ile yapılan müdahale, büyük oranda kendiliğindenci bir gelişmeyi hızlandırmıştır. Ancak aynı dönemden başlayarak, devrimci hareketin gücü oranında ve öncelikli olarak tespit ettiği bölge ve alanlara yönelik örgütlenme çalışmaları, ağırlıklı olarak, iradi bir nitelik taşıyordu. Bunun yanında, ülke genelinde sürdürülen antifaşist mücadelenin artan faşist saldırılara da bağlı olarak çok kısa sürede öngörülenden daha hızlı gelişmesi ve kitleselleşmesi, kendiliğindenci gelişmelerin sürmesine neden olmuştur. Nitelikli kadroların oldukça uzun sürelerde yetiştiği düşünülürse; nitelikli kadrolara dayalı merkezi örgütlenmelerde, hızla oluşan bir şekillenme beklenmeyecektir.

Bu çerevede tartışılması gereken asıl mesele, örgütsel mekanizmada kendiliğindenci yapıların olup olmaması değil, merkezi politik yapıların kendiliğindenci gelişmelere gereğinden fazla prim verip vermediğidir.

DEVİRİMCİ YOL; SEKTER, KAVGACI, SOL İÇİ ŞİDDETE BAŞVURAN BİR HAREKET MİDİR?

Devrimci Yol'a dair günümüzdeki temel yanlışlardan biri de Devrimci Yol'un sekter, sol içi şiddet eğilimli bir hareket olduğu düşüncesidir. Bu düşüncenin ortaya çıkışında büyük oranda '80 öncesi yaşanan sürecin özellikleri etkili oldu.

'80 öncesi yaşanan süreçte yer alan siyasal odakların büyük bir kısmı, tamamen farklı koşullarda, tarihsel kesitlerde ve mekanlarda oluşturulan teorik formü-

Ali İhsan ÖZER
(1952-30 Aralık 1980)

1952'de Malatya'da doğdu.

Beşevler bölgesinde faşist işgalin kırılması mücadelesinde aktif rol aldı. 1975 yılında Demir-Çelik fabrikasında sendikal ve siyasal çalışma yürütmek üzere İskenderun'a gitti.

İsdemir'de DİSK ve Maden-İş örgütlülüğü bünyesinde siyasal çalışmalarını yoğunlaştırdı. Bu arada Dört Yol, Osmaniye ve İskenderun'da örgütlenme çalışmalarına katıldı.

30 Aralık 1980'de Ali İhsan Özer ve Veysel Güney kaldıkları evde polis ve asker tarafından kuşatıldıklarında direndiler. Çıkan çatışmada Ali İhsan Özer katledildi. Anıları mücadelemize önder olacaktır.

(Unutulmasınlar Diye)

lasyonların neredeyse şablonunu çıkarır gibi, ülkemiz koşullarında da geçerliliğini savunuyordu. Bu kesimlerin teorik mücadeleden anladığı da daha önce yazılıp çizilenleri "alıntılama"tı.

Bu çevrelerin, önemli uğraş alanlarından biri de, ülkemiz solunda özgün bir ideolojik-politik çizgiyi sürdüren Devrimci Yol eleştirileriydi. O dönemde ya-

Eğer tembellik yapıyorsanız, eğer bencillik yapıyorsanız, eğer "boş işlerle" uğraşıyorsanız; tembelliğin, bencilliğin ve boşluğun karakterize ettiği bir kişiliğin tuğlalarını örüyorsunuz demektir. Çimentolanmamış ve tek başına duran bir tuğla önemli görülmebilir; ama çimentolanıp, başka tuğlalarla birleşmeye başladı mı kısa sürede koca bir yapının oluşuvermesi işten bile değildir.

yınlanan tüm sol yayınların içeriğinin neredeyse yarısını, Devrimci Yol eleştirileri oluşturuyordu. Ve Devrimi Yol tüm eleştirisi ve saldırılara, suçlamalara karşın hızla gelişen ve kitlesellenen bir hareket olmuştu. Devrimci Yol'un içinde yaşanan döneme ilişkin her yeni siyasal önermesi, bu kesimler tarafından tepki ile karşılanıyordu. Sol içinde yaşanan bu tartışmaların bazı birimlerde -içinde yaşanan dönemin de etkisi ile- istenmeyen boyutlara ulaştığı gözlemleniyordu. Ancak Devrimci Yol ile tüm siyasal hareketler arasında yaşanan olumsuzluklar, diğer sol gruplar arasında yaşananlardan daha fazla değildi.

Diğer yandan, yaşanan dönemde anti-faşist mücadelenin başarısı, faşizme karşı olan tüm güçlerin birliğinden geçiyordu. Antifaşist mücadelenin birliğinin önüne -ne gerekçe ile olursa olsun- konulan engellerin mutlaka aşılması zorunluydu. Azami ve siyasi programları çok farklı olsa da, faşizme karşı olan tüm kesimlerin eyleminin birliği sağlanmalıydı. Bu doğrultudaki çalışmalarda ve sol içi çelişmelerde temel alınması gereken ideolojik mücadelenin yerini, bazı konumlar da istenmeyen olumsuzlukların aldığı da görülmüyordu. Ancak çok sınırlı olan bu olumsuzlukların genelleştirilerek, tüm sürece maledilmesi; objektif bir davranış olmayacağı gibi; "değerlendirme"yi aşan maksatları da içerir.

Aktarıyoruz: "O dönem bize yönelik saldırıların çok büyük bir bölümü DY'lilerden gelmiştir. DY ile özel bir husumetimiz mi vardı? Bizim açımızdan yoktu. Ama onlar açısından du-

rum biraz farklıydı." (HALK İÇİN KURTULUŞ, s:42)

"Afişlerimizi polislerden, faşistlerden önce DY'liler sökerdi. İstanbul'da, Anadolu'da halâ bu tarihin duvarlardaki izleri vardır. Devrimci sol imzalı duvar yazılarındaki 'S'lerin üstüne 'Y' çizilmiş hali o zamanlardan kalmadır. DY bunun için dövmekten, silahlı saldırıya kadar her yönteme başvurmadan kaçınmamıştır." (a.g.y.)

Özellikle bilinmesi gereken bir gerçek var ki, o da bizlerin (devrimci yapıların) birbirine benzediğidir. Eğer bir şeyler yaşanmışsa ve bunları paylaşacak isek, sırtımıza benzer yükler binecektir. Hatta, "Maocu bozkurt" ve "sosyal-faşist" gibi kamplaşmaların yarattığı sürtüşmeleri dönemsel bir özgünlük olarak değerlendi-

rip dışta tutacak olursak, açıklıkla görülecektir ki; '80 öncesinde sol içi şiddet, bütüne hakim olan ve yaygın olarak başvurulan bir özellik değildi. Hele ki, DS ayrılığı süreci için bu tür atflarda bulunmak, salt bir abartıdan ibarettir. Karşılıklı olarak "birbirimizi dövdüğümüz" ve kısa sürede sakinleşen o süreçte, herhangi bir tarafın kayıp vermemiş olmasını bugün bizler, sevinç sebebi olarak kabul ediyoruz. Birim birim verebileceğimiz pek çok örnek olmasına rağmen, bunda yararlı bir boyut görmediğimiz için ve o günün öznelerinin bir kısmının şehit olması sebebiyle; bugünkü koşullarda biz, Devrimci Sol (DHKP/C) ile farklarımızı değil, ortaklaşmalarımızı büyütme kaygısı taşıyoruz. Yoksa her aklı başında insan bilir ki, bir siyasal hareketten kopan insanlar topluluğu; ne kadar iradi bir süreçten geçirilirse geçirilsin, belli bir süre ortak karakteristik özellikler çizer. (Hatta, ayrılırken daha radikal olmak iddiasını öne çıkaran ve bunun psikolojik baskılanmasını yaşayan bir kesimin, gerginliklerde olgunluk sınırını aşması daha fazla mümkündü.) Örneğin biz "DS" yazılarındaki "S"yi silip, "Y" mi yapıyorduk?... Samimiyetle ifade edebiliriz ki buna somut olarak şahit olmadık; ama dostlarımızın doğru söylediğini düşünüyoruz. Ancak biz, yazdığımız hangi yazıların ikinci gün sabah "DS" diye değiştirildiğine dair mahal-

le ve sokak ismi verebiliriz. Bunlar, o günün koşullarında yaşanmış ve bugün ısıtılması pek de gerekli olmayan pratiklerdir. Devrimci Yol'un sol içi şiddete örnek olarak verilmesini zorlama olarak değerlendiriyoruz. Tabii biz bunları yazarken, bilinmeli ki, "Kurtuluş" dergisi ile "Yeniden/ÖDP" arasında yaşanan tartışmanın kesinlikle tarafı değiliz. Ancak ÖDP veya Yeniden eleştirilirken, dostlarımız biraz fazla toptancı davranınca ve kimi hassasiyetleri hesaba katmayınca; sonuçta biz Devrimci Yol'u savunmayı bir görev kabul etme bilinciyle, bir şeyler söyleme ihtiyacı duyuyoruz.

DEVRİMCİ YOL'UN ÖDP İLE ÖZDEŞ TUTULMAK İSTENMESİ; MAKSATLI BİR SAPTIRMA DEĞİL İSE, BİR HAKSIZLIKTIR

Bazen bir ağaç, ürettiği çiçeklerin önemli bir kısmını döker veya verdiği meyveler önemli miktarda çürük çıkar. Bu, elbette geçirilecek bir mesele değildir; ama burada önemli olan ve amaçlanması gereken şey; **birincisi**, ağacı ayakta tutmaktır. **İkincisi**, bundan sonraki çiçek-meyve sürecinin verimli bir hale sokulmasıdır.

Tarihsel gelişim süreçleri incelendiğinde, bugün sahip olunan kazanımların bir anda oluşmadığı, dalgalı ve sancılı süreçler sonunda yerleştiği görülecektir. Aynı şey, deneyimler için de geçerlidir. **Bilindiği gibi, son iki yüzyıla izlerini yansıtan kazanımlarıyla, tarihsel gelişimin önemli bir kesitini ifade eden 1789 Fransız Devrimi; monarşiye karşı burjuva cumhuriyetinin zaferini kalıcılaştırma işini uzun ve gel-gitlerle dolu bir sürecin sonunda -1871'in ertesinde- sağlayabilmiştir.** Kurulan, kurulduktan sonra tekrar yıkılan; yerleşmesi parça parça sağlanan kazanımlar, kullanıcıları tarafından hazır devralındığı için -çoğu kez- geçirdiği gelişim evreleri dikkate alınmaksızın değerlendirilir. Bu, doğru bir tarih bilincinin yerleşmesi ve güne dair gelişmelere izdüşürülebilmesi önünde ciddi bir engel olarak durur.

Bugüne dek hangi zafer kolay kazanıldı; hangi kazanım kolay kökleşebildi ki? **Spartaküs'ten Bedreddin'e, Bastille'i yıkanlardan Komün savaşçılara, 1917 Ekim'inden bugüne uzanan süreçte bir devamlılık, bir birikim aktarımı söz konusudur.** Bunu kavrayabilenler için, "Tarihin sonu", yolun sonu, zaferin olanaksızlığı gibi ibareler her zaman için, geliş-

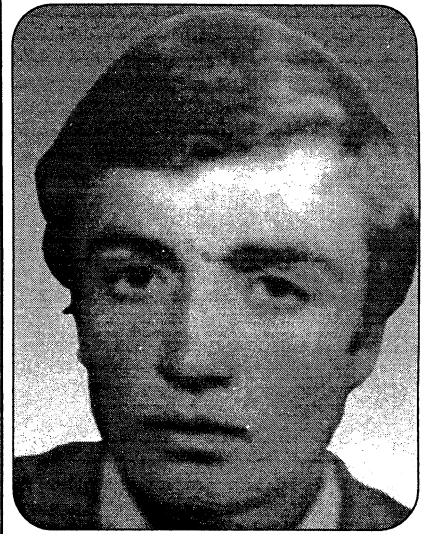
menin ayak bağı olarak görülmüş ve bunlara itibar edilmemiştir.

Tek bir bireyin durumu değerlendirilirken de benzer bir yaklaşımdan yola çıkılmamalıdır. Öncelikle bilinmelidir ki, doğrular gibi yanlışlar da birikir. Ve fiilen neyi biriktiriyorsanız, siz o sıfatta bir kişiliğiniz. Nasıl olsa devrimci olduğunuz ön kabulu kimseye keyfiyet özgürlüğü vermez. **Eğer tembellik yapıyorsanız, eğer bencillik yapıyorsanız, eğer "boş işlerle" uğraşıyorsanız; tembelliğin, bencilliğin ve boşluğun karakterize ettiği bir kişiliğin tuğlalarını örüyorsunuz demektir.** Çimentolanmamış ve tek başına duran bir tuğla önemli görülmez; ama çimentolanıp, başka tuğlalarla birleşmeye başladı mı kısa sürede koca bir yapının oluşumunu hızlandırır.

Devrimci bir kişiliğin sorumsuzluğu seçebileceği anlar yoktur. Her durumda mutlaka sorumluluk yüklenmesi gereken, özel bir tercihtir devrimcilik. **Doğruları biriktiriyorsanız; sürekli olarak, doğrurunun sonsuz ufkuna doğru yol alırsınız. Ve bunu, günün olmasa da yolun belirli yerlerinde, büyüyen yanlarınızla görürsünüz. Tersi durumlarda ise, yani yanlışları biriktiriyorsanız; yolun ilerleyen aşamalarında devrimciliğinizin küçüldüğünü ve yerini "bir başka şeyler" in aldığını görürsünüz.**

Bu bağlamda, militan solu vareden argümanlara sürekli olarak salvo atışlarda bulunup, mesafeyi büyüten ve bunu "kitlesel partisi devrimciliği" ile ikame eden "eski devrimci"lerin, "yeni durum" tarafından biçimlenmeleri "anlaşılır" bir sonuçtur. Buradan hareketle Devrimci Yol'a fatura çıkarılamaz/çıkarılmamalıdır. Dün devrimci bir zeminde biriktirilen değerler insanların biçimlenmesi üzerinde nasıl rol oynuyor idi ise; bugün de, içine girilen ve bir hayli yol alınan ÖDP kulvarı insanları biçimlendiriyor. Daha kısa ve net ifade etmek gerekirse; hangi işi, yaşamınızın odağına almışsanız o işin kişisi olmaktadır veya olmuşsunuz demektir.

ÖDP'nin içinden veya dışından yapılan Devrimci Yol benzeştirmeleri, hiçbir ciddi platformda dile getirilecek türden değildir. Dahası, bunu "içerden" yapanlar; geçmişteki Devrimci Yol'cu kimlikleri ile köklü bir hesaplaşmaya gitmeden ve her türlü bağı -ruhsal olanı da- koparmadan yapamazlar. Ancak, ÖDP'nin 1982'lerde Devrimci Yol saflarından ayrılan ve "Devrimci Yol'dan alınacak tek şey vardır, o da Direniş Komiteleridir" düşüncesinde olanlarla oldukça fazla benzerliği vardır.

Duran KÖSE
(1962-9 Aralık 1980)

1962 yılında Samsun'da doğdu.

Devrimci çalışmalara 1977 yılında katıldı. 12 Eylül'den sonra kırsal kesimdeki direniş hareketinin içinde yer aldı. 9 Aralık 1980'de Havza'nın Mürsel köyünde askeri birliklerle çatışmaya girildi. Çatışma sırasında helikopter isabet alarak zorunlu iniş yapmak zorunda kaldı. 3 saat süren çatışma sonrasında Duran KÖSE öldürülmüştü.

Anıları Devrimci Yol'umuzu aydınlatıyor.

(Unutulmasınlar Diye)

Sahip oldukları tüm olanaklara rağmen, içinde yaşadıkları dönemi kavramakta bile güçlük çeken ve siyasal varlıklarını neredeyse "iyi ki Susurluk vardı" dedirtircesine sadece Susurluk'un toplumda yarattığı siyasal hareketliliğe borçlu olanların Devrimci Yol ile benzerliği düşünülemez.

Devrimci Yol ve ÖDP arasında, kimi simalara; önce birinde, sonra diğerinde rastlanmış olmasından başka bir benzerlik, bir devamlılık kurmak olası değil. Gerçekten, kimi çevrelerde, maksatlı veya maksatsız bu tür bağların kurulması eğilimine rastladığımızda; nasıl bir muhakeme tarzıyla karşı karşıya olduğumu-

Bizler biliyoruz ki; eksikliği kalmamış, bir makina gibi işleyen; gerek sosyal bileşim, gerekse mücadelenin gerektirdiği organlaşma ihtiyacı açısından her türlü "uyum" problemini sıfıra indirgemiş bir parti, hiçbir zaman olmayacaktır. Eksikler, mücadele içerisinde giderilirken, diğer bir ifade ile; eksikliklerle mücadele edilirken, yeni duruma uygun yeni eksikler gündeme gelecek ve bu süreç, mücadelenin bütün aşamalarında değişik biçimler olarak devam edecektir.

zu anlamakta güçlük çekiyoruz. Ne yazık ki -ve öyle görülüyor ki- Türkiye solu daha uzun bir süre, bu türden yöntemlerle iş görmeye devam edecek gibi. Hatta, yaptığımız bu çalışmanın dahi, gerekli sabır gösterilerek, yeterince incelenip sonuçlar çıkarılmasının -büyük bir kesim için- söz konusu olmayacağını düşünüyoruz.

Dostluk adına acı verecek denli kolaycılık ve tembellikle malul bir yöntem, en yakın siyasal yapıların dahi değerlendirilmesinde kullanılmaktadır. Bizler yine de sabırlı olacak ve kendimizi -bazen tekrara başvurarak- adım adım anlatacağız. Biliyoruz ki, bu işin ısrarlı olmaktan ve devrimci örgütlere "yürek sahasında" bir yer ayırmaktan başka yolu yok.

Yazımızın bütünlüğü içerisinde ve genel olarak, genişçe bir ÖDP tartışmasına girmediklerimiz/girmek istemediklerimiz için burada kısa bir irdeleme ile noktalamak istiyoruz.

ÖDP, ne parti ne de cephe tanımlamasına uyan; amorf bir yapıdır:

Öz örgütlenme ile cephesel örgütlenme bir ve aynı şeyler olmadığı gibi, birbirinin alternatifi de değildir. Ancak işlevleri, mücadelede başarı şansları birbirine sıkı sıkıya bağlıdır. Özellikle devrimci mücadelenin uzun zaman dilimlerine yayıldığı durumlarda, bu iki farklı örgütlenmenin sorunlarının tartışılması zamandışı olabilir. Ancak, bu zamandaşlık iki farklı örgütlenmenin gerekliliğini, zorunluluğunu ortadan kaldırmaz; süreçte, öz örgütlenmenin yaratılması görevi daha ağır bir sorun olarak kendini hissettirir.

Kavramların algılanmasında yaşanmış olduğunu düşündüğümüz erozyonu hesaba katarak, kısa bir hatırlatma yaparsak:

Öz örgütlenme -parti-, toplumu nihai hedefe kadar götürmeyi amaçlayan, profesyonel devrimcilerden oluşan dar kadro örgütüdür.

Cephesel örgütlenme, toplumun herhangi bir evresindeki ortak hedefler doğrultusunda, farklı sınıf ve katmanların siyasal temsilcilerinin oluşturduğu geçici birlikteliklerdir.

Göründüğü kadarıyla; ÖDP, "öz örgütlenme" tanımlaması için gereğinden çok fazla "geniş", cephesel örgütlenme için ise, gereğinden fazla "dar"dır. ÖDP, her şeyden önce ne olmak istediğini net olarak ortaya koymak zorunda. Varlığını sürdürebilmesinin en önemli koşullarından birisi budur. "Öz örgütlenme" misyonuna soyunduğu süre içinde, en basit bir siyasal tavır alışı ve pratikte, kendi iç tartışmaları ile ilişkiler zaten pamuk ipliği ile bağlı- dağılıp gidecektir; ya da iç tartışma yaşamamak için tam bir siyasal pasifizm sergileyecektir. Her iki koşulda da varlığını sürdürmesi oldukça zordur.

Cephesel örgütlenme misyonuna soyunabilmesi için ise, yapısı çok dardır. Cephesel örgütlenmeyi dayatan çok somut hedeflere, en geniş kesimlerin katılımının sağlanabilmesi için sürdürülecek siyasal, teorik tartışmaların odağını bu somut hedefler oluşturmaktadır. Sadece "sol"un ve solun bir kesiminin teorik sorunlarının tartışılması çerçevesinde, cephesel birlik zorlanamaz. Ayrıca, cephesel birlikteliklerde, "ortak sorumluluklar", "ortak hedeflerle" sınırlıdır. Bunun dışında, her sınıf veya katmanın bağımsız kendi öz örgütlenmeleri, siyasal hedefleri ve programları vardır. Hatta, cephesel birlikteliklerde farklı siyasal eğilimlerin -sınıf veya katmanların- inisiyatifi alma konusunda büyük rekabetleri de söz konusudur.

Hatırlanacağı gibi dün, Direniş Komitelerine vurgu yapılırken, aynı zamanda "Direniş Komitelerinin başarısı, ülke genelinde güçlü merkezi bir siyasal hareketin varlığına bağlıdır". deniyordu. Direniş Komitelerinin siyasal örgütlenmeler yerine konmasının ne denli yanlış olacağı sık sık vurgulanıyordu.

Bugün ise ÖDP, bazen bir cephesel örgütlenme olarak sunulurken, pek çok platformda, siyasal yapılanma (öz örgütlenme anlamında) olarak dayatılıyor.

Kısacası ortada, mücadelenin ihtiyaçlarına göre biçimlenmediği her halinden belli olan, şekilsiz bir yapı duruyor. Bunun, içindeki şahsiyetlerin eski siyasal duruşuna bakarak değerlendirmek yerine; bugünkü durumu ile incelemek, çok daha doğru ve anlamlı olacaktır.

DEVİRİMCİ YOL, PARTİLEŞME SÜRECİNİ MÜKEMMELİYETÇİ BİR YAKLAŞIMLA MI ELE ALDI?

Dergimizin geçen sayısında, partileşme sorununu ayrıntılı biçimde ele aldık; ancak burada kısa da olsa bir hatırlatma yapma gereği duyuyoruz.

Devrimci Yol'un '80 öncesi süreçte, tüm yaratıcı ve müdahaleci yanına rağmen, bir irade gecikmesi yaşadığı doğrudur. Ancak bu, Leninist örgütlenmenin nasıl kavrandığı ile değil; sürecin doğasındaki geciktirici faktörlerle ilintiliydi. Bir siyasal hareketin, varolan koşulların dayattığı kaçınılmaz sorumluluklar karşısındaki duyarlılığı ve sahip olduğu devrimci değerler; siyasal pratik tarafından sınava sokulduğunda, başarısı salt "örgütlenmedeki yeterli gelişmişlik" ile ölçülmeyecektir.

Dergimizin birinci sayısında, öncü savaşçı bir partinin oluşturulması çabasındaki gecikme için; "bu gecikmede irade gecikmesinin yanında mücadelenin gerektirdiği, paradokslarla yüklü görevlerin de etkisi vardır" deniyordu.

Kavganın çok yönlü ihtiyaçlarını gözetmek, Devrimci Yol'a "mükemmeliyetçi" bir görüntü vermiş olabilir. Ancak, o günün mücadele görevlerini yüklenen ve gereklerini yerine getirmeye çalışan kesimlerin bulunduğu zeminden değil; kavganın dışı bir zeminden kaydedilen, yanıltıcı bir görüntüdür, söz konusu olan...

Bizler biliyoruz ki; eksikliği kalmamış, bir makina gibi işleyen; gerek sosyal bileşim, gerekse mücadelenin gerektirdiği organlaşma ihtiyacı açısından her türlü "uyum" problemini sıfıra indir-

Devrimci Yol'culuk, keyfi bir tanımlama veya isteyenin yakasına takacağı bir rozet de değildir. Dün kavganın en sıcak yerinde bulunmak; her türden gelişmeye müdahaleyi sorumluluk alanı içinde görmek, subjektif şartları (örgütlülük düzeyini) edilgenliğin gerekçesi etmemek nasıl Devrimci Yol'culuk kıstasları arasında yer alıyor idi ise, bugünde böyledir. Gerisi, öznel nedenlerle seçilen duruş noktalarını teorize etme çabasından öte bir anlam ifade etmiyor.

gemiş bir parti, hiçbir zaman olmayacaktır. Eksikler, mücadele içerisinde giderilirken, diğer bir ifade ile; eksikliklerle mücadele edilirken, yeni duruma uygun yeni eksikler gündeme gelecek ve bu süreç, mücadelenin bütün aşamalarında değişik biçimler alarak devam edecektir.

Partileşme süreci, işçi sınıfı ve yandaşlarının, hayatın her alanında varolma ve iktidar mücadelesini sürdürebilecek merkezi bir parti örgütünü yaratma sürecidir. Varolan tüm ilişki ve olanakların, bu amaç doğrultusunda yapılandırılmasıdır. Sınırlı sayıda insanın biraraya gelmesiyle oluşturulacak yapı da "parti" olmakla birlikte; kavganın ihtiyaçları gözetilerek genişçe organize olmuş bir parti, oldukça uzun bir süreci gerektirir. Genel anlamda; ideolojik, politik ve örgütsel olarak işlevsel bir nitelik kazandıktan sonra bu süreç, önemli oranda tamamlanır. Bundan sonraki süreçte, partili yaşamın gerekleri öne çıkarken, yetkinleşme ve gelişme ihtiyacı son bulmaz; bu ikili boyut, partinin bir ihtiyaç olmaktan çıkması dönemine dek sürer.

DEVRİMCİ YOL'UN TARİHİ; İÇİNDE BULUNULAN KOŞULLARI DOĞRU YORUMLAMA, SÜRECİN İÇERDİĞİ DİYALEKTİK İÇÖRGÜYÜ KAVRAMA VE BUNA UYGUN YÖNTEM GELİŞTİRME TARİHİDİR

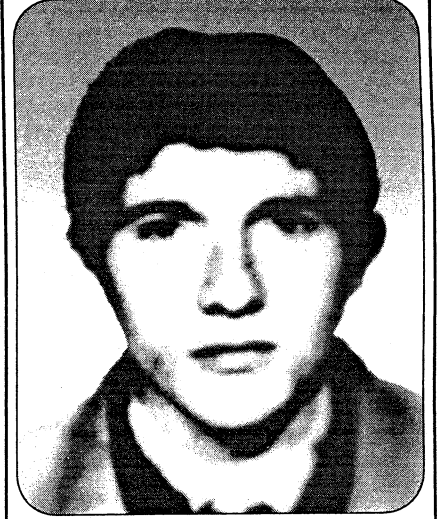
Sosyalizmin yüzyıllara yayılan tarihçesi, aynı zamanda bir birikim sürecinin de tarihçesidir. Varolan deney ve birikimler, 1917 Ekim Devrimi ile taçlanıp, somut bir karşılık bulunca; iyice boyutlanmış ve daha geniş bir zeminde çoğalma olanağı bulmuştur. 20. yüzyıl, sosyalizmin zaferine tanık olurken; aynı zaman-

da, kuramsal düzeyde daha köklü araştırmaların yapıldığı ve fikri düzeyde önemli gelişmelerin yaşandığı bir yüzyıl olmuştur.

Sovyetler'de yaşanan çöküntü sonrasında bu birikim, şimdiye dek hiçbir yenilgi anında yapılmayan biçimde sıfırlanmak istenmiştir. Hatta daha ileri giderek, "Bugün herşeyden önce sosyalizm fikriyatının başlangıç noktasına, hatta başlangıçtan daha dezavantajlı bir noktaya geldiğini söylemek yanlış olmayacaktır" diyenler olmuştur. (bkz. Yeniden, s:24, Devrimci Yol Dosyası sayfa: 18). Sosyalizm fikriyatının, başlangıçtan da geriye gitmesi?... Bu, ancak birikim için toplam alınırken; artılar yerine eksileri, moral yerine demoralizasyonu alan, gayrı memnun bir zeminde varılabilecek bir sonuçtur.

İnsan, felaket tellallığına soyunup, karamsarlığı bir tarz olarak benimsedi mi; durduğu yer gibi, baktığı yeri de karanlık olarak görür. Türkiye solunun halinin nice olduğu ve Marks'ın kemiklerini sızlattığı kanaati ile yapılan değerlendirmeler, gerçekte Marks'tan da mücadelenin diyalektikliğinden de anlamamanın dışavurmuş, uçlaşmış sonuçlarıdır. Özellikle '90'lı yıllarda açıkça su yüzüne çıkmış olsa da, gerçekte bu eğilimlerin yıllar öncesine dayandığını söylemek abartılı olmayacaktır. Yenilgi sonrası süreç incelendiğinde, söz konusu örneklerde bu eğilimin izlerine rastlanacaktır.

Dönüp dolaşım, Türkiye'li devrimcileri, Türkiye'deki mücadele grafiğini ve birikim düzeyini olumsuzlamayı kendine vazife edenler; aynı bağlam içerisinde dünyayı da incelemeyi deneseler üzerinde yaşadıkları toprağın ne denli büyük ve anlamlı mücadelelere sahne olduğunu -belki- kavrayacaklardır. Daha önce de sözünü etmiştik; Türkiye, '80'li yıllara girerken dünyanın pek çok yerinde yaşanan kesintiye yaşamamış ve mücadelede bir süreklilik sağlamış ender ülkelerden biri-

Taner UZUN
(1962-26 Aralık 1980)

1962 yılında Artvin'in Şavşat ilçesinde doğdu. Lisede okurken Devrimci Gençlik hareketi içinde yer aldı. 26 Aralık 1980 günü Erkan Uzuneminağaoğlu'nun grubuyla buluşmak için geldiği köyde askeri birliklerle girdiği silahlı çatışmada Erkan Uzuneminağaoğlu ile birlikte katledildi.

Mücadelemizde yaşıyorlar.

(Unutulmasınlar Diye)

dir. Sahip olduğu devrimci dinamikler ve yoğun kadro birikimi ile adeta bir devrimciler deposudur. Varolan devrimci örgütler -PKK'de dahil-, dünyadaki diğer örnekleri ile kıyaslandığında, Marksizmi kavrayıştaki üstünlüğü; kadro, sempati-zan ve taraftar ağı; kesintiye uğratılmadan korunabilmiş bir örgütsel yaşam vb. özellikleri ile avantajlı durumda olduğu görülecektir. Ayrıca, dünyadaki kimi örneklerle -Tupac Amaru gerillaları gibidestandası anlamlar yüklememiz ne denli anlaşılır ve gerekli ise; yanibaşımızda yaşanan bu türden onlarca örneğe de aynı anlamı yüklemesini bilmek durumundayız. Kavganın vardığı yer artık, her şey "tu kaka" demeyi marifet zannedenlerin ufkunu çoktan aşmıştır. **Devrimci Yol'culuk, keyfi bir tanımlama veya isteyenin yakasına takacağı bir rozet de değildir. Dün kavganın en sıcak yerinde bulunmak; her türden gelişmeye**

ATARAK DEV

ARKEN

GÜNEŞTEYDİ

İN

DÜ ARTIK

VLEŖİYOR RU

GÜNÜ GELDI
MARŖLAR GÖ
ÇIKIYOR ALAN

Eğer bugün Devrimci Yol'dan bir takım deneyler örnek olarak alınacaksa; salt biçimi ile değil, özüyle beraber, "nasıl?"ı, "niçin?"i bilerek alınmalıdır. Yoksa yaratılacak olan şey, ismini aldığı ve kendisi olmaya aday görüldüğü şeyin karikatürü olacaktır.

müdahaleyi sorumluluk alanı içinde görmek, subjektif şartları (örgütlülük düzeyini) edilgenliğin gerekçesi etmemek nasıl Devrimci Yol'culuk kıstasları arasında yer alıyor idi ise, bugünde böyledir. Gerisi, öznel nedenlerle seçilen duruş noktalarını teorize etme çabasından öte bir anlam ifade etmiyor.

"Devrimci Yol'un tarihi; içinde bulunan koşulları doğru yorumlama, sürecin içerdiği diyalektik içgörüyü kavrama ve buna uygun yöntem geliştirme tarihidir. (...)

Bugün için teorik saptamalar da bulunurken izlenmesi gereken yöntem; eldeki teorik/pratik mirası dondurmamak değil; her döneme cevap verebilecek üretken bir zeminin üzerine oturtmaktır." (Devrimci Hareket, s:5)

SOSYALİZME DAİR NORMLARIN SOYUTLAMALAR DÜZEYİNİ AŞAMAMIŞ OLMASI, EMBRİYON DÜZEYİNDE DE OLSA BİRTAKIM OLGULARIN BUGÜNDEN GELİŞTİRİLMESİNİ GEREKTİRİYORDU

'80 öncesi süreç, bir taraftan yakın devrim -ve sosyalizm- hayallerinin yaşandığı, diğer taraftan gerçekte sosyalizme dair çok sınırlı bir ufka sahip olduğu bir dönemdi. Elde, Paris Komün'ü idealleri vardı; ancak, böyle bir toplum biçiminin tepeden turnağa alacağı şekil üzerine yeterli düzeyde ne yazılı ne de yaşanmış örnekler yoktu. Sosyalizme abartılı yakıştırmalardan, burjuva demokrasisiyle örtüşmeye kadar geniş bir yelpaze oluşturan bilgi eksikliği nedeniyle; aynı konuda, birbiri ile uyuşmayan birkaç ölçünün sosyalizm adına savunulması mümkün olabiliyordu. "Sosyalist toplumu eşitliğin imparatorluğu olarak düşünmek çok dar bir Fransız anlayışıdır, ki eski özgürlük, eşitlik, kardeşlik sloganına dayanır. Bu

anlayışın evrimin bir aşamasına tekabül ettiği için, zamanında ve yerinde bir varlık nedeni vardı; ama bizden önce gelen sosyalist ekollerin aşırı ölçüde dar olan bütün kavramları gibi aşılına yargılıydı, çünkü bu kavramlar zihinlerde karışıklığa neden olmaktadır ve gerçeklere daha uygun olan daha tam ve doğru kavramlara yerlerini bırakmışlardır." (Engels, August Bebel'e, Mektup, Londra, 18-28 Mart 1875)

Örneğin feodal kültürün bir normu, "devrimcilik kıstası" sayılabilirken, pek çok konuda daha önce hiç kafa yormamış olduğu da görüldü.

Varolan "sosyalizm"ler ise, geriye doğru bir dönüşün her türlü sinyalini veriyordu. Hiçbir zaman bir şeyin embriyonunu o şeyin kendisi olarak görme yanlılığına düşmeyen Devrimci Yol, bir taraftan sosyalizme dair yaşam örneklerinin, araç ve organların oluşumu için adım atarken, diğer taraftan bu sürecin sanıldığından daha uzun olacağını altını çiziyordu. Örneğin bugün çeşitli alanlarda rastladığımız; bir toplum örgütlenmesine, iktidar organı olmaya aday -ama cenin halindeki- bir oluşuma iktidar organıymişçasına roller verme, işlevler biçme hatasına düşülmedi. Eğer bugün Devrimci Yol'dan bir takım deneyler örnek olarak alınacaksa; salt biçimi ile değil, özüyle beraber, "nasıl?"ı, "niçin?"i bilerek alınmalıdır. Yoksa yaratılacak olan şey, ismini aldığı ve kendisi olmaya aday görüldüğü şeyin karikatürü olacaktır.

DEVİRİMCİ YOL, DEVRİMİNİ YAPMIŞ ÜLKELERİN PARIS KOMÜNÜ İDEALLERİNDEN UZAKLAŞMAKTA OLDUĞUNU SAPTAMIŞ VE ALTERNATİF ARAYIŞINA GİRMİŞTİR

Devrimini yapmış ülkelerde özellikle 1960'lı yıllardan itibaren; "sosyalizm" uygulamalarında edinilen deneyimlerin,

karşılaşılan sorunların, süreçte yapılan hataların bilimsel tarzda tartışılarak aşılması Marksizmin gelişiminin önünü açabilecek olgulardı. Ancak dünya genelinde süren soğuk savaş, Sovyet-Çin kutuplaşması gibi gelişmeler bu tür bilimsel çalışmalarını önemli oranda etkiledi. Sosyalizmin inşası sürecinde yaşanan sorunlar ve olumsuzluklar büyük oranda "karşı taraf"ın siyasal bir malzeme olarak kullanılabileceği gerekçesi ile; ülke ve dünya kamuoyundan, devrimcilerden gizlendi.

Bu ülkelerdeki sosyalizm uygulamalarına ilişkin, sol içinde süren tartışmaların içeriğini de genellikle soğuk savaş ve Sovyet-Çin kutuplaşmasının öne çıkardığı çoğunlukla spekülasyonla oluşturuyordu. Bu koşullarda süren tartışmaların ve kutuplaşmaların; Marksizme, sosyalizmin kuruluş sürecine ilişkin teorik formülasyonlara ulaşmada önemli bir katkısı olmayacağı kesindi.

Yapılması gereken, soğuk savaşta ABD'ye karşı Sovyetlerden yana olmak değil, kapitalizm ile sosyalizm arasındaki mücadeleye sosyalizmden yana olmaktı.

Sovyet-Çin kutuplaşmasında yapılması gereken, görülebildiği kadarı ve dış politikaya yansıyan biçimiyle sosyalist uygulamalarında önemli eksiklikler ve hatalar taşıyan bu iki siyasal odak arasında taraf olmak değil; her iki ülkenin devrimcilerinin devrim mücadelesi ve sosyalizmin kuruluş sürecindeki deneyimlerinden yararlanılarak, ülkemiz devrimci hareketinin gelişiminin ve teorik sorunlarının çözümünün önünü açmaktı.

1970'li yıllarda, Sovyetler'de ve diğer

Yeni olmak, farklı olmak adı altında; Marksizmin yıllar önce mahkum edip kenara koyduğu eğilimleri ve bu eğilimlerin arkasındaki şahsiyetleri bulup çıkarırken; yüzlerine bir mağdura itibarını devreden insanların gururu hakim olmaktadır.

devrimini yapmış ülkelerdeki sosyalizm uygulamalarının sonuçları daha kolaylıkla görülebilir bir hale geldi.

Bu dönemde Devrimci Yol ikili bir görevle karşı karşıyaydı:

* Uluslararası düzeyde yaşanan Sovyet-Çin kutuplaşmasının ülkemize yansımaları sonucu, anti-faşist mücadele büyük oranda gerilerken; ayrışmaların en olumsuz etkilerini en aza indirebilecek teorik-pratik bir çizgi izlemek... Bu doğrultuda "geçiş dönemi" sorunlarının kavranışına ilişkin teorik tartışmalarda, her iki yanlış eğilim karşısında oluştura tutarlı ve bütünlüklü teorik açıklamalar sağlanabilmiştir. Faşizme karşı mücadelede olumsuz bir etken olan bu kutuplaşmanın etkisi, süreç içinde önemli oranda azaltılabilmekle birlikte, tümüyle ortadan kaldırılamamıştır. Bu durum, 12 Eylül'ün başarılı olabilmesinin ön koşullarından birini yaratmıştır.

* Devrimini yapmış ülkelerde karşılaşılan sorunların tümünün, yöneticilerin kişisel hatalarından kaynaklandığını söylemek oldukça zor. Yaşanan sorunların bir kısmının nedenleri; devrimin hemen sonrasında, devrim sırasında ve hatta devrim öncesi dönemlerdeki ideolojik-politik-örgütsel yapılanışta aranmalıdır. Bu konudaki hataların temel nedenini, örnek alınacak başarılı bir deneyimin olmaması oluşturmaktadır.

* Bu noktada Devrimci Yol çok önemli bir işlev üstlendi. Ülkemizde devriminde benzer sorunların yaşanmaması için, uzun süreli halk savaşı stratejisine yeni açıklamalar getirilmeye çalışılmıştır. Direniş Komiteleri gibi siyasal pratiğin öne çıkardığı bir olgu, uzun süreli halk savaşı stratejisi ile bütünleştirildi. Tüm dünyada, özellikle Avrupa sonunda, oldukça "sağ" bir içerik ile tartışılmakta olan "alternatif örgütlenmeler" sorunu devrimci bir tarzla ele alınarak uzun süreli halk savaşı stratejisinin bir bileşeni haline getirildi. Henüz oluşum sürecinde olan bu strateji, hayatın her alanında ve her yerde varolan sisteme alternatif ve onun sosyalist toplumdaki karşılığı olabilecek; düşünce, ilişki ve yapılanmaların bir nüve olarak bugünden başarılar olarak oluşturulmasını içeriyordu. Varolana alternatif, onun yerini almaya aday, onunla uzlaşmayan ve mücadele içinde gelişen yapılanlardı, söz konusu olan.

Başlangıçta çok fazla bir işlevi yokmuş gibi görünen ve bir nüve olarak beliren bu yapılar, gerçek işlevinin halk savaşı stratejisi içinde bulurlar. Süren mücadele sonucu merkezi otoritenin o alanda-

ki etkinliği azaltıldığı oranda gelişir ve onun yerini alır. Merkezi otoritenin etkisi ortadan kaldırıldığı anda da bu yapılanmalar o alanda alternatif bir iktidar odağı olarak işlev görür.

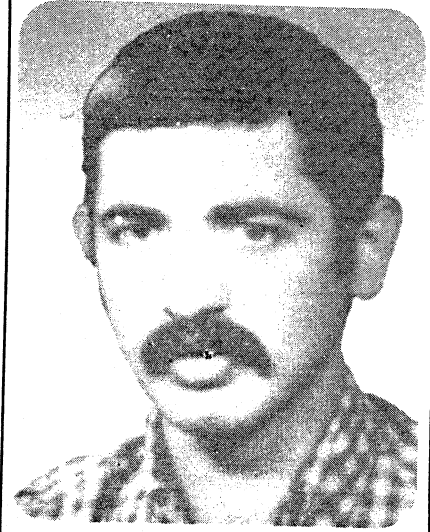
Sınıflı toplum ilişkilerinin bir sonucu olarak ortaya çıkan edilgen insan tipine alternatif bir insan tipinin de oluşmasına hizmet edecek olan bu model, günümüzde "devrimini yapmış" ülkelerde rastlanan sorunların da çözümünü kolaylaştıracaktır. Devrimci Yol'un 1975-1980 sürecinde önemli oranda uyguladığı bu kavrayış, daha da geliştirildiğinde, Marksizmin günümüzde yaşadığı tıkanıklığa en azından yeni-sömürge ülkeler düzeyinde bir açılım getirme potansiyeline sahiptir. Günümüzdeki devrimci gelişmelerin odağını da genellikle yeni-sömürge ülkeler oluşturmaktadır.

Günümüzde bu model, devrimci içerdiğinden soyutlanmış olarak çok sağ bir çizgide tutuluyor. Ancak uzun süreli halk savaşı stratejisi içinde devrimci bir işlevi olabilecek olan alternatif yapılar -Direniş Komitesi, Konsey, Meclis, İnişiyatif... Her ne ad altında olursa olsun- siyasal iktidarı hedefleyen devrimci bir mücadelede soyutlanarak, tamamen işlevsiz, varolan sınıflı toplum ilişkilerini aşamayan, giderek sistemin bir parçası olan yapılanmalar olarak ele almıyor.

EKİM DEVRİMİNİ VE KAZANIMLARINI REDDETMEK MARKSİZM- LENİNİZM'E YABANCILAŞMAKTIR

Çarlık Rusya'sını "asar-ı atika müzesine" gönderen ve 20.Yüzyıl'a damgasını vuran Ekim Devrimi; Marksizmde devamlılığın, kesintisizliğin ve başarıda doğru çizginin göstergesidir. Bolşevizm (Lenin)'in önderliğinde gerçekleşen ve -istisnasız- her ülke devriminde, "izinde yürümenin gayretlerine" rastlanan Ekim Devrimi; dünya proletaryasının kazanımlarını ortak paydada topluyor ve gönüllere yerleşiyordu.

Bolşevizmin başarısı aynı zamanda uzun bir dönem etkisini gösteren 2. Enternasyonal oportünizmine karşı Marksizmin başarısının da göstergesidir. Bernstein ve Kautsky'nin şahsında somutlanan legalizm, kendi özgücüne güvensizlik, sınıf savaşında kavrayışsızlık; devrim anında varolan kitle desteğini yetersiz bulacaktı. Ve tarihin, aynıları biraraya getirmedeki şaşmaz becerisi onyıllar sonra kendini gösterecektir: Bugün için,

Erkan UZUNEMİNAĞAOĞLU
(1956-26 Aralık 1980)

1956 yılında Artvin'in Borçka ilçesinde doğdu.

1972-73 yıllarında Borçka Ticaret Lisesi'ne girdi. Bu yıllarda devrimci saflarda yer aldı.

1977 yılında Borçka'da Devrimci-Yol'un bölgede gelişen siyasal faaliyetlerinin önderlerinden biri oldu.

12 Eylül sonrası Artvin bölgesinde oluşturulan Silahlı Direniş Birliği'nin sorumluluğunu üstlendi.

26 Aralık 1980 tarihinde Şavşat'ın Şalcı köyünde askeri birliklerle girdiği çatışmada Taner Uzun'la birlikte öldürüldü.

Bıraktıkları mücadele geleneğini zafere dek sürdüreceğiz.

Anısı Devrimci Yol'umuza ışık tutuyor.

(Unutulmasınlar Diye)

sonuca bakarak yorum yapanlar, Ekim Devriminin azınlığa dayanan bir darbe olduğunu ilan edecekti!... Aynaların bir arada toplandığı kulvarda, Ekim Devrimini "gelneksel sol'un politika yapış tarzı" ile örtüştüren ve bir dönemi bir çırpıda mahkum edip "rahata" eren "yeni tarz devrimciler" olacaktı.

"Geleneksel solun, bugün ulaşılmış olduğu pratik nedeni ile çok daha rahat bir konumda olduğumuzu düşünüyorum. Bugün artık öyle bir sol anlayış, en somut örneğini Sovyetler Birliği'nin çöküşünde gördüğümüz yıkılmış ve ortadan kalkmış durumda. Bir kültürel kalıntı olarak yaşıyor, bir siyaset yapma tarzı olarak yaşıyor ama sonuçta geleneksel sol anlayışlarının, devrim de yapsa, aradan seksen doksan yıl da geçse gelip varacakları yerin bugün çok daha net olarak görülebildiğini söylemek mümkün." (Bülent Forta, Yeniden, s:24, a.b.ç.)

Ekim Devriminden bir süre sonra Lenin "önemli olan, buzun kırılmış, yolun açılmış ve gösterilmiş olmasıdır" diyordu. Ancak anlaşılana o ki, birileri buzun kırılan yerini fazla çentikli bulmuş olacaklar ki kendilerine başka bir 'yol' aramak üzere "geri dönüş" e karar verdiler.

Troçkizmin Türkiye versiyonunda yıllardır temcit pilavı gibi ısıtılıp sunulan -ve belki de en son, bir Devrimci Yol'cunun itibar etmesi gereken- birkaç motife, adeta bir can simiti gibi sarıldıklarını görüyoruz.

Yeni olmak, farklı olmak adı altında; Marksizmin yıllar önce mahkum edip kenara koyduğu eğilimleri ve bu eğilimlerin arkasındaki şahsiyetleri bulup çıkarırken; yüzlerine bir mağdura itibarını devreden insanların gururu hakim olmaktadır. Tabii biz bu gururu kazıyıp altına bakmayacağız. İsteyenler kendilerini "solun ana gövdesi" hatta başı, kolu ve bacakları olarak da ilan edebilirler. Koca bir tarihi inceleme zahmetine girmektense, her şeyi "stalinizm" ile açıklamaya çalışan mesai arkadaşlarından "işin doğrusu"nu öğrenebilirler. Ancak siyasal pratik, üzerlerindeki örtüyü kaldırıp gerçekte nerede durduklarını göstermekte gecikmeyecektir.

Teori ile pratiğin karşılıklı etkileşimini dikkate alan ve önceliği pratiğe veren Devrimci Yol; teorinin yol göstericiliğini hiçbir zaman yadsımamıştır. Teori, siyasal pratiğe hizmet ederken, bir reçete olarak değil; pratikten doğan ve tekrar pratiğe dönen, hareketli bir olgu olarak rol alır.

Muarızlarının dahi hakkını teslim etme özelliği ile iz bırakan Devrimci Yol'dan, bugün için, sorunları böylesine karikatürize eden bir duruşun sahiplerinin üremesi biz Devrimci Yol'cuları elbetteki ilgilendiriyor; ama bir sosyolojik inceleme konusu olması itibarıyla -sanıyoruz ki- başkalarını da ilgilendiriyor. Aktarmalı, alıntılı tartışmalara fazlaca yer vermek istemesek de, konumuza uygun düşecek bir örnek olması itibarıyla kısa bir aktarma yapacağız. **Bülent Forta**, 1995'te bir seminerde "Devrimci Yol hareketinin tarihsel gelişimi"ni anlatıyor (!):

"Seksen öncesinde de Devrimci Yol'u Türkiye'deki soldan ayıran önemli bir faktör vardı. Bu faktör 'Kürdistan'ın' sömürge olup olmadığı üzerine tartışmalar da kendini ifade ediyordu. Türkiye solun-

da çeşitli gruplar sözkonusudur. Bunlar şöyle düşünürler: Kürtler üzerinden siyaset yapmak. Yani örneğin Marksizm-Leninizm'in teorik sorunları tarafından 'Kürdistan sömürge'dir-değildir' diye bir çaba yerine, genellikle 'Bütün Kürtler biz sömürgeyiz diyorlar. O zaman bunlara siz sömürge'niz dersek Kürt'lerle ilişki kurmak daha sağlıklı olur' diye düşünen siyasal hareketler var. Yani 'Kürdistan'a sömürge deme tamamen pragmatik amaçlardan kaynaklanan bir şeydi"

Bu aktarmayı yaptıktan sonra, hemen belirtelim ki, biz söz konusu panelde yoktuk ve bu nedenle katılımcıların yaş ortalamasını bilmiyoruz. Aynı şekilde, Bülent Forta'nın böylesine önemli bir konuyu bu denli basit -komik- bir düzeye indirmesinin arka planını da bilmiyoruz. Ancak, bildiğimiz ve Bülent Forta'nın da çok iyi bildiğine inandığımız bir gerçeklik var ki; gerek "sömürge" diyenler gerekse "sömürge değil" diyenler konuyu bir hayli kapsamlı bir çerçevede tartışmaktalar. Örneğin Devrimci Yol'un 10, 16, 17. sayılarda bu konuyu kapsamlı biçimde ele aldığı bilinmektedir. Hele ki bu tür değerlendirmeler; kendilerini "geleneksel sol"un dışında ve üstünde gören, derin felsefi tahliller sonucu geniş ufuklu bir kavrayışa ulaştığına inanan kesimlerden gelince daha bir çarpıcı oluyor. Ne diyelim; seviye bir kez düşmeye görsün...

Bildiği gibi Devrimci Yol bu sorunu tartışırken, Marksist yöntemin gerekleri dahilinde hareket etmiş ve muhataplarını bu yöntemi kavrayamamak/ doğru kullanamamak noktasında eleştirmiştir. **Birincisi**; iki ayrı ulusun, baskının ve sömürünün, ezme ve ezilme ilişkisinin olması nedeni ile fiiliyatta varolan görüntü gerçekten bir sömürge çağrışımı yapmaktadır. **İkincisi**; eğer "portekiz" gibi bir örneği doğru kavramaz ve zaman-mekan mefhumundan muaf bir yöntem uygulamasına gidersek; Kürdistan'ın sömürge statüsünde olduğuna kendimizi gerçekten inandırırız.

Lenin, kapitalizm öncesi süreçlerde; sömürgeciliğin de emperyalizmin de varlığından söz eder. Ancak aynı Lenin, "toplumsal biçimler arasındaki farkı görmezlikten gelerek ya da arka planlara iterek, emperyalizmin "genel düzeni üstüne fikirler yürütme"nin; kişiyi, "birtakım boş palavralara ve bayağılıklara" düşürdüğünü söyler.

Yukarıda belirttiğimiz gibi sadece görüntü ile hareket edildi-

İği takdirde insan, totoloji yapar duruma düşer. Neden-sonuç ilişkisi doğru kavranmak zorundadır. Yani sömürge gibi sömürgecinin de durumu dikkate alınmalıdır. "Hangi ihtiyaçları karşılamak üzere sömürge ilişkisi gündeme gelmiştir?" sorusu, ilişkinin niteliğini anlamakta bir anahtar rolü oynar.

Örneğin, tekel öncesi dönemde sermayenin ilkel birikimi sürecinde; ülke içinde artı-değer sömürsünün yanında, ülke dışından -sömürgelerden- yapılan değer transferi önemli rol oynamıştır. İlişki; yağma, talan ve meta ihracına dayanır. Tekelci dönemde ise; sömürgecilik, emperyalist karaktere bürünmüş ve odağına sermaye ihracı oturmuştur. Soruna bu bağlamda yaklaşıldığında; emperyalist dönemde bir sömürgecinin neden sömürgeci olmayacağı daha kolay kavranır ve bir can simidi gibi kullanılan Portekiz örneği de aydınlığa kavuşur. Tarihsel evrim içerisinde incelendiğinde, Portekiz'in sömürgeye sahip olduğu dönemde kendisinin sömürge olmadığı; sonraları ise, sömürgeleşme sürecine girdiği ve emperyalizm ile (önce İngliiz, sonra ABD emperyalizmi ile) ilişkileri sayesinde sömürgecilik olgusunu koruyarak, tekelci döneme taşıdığı görülecektir. Yani Portekiz, bir yarı-sömürge olarak emperyalist dönemde sömürgeci ilişkiler geliştirmemiş; ancak, önceden varolan sömürgeci ilişkileri bu döneme taşımıştır.

İşte bu perspektif çerçevesinde, Kürdistan meselesi incelendiğinde; varolan işgalin, işgalci tarafın kendi kapitalizminin sorunlarını çözmek üzere gerçekleşmediği -ki o süreçte kapitalizmin egemenliği söz konusu değildi- görülecektir. Varolan ilişkinin kaynağında şoven bir devletin ilhak politikası yatmaktadır. Ve sonuçta kendisi emperyalizme bağımlı olan bir ülkede yukardan aşağı geliştirilen kapitalist ilişkiler, ezilen ulus üzerinde de etkisini göstermektedir.

**MARKSİZMDEN
UZAKLAŞMA MALULÜ
OLANLARIN, ÖRÜLMEKTE
OLAN SÜRECİ ANLAMA
KOŞULU YOKTUR!...
ONLAR, YİNE TARİH
TEKERRÜR EDİYOR
ZANNEDECEKLERDİR**

Bugüne dek yazdığımız/söylediğimiz hiçbir şey kavganın ihtiyaçlarından kopuk değildir. Dergi sayfalarını fikir jimnastiği için bir alan, pratikten kopuk akademik-entellektüel çaba için bir zemin olarak görmek ancak kavga özürülülerin işi olabilir.

Belirli bir siyasal perspektif oluştuktan sonra, varolan bütünüün içerdiği taşlar birbirine çok yakın ve uyumludur. Ancak, bunun önceline gözatanlar, söz konusu taşların toplanmadan önceki yerlerinde birbirinden bir hayli kopuk ve uzak durduğunu görecektir. Zaten politika sanatının asıl ustalık gerektiren yeri burasıdır. Eldeki birikim, somut görevlerin dayatması karşısında adeta sınavdan geçer. Ve bir devrimciyi, her gün köşesinde düşünce çeşitlemesi yapan falanca gazete yazısından ayıran önemli bir özelliktir bu. Teorik/pratik repertuarını, siyasal görevlerin karşılanması yönünde bir üretkenliğe dönüştüremeyenler hayatın karşısında bir cehalet durumunu oynarlar. Ve belki ancak o zaman; meselenin sayfa doldurmak veya yazı yazmış olmaktan çok daha öte anlamlar içerdiğini farkederler.

Bir şeyin geçmişe benzeyip benzemeyeceğine gerçekte asıl karar veren olgu, kavganın kendisidir. Tribünlerden bakınca, sahadaki oyuncuların hepsi birbirine benzer. Ancak sahaya inildiğinde meselenin -tribünlerden görünmeyen- pek çok özellik taşıdığı görülür. Tüm önbirikimimize, repertuar zenginliğimize rağmen politika üretiminin soyut mekanlarda mümkün olamayacağını, kavganın ihtiyaçları ile doğrudan bir ilinti içerisinde bulunduğunu bilmek durumundasınız.

Devrimci hareketler açısından stratejik hedeflerin ve temel ideolojik-politik çizginin belirlenmesi süreci, toplumdaki siyasal bilinç düzeyinden ne denli bağımsız ise; sürdürecekleri siyasal pratik ve eylem çizgisi de toplumsal bilinç düzeyine o denli bağımlıdır. Bu çok kritik bir dengedir.

Toplumlar hiçbir zaman siyasal bilinç ve tercihleri açısından homojen değildirler. Bu nedele toplumun tümü tarafından kabul edilebilecek bir siyasal pratik ve eylem çizgisi bulunamaz. Bir devrimci hareket, toplumsal muhalefet içinde -kendi ideolojik/politik çizgisine subjektif konumuna göre- bir hedef kitle belirleyerek bu hedefe yönelik bir siyasal pratik ve eylem çizgisi belirler. Devrimci hareketin gelişim düzeyine bağlı olarak da hedef kitle genişletilir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, dar bir hedef kitleye yönelik yapılan siyasal çalışmaların biçimi, daha sonra geniş kitleye yönelik siyasal pratiğe zarar vermeyecek nitelikte olmalıdır.

Gerçekliği bu biçimde kavrayan ve tarihsel materyalizmin yol göstericiliğinde yürüyen kadrolar; kavga özürülü olanların, kavganın ihtiyaçlarını saptayabilme yetisinden yoksun olduklarını bilir ve bu yüz-

Feridun AYDINLI
(1959-25 Eylül 1980)

1959 yılında Fatsa'da doğdu. Fatsa lisesinde okurken devrimci düşüncelerle tanıştı. Aybastı'da aktif olarak devrimci harekete katıldı. 25 Eylül günü Devrimci Yolcular ve Devrimci Solcuların birlikte oluşturduğu bir grup Nevzat Karayün'ün yönettiği faşist çetenin saldırılarına engel olmak için Zaferi Milli köyüne gittiler. Burada girdikleri çatışmada Feridun AYDINLI yaralı yakalandı. Yolda gördüğü yoğun işkenceler sonucu öldürüldü.

Anıları mücadelemizde ön-der olacaktır.

(Unutulmasınlar Diye)

den de "geçmişini tekrar ediyorsunuz" iddialarına sadece gülerler.

**DEVRİMCİ YOL'U
ANLAYABİLMEK, DÜN
OLDUĞU GİBİ BUGÜN DE
BİR SORUN OLMA
ÖZELLİĞİNİ KORUYOR**

Bir fikrin değişen tarihsel koşullarda ihtiyaçları karşılayabilmesi, onun yeneden üretilmesiyle mümkündür. Bu gerçekliği dikkate alan Devrimci Yol, THKP/C'nin teorik-pratik mirasını '70'li yıllara taşırken, şablonculuktan özenle kaçınmıştır. Gelişmelerin, tarihsel bağla-

Teori ile pratiğin karşılıklı etkileşimini dikkate alan ve önceliği pratiğe veren Devrimci Yol; teorinin yol göstericiliğini hiçbir zaman yadsınamıştır. Teori, siyasal pratiğe hizmet ederken, bir reçete olarak değil; pratikten doğan ve tekrar pratiğe dönen, hareketli bir olgu olarak rol alır.

mi içerisinde nasıl gündeme geldiğini bilenler için; eksikliklerin tamamlanması gibi, eskiyen yanların kesilip atılması da doğru bir yöntem dahilinde gerçekleşir.

1977-1980 sürecinin hemen her anı, Devrimci Yol'u anmadan geçilemeyecek türde tarih sayfalarına yerleşmiştir. Ancak yine de bugünden bakıldığında, doğru bir yöntem izlenmiyorsa, olaylar arasındaki içörgüyü görmek güçleşir ve yapılacak değerlendirmelere subjektif öğeler hakim olur.

Devrimci Yol bu zorlu sürece daha tanımlı bir biçimde girerken, '77 1 Mayıs'ında, "bir sorun, her zaman içinde bulunulan somut, tarihi koşullar çerçevesinde ele alınarak incelenmelidir. Çünkü onun doğru çözümü daima bu içinde bulunulan somut durum çerçevesi içinde söz konusu olabilir. Bu Marksist diyalektiğin en özlü derslerinden bir tanesidir.

(...)

Devrimciler mevcut şartlar ve objektif sosyal gelişme tarafından önemli bir muhtevaya bürünen sorunlarla uğraşırlar. Bu bakımdan öyle her önüne gelenin boş bir vaktinde eline geçirdiği kitaplardan çıkarıp ortaya attığı sorunlarla uğraşılmalıdır." diyordu. (Devrimci Yol, s:1, 1977)

Teori ile pratiğin karşılıklı etkileşimini dikkate alan ve önceliği pratiğe veren Devrimci Yol; teorinin yol göstericiliğini hiçbir zaman yadsınamıştır. Teori, siyasal pratiğe hizmet ederken, bir reçete olarak değil; pratikten doğan ve tekrar pratiğe dönen, hareketli bir olgu olarak rol alır.

"Hiçbir teori güncel siyasal görevlerin nasıl yürütüleceğine dair önsüz-sonsuz, genel-geçer doğrular içermez. Siyasal bir hareketin başarısı, referans olarak aldığı teorik bütünlüğün şablonculuğunu yapmaktan değil; içinde bulunduğu yaşamsal kesite uygun siyaset yapabilmekten, mücadele araç ve yöntemlerini geliştirebilmekten geçer. (Devrimci Hareket, s:1, Devrimci Yol'u Anlayabilmek)

Devrimci Yol'u diğer siyasal tüm ya-

pılardan ayıran farklılıkların; hazır yargılarla ve çeşitli ülke deneyimlerine ait ölçülerle karşılanması, bugüne kadar sarkan bir anlaşılma problemini gündeme getirmiştir. Bir sorunun başka türlü sorulma olasılığından habersiz olanların, yapacağı şey soruya sadece cevap aramaktır. Hemen tüm yapılar, hangi mücadele biçiminin temel olacağını tartışırken; Devrimci Yol, "bir mücadele biçimini ancak parti temel alır" yaklaşımıyla sürece girmiş ve temel siyasi görev saptaması yaparak, konuyu başka bir mecrada tartışmıştır. Bizimki gibi yeni-sömürge ülkelerde, politik mücadelenin asli ayağı olan silahlı mücadelenin önceliği tartışmasız kabul edilmesine rağmen, andan önce yapılması gereken şey öncü savaşı partiyi yaratmaktır. Bu görev, temel siyasi görevdir ve diğer tüm görevler buna hizmet edecektir. Bu yaklaşım "temel mücadelenin reddi" veya "mücadele biçimlerinde kararsızlık/belirsizlik" gibi anlayamamakla malül eleştirilere muhatap edilmiştir.

Mücadele araç ve yöntemlerinin taşıdığı çeşitliliği/zenginliği kavganın pratik yüzü için bir avantaj olarak kabul edip; birbiri ile ilişkilendirerek, gerekli yer ve zamanda kullanmak yerine tek bir biçimi ile yetinmek, kavgada her zaman için kendini "eksik" hissetmenin sebebi olmuştur. Farklı gözlüklerle bakıldığında; Devrimci Yol'un kimince 'sol'cu, kimince 'sağ'cı olarak nitelenmesi, araçları kullanırken başvurduğu çok yönlü kavrayışın algılanamamış olmasına dayanmaktadır.

"Bilimin gerekleri, geçmişle kurulan köprü ve siyasal devamlılık açısından baktığımızda; mücadele tarihinin 'biten', kaldırılıp kenara atılan dönemleri olmaz. Doğada ve toplumlarda hiçbir şey durağan değildir. Toplumlardaki değişimler oldukça hızlıdır. Bu nedenle siyasal pratiğin sorunlarını aşmak için, 'bitti' denilen tartışma konularında bile halâ söylenecek, söylenmesi gereken çok şeyler vardır. Yeter ki insanlarda 'siyasal pratik' kavramı dumura uğramasın. Dün tartışılan ve

ortak noktada buluşulan konulardan hiçbirini bugünün tartışma konularının dışında değildir. Her şey tartışılabilir; yeniden incelenebilir. Bu konudaki tek ölçü, tartışmanın, siyasal pratiğin gerekleri doğrultusunda yapılıyor olmasıdır. Siyasal pratikten kopuk, çoğu entellektüel kaygılardan kaynaklanan, siyasal pratikte sınanma şansı olmayan tartışmalar ise fazla ciddiye alınmamalıdır." (Devrimci Hareket, s:1, Devrimci Yol'u Anlayabilmek)

Devrimci Yol'un büyük olması, yeni olması, alışılmamış olması Türkiye'de devrimci sürece alışılmadık bir renk katmıştır. Bu farklılık, bugünden geriye doğru yapılan tanımlamalarda birbirinin zıttı unsurlarla ifade edilebilmektedir. Bu "çelişkili" yorumlara kaynaklık eden bir diğer etmen de herkesin neyi görmek istiyorsa objektifini onun üzerinde tutuyor olmasıdır.

Elbette ki kırk çeşit Devrimci Yol yok. Ancak, subjektif nedenler gibi, Devrimci Yol'un kendi özgünlüğünden -anlaşılma güçlüğünden- kaynaklanan nedenler de bu görüntüyü beslemektedir.

Daha iyi anlaşılabilir için -mütevazilik sınırlarını zorlayarak- diyebiliriz ki; Devrimci Yol'cu olmak kolay değildir. Hele ki bugün bir "kitle partisi"ni solun ana gövdesi olarak tanımlayacak kadar sapla samanı karıştıranlar; meclise yürüme hayalleri kurup ardından Devrimci Yol kimliğini başkasına bırakmamak için, biçimsel manevralara kalkanlar için; Devrimci Yol'cu olmak bir düş olabilir ancak.

Daha iyi anlaşılabilmek için -mütevazilik sınırlarını zorlayarak- diyebiliriz ki; Devrimci Yol'cu olmak kolay değildir. Hele ki bugün bir "kitle partisi"ni solun ana gövdesi olarak tanımlayacak kadar sapla samanı karıştıranlar; meclise yürüme hayalleri kurup ardından Devrimci Yol kimliğini başkasına bırakmamak için, biçimsel manevralara kalkanlar için; Devrimci Yol'cu olmak bir düş olabilir ancak.

Devrimci Yol, hiçbir zaman işin kola-yına kaçmadı. Önünde çeşitli pratikler, ülke deneyleri ve hazır devrim modelleri dururken ve herkes kimliğini burada ararken; o, tüm bu örnekleri dikkate almış; ancak, asıl olarak kendi ülke gerçekliğine dayanması gerektiği bilinciyle hareket etmiştir. THKP/C'nin oluşturduğu sistematik çok önemli katkılar sağlarken, hayatı kavramaya dair bir yöntem de kazandı-yordu. Yaşamın değişkenliğini kendi içerisinde kavrayan; tartışan ve tartışılan bir tarzı bu. Aynı zamanda temel ile tali olanı birbirinden ayırabilen ve kitabın içinden çıkıp, yaşamın içinde çözüm arayan bir tarzı...

Devrimci Yol, salt farklı eğilimler tarafından değil, saflarında yer alan kimi kesimlerce de yeterince kavranamamış bir siyasal harekettir. Bugün için, bir tarih, tepeden tırnağa reddedilirken kalkan olarak "geçmişini tekrar etmemek" gibi "komik" bir gerekçe kullanılmaktadır.

Bir Devrimci Yol'cunun en son düşeceği durum dogmatizmdir; bu anlamda, geçmişi tekrar etmez. Ancak, bu gerçeklik; kimseye, konjonktürel olanla yapısal olanı birbiriyle karıştırma hakkını vermez. Geçmişini tekrar etmeme gerekçesinin ardına sığınanların, kendine hangi koordinatlar arasında yer bulduğuna dair fazlaca yazıp çizmeye gerek görmüyoruz. Her şey gözler önünde cereyan etmektedir.

Devrimci Yol'u oluşturan teorik ana ekseler konusunda, ya bir cehalet veya sindirilmemiş bir birikim içerisinde olanlar; hızla bir şaşkınlık haline geçerken, "ne olacak şimdi?"nin ağırlığı altında ezilmiş ve değerlerini savuramaz duruma düşmüştür.

Kısaca:

Şehirleşme, haberleşme, ulaşım vb. alanlarda yaşanan gelişmelerle beraber işçi sınıfının önemi artmış, nicel ve nitel ağırlığını hissettirir hale gelmiştir. Bu durumda;

a) Devrimde sınıfların mevzilenmesi ne olacak?

b) Kırların temel savaş alanı, köylülüğün temel güç olma özelliğinde bir de-

şim söz konusu; bu durumda "kırlardan şehirlerin fethi" demek olan halk savaşı stratejisi geçersizleşmiş midir?

c) Komünist Manifesto'da "Bugün, burjuvaziye karşı olan bütün sınıflardan yalnız proletarya, gerçekten devrimci bir sınıftır" dendiğine göre orta sınıfı ittifaklar içerisinde görmek Marksizm ile çelişiyor mu?

d) Devrimini yapan ve başarısızlığa uğrayan ülkelerin durumunu nasıl açıklayacağız?

e) Kürt sorununda yeni gelişmeler/ dinamikler nasıl değerlendirilmelidir?

Bu ve buna benzer sorular, yaratılmak istenen bilinemezlik ortamını güçlendirici bir tarzda konu edilebilmektedir. Gerçekte ise bunlar bir tekrara veya acz durumuna düşmeden rahatlıkla cevaplanabilecek meselelerdir. İleride daha ayrıntılı değinmek üzere, şimdilik kısaca -ve sırasıyla- üzerinde duralım:

a) Öncelikle belirtmeliyiz ki, en geniş kitle çalışması içerisinde en dar kadro çalışmasını temel alan Devrimci Yol sistemi; sınıf fetişizmine varan abartılara ve temel-tali ilişkisindeki mekanik kavrayışa hiçbir zaman itibar edilmedi. Ancak düne oranla değişimler elbetteki dikkate alınacaktır. Örneğin Kemalizmin "dolaylı ihtiyatlar" içerisinde yer alması bugün için söz konusu değildir. Aynı zamanda, köylerde yaşanan nüfus azalması, çelişmeleri zayıflatırken; aynı çelişmeleri daha keskin biçimde kentin kırlarına taşımıştır. Dünden farklı olarak "kentin kırları temeldir" saptaması yaparken; çalışma tarzımız gereği, bir alanın fazlaca öne çıkarılmaması gerektiğinin de altını ısrarla çizmeliyiz.

Devrimin nasıl bir sınıfsal kombinasyon üzerinde başarıya ulaşacağını ve geçeceği muhtemel uğrakları, ana yönelimlerin ötesinde bugünden saptamak, ister istemez mekanik bir kavrayışa götürür. Sonal amacı başa koymak veya geçilecek olan aşamaları yok saymak; bugünün görevlerini ve sınıfsal durumu saptarken, yaşamı eldeki kalıplara uydurmak gibi zorlama bir sonuca yöneltecektir. Engels'in, Lassalle'a ait "tek bir gericici kitle" tanımlamasını eleştirirken yaptığı değerlendirme, konumuza açıklık getirecek türden bir örnek teşkil etmektedir.

"tek bir gericici kitle" ibaresinin gerçekleşeceği hayali terkedilmemektedir: Bütün resmi partiler, bir blok halinde burada toplanacaklar; öte yandan sosyalistler orada sıralanacaklar. Kesin bir savaş olacak bir hamlede bütün cepheye zafere ulaşılacak. Gerçekte, işler o kadar

Mehmet KURU
(1962-25 Eylül 1980)

1962 yılında Aybastı'da doğdu. Devrimci mücadeleye lise yıllarında katıldı. Aybastı ve yöresinde kırsal kesim çalışmaları içerisinde yer aldı. Askeri faaliyetlerde öne çıkan bir isimdi.

25 Eylül 1980'de Devrimci Sol ile oluşturulan grupla polisler girdikleri çatışmada Feridun AYDINLI ve Devrimci Sol'dan Aydın YALÇINKAYA ve Vedat ÖZDEMİR ile birlikte öldürüldüler.

Anılarıyla mücadelemizde yaşıyorlar.

Devrimci Yol'umuza ışık tutuyorlar.

(Unutulmasınlar Diye)

basit değildir. Gerçekte, tam tersine, devrim o şekilde başlar ki, ulusun büyük çoğunluğu resmi partiler dahil, tecrit edilmiş durumda kalan hükümete karşı birleşir ve onu devirir ve işte ancak o zamandır ki, bizim kendi iktidarımızı sağlamanız mümkün olur. Eğer biz, devrime sondan başlamaya kalkarsak, bu davranışımızın hayrını görmeyeceğiz!" (Bebel'e ve Liebknecht'e mektuplar, Moskova 1934)

b) Halk savaşı stratejisi, Çin'den bu yana -öz itibarıyla olmasa da- çeşitli evrimler geçirerek taşınmıştır. Şehir-kır diyalektik bütünlüğü ile ifadesini bulan bir-

leşik devrimci savaş için, yukarıdaki tanımlamalar bir engel oluşturmuyor. Uzun ve zorlu bir silahlı savaş olarak kavranması gereken halk savaşı için, "kırlardan şehirlere doğru" bir zorunlu istikamet bugünün koşulları için şart değildir. Şehir ve kır gerillasının karşılıklı beslenme içerisinde olduğu, birleşik bir mücadele hattı, halk savaşının özü ile çelişme arz etmediği gibi bugünün ihtiyaçlarına da denk düşmektedir.

c) Manifesto'da proletarya için yapılan tanımlama, yine Manifesto'da bir başka tanımlama ile geliştirilmektedir: "Manifesto, 'orta sınıfların... proletarya saflarına geçmelerinin kaçınılmaz olması bakımından... devrimci olduklarını' da buna ekler" (bkz. Gotha Programı'nın Eleştirisi, Marks s:33)

Dergimizin 4. sayısındaki "Kadrolar" yazısı ile "Kent Yoksulları"na dair yapılan değerlendirme; sınıfsal kategoriler konusunda yıllardır kimi çevrelerde ısrarla sürdürülen mekanik kavrayışlara cevap niyeti taşıyan bir içeriktedir. Aynı yazılar, bugün için nasıl bir çalışma tarzı içerisinde olunması gerektiğine dair bir perspektif sunmaktadır.

d) 2. sayımızda yer alan "Nikaragua'lar Kaybetmesin Diye" ile 5. sayımızdaki "Eski Sovyet Cumhuriyetleri Üzerine Bir Değerlendirme" yazıları sorunun bugün için nasıl kavranması gerektiğine dair geniş bir açılım sunmaktadır. Nikaragua yazısında aynı zamanda, demokratik halk devrimi programının uygulanmasında dikkat edilmesi gereken hususların da altı çizilerek, bugün için güncel olan bir probleme çözüm aranmıştır.

e) Kürt sorunu, yeni dinamikleri ile beraber, özellikle 1. ve 4. sayılarımızda değerlendirilmiştir. Bu konuya gerek teorik gerekse pratik olarak hassasiyet gösterilmekte ve sahip olduğu önemin bilinciyle hareket edilmektedir.

Bu maddeler dışında, üzerinde durulabilecek güncel veya genel pek çok mesele söz konusudur. Hareketimiz, tarihsel sorumluluğunun bilinciyle teorik-pratik duruşunu belirlemiş ve bunun gereklerine göre konum almaktadır. 1. sayımızda geniş bir ülke ve dünya tahlili ile başlattığımız "Devrimci Yol'u bugünün koşullarında kavrama ve kavratma" görevini adım adım yerine getirirken; son iki sayımızda yer alan "örgütlenme" değerlendirmesi ile "tekrara" düşmeden bağımsız bir siyasal duruşun mümkün olduğunu -saniyoruz ki- anlatabildik.

DEVİRİNCİ YOL'UN KONJONKTÜREL BİR HAREKET OLDUĞU İDDİASI ÜZERİNE

Devrimci Yol'un kavranılışına ilişkin bir noktayı daha açmak gerekiyor. 12 Eylül öncesi süreçte, tırmanan faşist saldırılar ve gelişen devrimci mücadele karşısında egemen sınıflar; kamuoyuna yanılmak amacı ile soyut bir sağ-sol çatışması, terörizm gibi kavramları öne çıkarıyordu. Toplumda varolan çatışmaların sınıfsal içeriğini gizlemeye yönelik bu aldatmaca karşısında, Devrimci Yol'un eylem çizgisi, "Faşist saldırılara karşı meşru savunma" olarak tanımlanıyordu. Bu tanımlama, faşizme karşı mücadelenin özünde bir devrim mücadelesi olduğu kavrayışının yanında, kamuoyunda meşrulaşmanın da bir aracı olarak kullanılıyordu. Ancak, hiçbir zaman devrimci mücadele, faşistlere karşı mücadeleye indirgenmedi. Özellikle kendi dışından gelen bu tür eleştirilere, çok net yanıtlar verildi.

12 Eylül sonrasında ise, sıkıyönetim mahkemelerinde -özellikle Ankara- oluş-

oluşturulması gerekiyordu. 15 yıldır yapılmaya çalışılan da bu oldu. Ancak, onca çabaya rağmen bir arpa boyu yol katedilemedi.

'80 öncesi yaşanan süreçte, toplumsal yaşamı derinden etkileyen ve şekillenen bir dizi çelişme vardı. Toplumdaki sınıfsal çatışmanın da kaynağını oluşturan bu çelişmeler, Devrimci Yol'un ideolojik-politik biçimlenişini de belirliyordu. Giderek yoğunlaşan faşist saldırılar ise, toplumdaki siyasal çatışmaların aldığı bir biçimdi; egemen sınıfların iç savaş tercihi egemenlik sürdürme tarzının etkili olduğu, giderek "12 Eylül"ü dayatacak olan bir biçim...

Devrimci Yol, sadece faşist saldırıları engellemek etkisiz hale getirmek için çaba göstermedi. Antifaşist mücadele ekseninde örgütlenen halk kitlelerini, toplumsal devrim hedefine yönlendirmeyi amaçlıyordu. Sürdürülen antifaşist mücadele bir "varolma" mücadelesi olduğu kadar, aynı zamanda devrim hedefine yönlendirmek için bir araçtı. Mücadelede temel alan ise; gün-

Devrimci Yol'un konjonktürelliği tartışmalarında, göz önüne alınması gereken; toplumsal çatışmaların yoğun faşist saldırılar tarzında gelişip gelişmediği değildir. 12 Eylül öncesinde Devrimci Yol'un ideolojik-politik-örgütsel biçimlenişini belirleyen çelişmelerin, konjonktürel olup olmadığı tartışmasıdır.

turulan "savunma" çizgisi de sadece bu çerçeveye oturtuldu. Neredeyse Devrimci Yol'un tüm ideolojik-politik-örgütsel biçimlenişini, faşist saldırılara karşı direniş olarak tanımlanarak; "faşistler saldırdı, biz de direndik. Başka bir şey yapmadık" noktasına indirgendi.

"Savunma" amacıyla dahi olsa yapılan bu yanlış tanımlama, daha o günden Devrimci Yol'un ideolojik-politik biçimlenişinin üzerinin karartılması çabalarının başlangıcı oldu. Çok geçmeden -daha 1982'de- Devrimci Yol'un konjonktürelliği tartışmaları başladı. Sadece faşist saldırılara karşı direnişe indirgenen Devrimci Yol'un, konjonktürelliğini savunmak oldukça kolaydı. Faşist saldırıların olmadığı koşullarda, Devrimci Yol'cuları bir arada tutacak herhangi bir neden de kalmıyordu!... İçinde yaşanan döneme ilişkin "yeni" bir ideolojik-politik hattın

cel antifaşist mücadeleyi, devrim mücadelesinin gerekleri doğrultusunda ele almak, ona göre biçimlendirmektir. Hatta siyasal pratiğin, antifaşist mücadelenin öne çıkardığı Direniş Komiteleri olgusu bile, devrim mücadelesinin gerekleri doğrultusunda ele alındı. O doğrultuda geliştirildi.

Ve Devrimci Yol, süren antifaşist mücadelede en ön saflarda yer alarak, bu mücadele ekseninde bütün halkın örgütlenmesine önderlik etti. Fakat hiçbir zaman mücadeleyi sadece faşist saldırılara karşı mücadeleye indirgemedi; o doğrultuda örgütlenmedi.

Devrimci Yol'un konjonktürelliği tartışmalarında, göz önüne alınması gereken; toplumsal çatışmaların yoğun faşist saldırılar tarzında gelişip gelişmediği değildir. 12 Eylül öncesinde

... asıl amacımız 150 yıllık tarihsel birikimin içerdiği hazinenin önemine işaret etmektir. Bugünkü koşullarda, karşı karşıya geldiğimiz sorunların çözümünü bu hazine dışında aramaya kalkmak, ister istemez akla "hafıza-i beşer nisyan ile malüldür" sözünü getiriyor. Kolay unuttuğumuz gibi, çok da kolay reddediyoruz.

Devrimci Yol'un ideolojik-politik-örgütsel biçimlenişini belirleyen çelişmelerin, konjontürel olup olmadığı tartışmasıdır. Bu boyut açılmadan, Devrimci Yol'un konjontüreliliği tartışılmaz.

İçinde yaşanan dönemde toplumsal yaşamı şekillendiren, belirleyen çelişmeleri çok köklü bir biçimde ortaya koymadan, bunları 12 Eylül öncesi ile karşılaştırmadan konjontürelilik tartışması yapılamaz.

Çok kaba belirlemelerle ve subjektif yorumlara dayalı olarak yapılan "konjontürelilik tartışması" ise en azından Devrimci Yol'a saygısızlıktır.

DEVRİMCİLER HER ZAMAN İÇİN GEÇMİŞ DEĞERLENDİRMESİ YAPARLAR, ANCAK BUNUN İÇİN DİNİ RİTÜELLERE SİĞİNMANIN, AĞITLAR YAKMANIN ANLAMI OLMADIĞI GİBİ, GÜNAHLAR DİZİSİ ÜRETMEK DE GEREKLİ DEĞİLDİR

Engels, bir hatanın her zaman bir başka hatayı haklı göstermeye yaradığından söz eder. Gerçekten de, yapılan bir yanlış sonrasında oluşan ortamın içerdiği yeni yanlışlar, bir öncekine dayandırılır; zorunluluklar, hatalar zinciri çoğu kez halkaların birbirini aklamaları yönünde kullanılır.

Marksist yöntemin gereklerini kavramış olan devrimciler, örgütsel davranışları için yanılmazlık iddiasında bulunmazlar. Onlar, mücadele tarihinin hiçbir kesitinde böyle bir örgütsel örneğin olmadığını bilirler. Mesele, yanılmazlıktan öte bir zeminde tutulmak durumundadır. Türkiye devrimci hareketinin, sınırlı deneyim ve birikimle yetinmek gibi bir sıkıntı ile malul olması; kimi konulara özgü - üzerinde çokça düşünülmemiş- davranış

kalıplarının oluşmasını beraberinde getirmiştir. Alınan her darbe, yenilgi, yara vb. sonrasında; ricat mı savaş mı, yeraltı mı yer üstü mü(?) gibi ikilemlerin arasına sıkışıldığını, yaşamın bu kısır tartışmanın içinde boğulduğunu sıkça gözlemişizdir.

Mekaniğin falanca konusu, cetvelle çekilmiş düz bir doğru üzerinde ilerlemeyi gerektirebilir; ancak, çoklu bileşenleri biraraya getiren, fizik gücünden üzerinde hareket edilen zemine kadar her alanda dalgalanmaya açık bir nitelik taşıyan toplumsal mücadelelerin veya onlara önderlik eden örgütsel yapıların vereceği "sinüsoidal (~~) görüntü" doğal karşılanmalıdır.

Eğer mesele, bir takım önlemlerin alınması, düzenlemelerin yapılması vb. ise; bu, salt yenilgi sonrasında gereken bir durum değildir. Çok yönlülüğü bir tarz haline getiren, somutu sürekliliği gözleyen üretken yapılar; kendi iç düzenlerine, ihtiyaçlar ölçüsünde her zaman müdahale içinde olurlar/olmalılar.

Özellikle "kaza" sonralarında, "gerçekleri çok iyi gören", "zaten öyle olacağını tahmin etmiş olan" (!) "çokbilmiş"lere, felaket tellallarına sıkça rastlanır. Otopsi masasının başına birikenler için her şey çok bildik (!) gelir. Gerçekte bu tarzın -ve sahiplerinin- yararlı olduğu hiçbir zaman görülmemiştir.

Hava günlük güneşlik diye, ince bir giyimle dışarı çıkan birine, öğleden sonra bozan hava karşısında "yanına kalın bir şey alsaydın" biçiminde akıl vermek kolaydır. Ama galiba asıl zor olanı, tüm günlük güneşlik günlerde dahi yanına kalın bir şeyler almanın yaratacağı yükü ve bu tarz davranışın kaynağında yatan evhamın, pek çok yerde sebep olacağı ayak bağına görebilmektir. Ne kırılmış testiler üzerine koparılan fırtınalara, ne de kırılmanın diye testiyi defalarca ambalajlayıp saklama yöntemlerine devrimciler itibar etmezler/etmemelidirler.

KAVGADA DEVAMLILIK, BİRİKİMLERİ DOĞRU DEĞERLENDİRMEKTEN GEÇER

Mücadele zemininde parçalı duran olguları birbiri ile ilişkilendirebilmek ve gerektiğinde toplamını alabilmek; uzun, zorlu ve parçalı geçecek olan devrimci süreçler için şarttır.

12 Mart sonrasında gelişen süreçte, Kızıldere'ye kadarki pratiğin sınırlı bir döneme sığdırılmış örnekleri, yıllarca öğretici olmuş; teorik ve pratik mirasın izleri -silinecek yerine- giderek boyutlanmış ve kalıcılaştırmıştır.

Yaşamın, kitaplarda yazmayan bu yanına sırtımızı dönmediğimiz taktirde, bugün için çok daha boyutlu bir birikimin avantajları ile donanmış olduğumuzu görürüz. Bunda herhangi bir abartı yok. **Türkiye, muazzam bir birikimi, kesintiye uğratmaksızın '90'lı yıllara taşıyan ender ülkelerden biridir. Yaşanan her pratiği, kendi sınırları içinde boğan ve örneğin Tupac Amaru gerillaları şehit düştüğünde "öldükleriyle kaldılar" biçiminde bir sonuç çıkaran; olgular arasındaki diyalektik içörgüyü göremeyen (veya görmek istemeyen) kesimler için durum elbette farklıdır. Ancak, Marksist öğretinin yol göstericiliğinde yürüyenler; gerçekliğin çok daha anlamlı boyutlarıyla, yıllar önce tanışmış durumdadılar.**

"Enternasyonal'in çocuğu" dediği Paris Komün'ü için Engels, "Her ne kadar Enternasyonal, Paris Komün'ünü tezgahlamak için serçe parmağını bile oynatmadıysa da ve gene de haklı olarak ondan sorumlu tutulduysa da, bu böyledir" der. (Friedrich Albert Sorge'ye bir mektuptan; Londra, 12 Eylül 1874)

1789 Fransız Devrimi'ni, belirli bir coğrafya içersinde, sınırlı algılarla değerlendirmek gibi; 19. Yüzyıl'ın biçimlenmesinde belirleyici rol oynayan tarihsel bir gelişme olarak kabul etmek de mümkündür. Bu, sahip olunan perspektifin kapsayıcılığı ile doğrudan ilintilidir. Tarihsel diyalektiğin yol göstericiliğinde meseleyi irdeleyenler Fransız Devrimi'nin 19. Yüzyıl'a vurduğu damgayı görmekte zorlanmayacaktır.

Engels'in, "Klasik Alman Felsefesinin Sonu"nu yazarken Feuerbach'a yönelik ifadesi, tarihsel birikime verilmesi gereken önem açısından çarpıcıdır. Engels, "Feuerbach, pek çok bakımdan Hegelci felsefe ile bizim anlayışımız arasında bir ara halka idi (...)

Yerimizi bulmadan önceki kaynaşma dönemimizde, Feuerbach'ın, Hegel-sonrası herhangi bir başka filozoftan daha fazla üzerimizde etkili olduğunu tamamen teslim ederek bir onur borcunu da ödemek zorundaydık" (Felsefe İncelemeleri, Marks-Engels s:8) diyerek, Feuerbach'ın hakkını teslim ediyordu.

Aynı eserde ek olarak yayınlanan, "Marks'ın Feuerbach Üzerine Tezleri" için Engels, "Bunlar, sonradan işlenmek üzere çabucak kağıt üzerine çiziktirilivermiş, hiç de baskı için hazırlanmış olmayan yalın notlardır, ama yeni dünya anlayışının dahiyane tohumunun atılmış olduğu ilk belge olarak ölçülemeyecek bir değer taşıyorlar" (a.g.e. s:9) diyordu.

Bundan söz ederken asıl amacımız 150 yıllık tarihsel birikimin içerdiği hazinenin önemine işaret etmektir. Bugünkü koşullarda, karşı karşıya geldiğimiz sorunların çözümünü bu hazine dışında aramaya kalkmak, ister istemez akla "hafıza-i beşer nisyân ile malüldür" sözünü getiriyor. Kolay unuttuğumuz gibi, çok da kolay reddediyoruz.

Tarihsel birikimin devralınabilmesi, halklar arasındaki iletkenliğe bağlıdır. İletkenliği önleyen kopukluklar, sadece kendi döneminin değil; bir başka döneme ait birikimlerin de sağlıklı iletilebilmesi üzerinde olumsuz etki yapar.

Azla yetinmeye alıştırılan bir toplum, aynı kanaatkarlığı bilginin edinilmesinde de gösterir. Öyle ki derme çatma, kulaktan dolma ve sistematik olmayan bilgi parçacıkları biraraya getirilerek cehaletin üstü örtülür. İşte bu örtü, bilgiyi esaret altına alır. Kamuflej altındaki cehalet; yapma-etme fiilerinde rehber rolü oynar. Ne zaman ki yaşam, en ağır eleştirisini "yenilgi" biçiminde tattırırsa; o noktada, örtünün kalkma olasılığı doğar. Kaldı ki çoğu kez, daraltılan ufkun ve menzili düşürülen bakış açısının kalıcılaşan etkisi bir yöntem haline gelir ve -bırakalım örtünün kalkmasını- cehalet, ukalalık sebebi olmaya başlar.

Engels, tüm felsefenin temel konusunun düşünce ve varlık ilişkisi sorunu olduğu gerçekliğine özel olarak vurgu yapar. Marks'ın ise, Hegel'de baş aşağı duran sistematığı, ayakları üzerine oturttüğünü biliriz. Ancak, bunlar birer sonuçtur. Ve bu sonuçta, bugün artık adı anılmaz olan "unutulmuşlar"dan, doğanın kimi kurallarının keşfine kadar pek çok ögenin rolü vardır.

Marksist felsefe; Hegel'in idealist diyalektiğini, Feuerbach'ın metafizik ma-

Özel olarak bir olumsuzluk affetme eğilimi taşımadan yaklaşıldığı, anlaşıl-maya çalışıldığı takdirde; bir devrimci hareketin, Askeri Faşist Cunta karşısında direnerek bir karşı duruş oluşturma hesaplarında, sonuca ulaşamamış ve yenilmiş olması pekala anlaşılır olacaktır. Kaldı ki, bu durumu anlamak istemeyen ve yenilgiyi, Devrimci Yol'a "kara çalma" sebebi yapan kesimler aynı yenilgiden geçmiş kesimlerdir. Bu durum ülkemize özgü bir çifte standart örneği olarak tarihe geçecektir.

teryalizmini aşar ve insanlığı yeni bir ufka taşırken, öncellerinin hakkını teslim eder. Çünkü hiçbir bilgi, "şapkadan tavşan çıkarır gibi" bir anda oluşuvermedi.

Felsefede kabul edilmesi söz konusu olan gerçek, Hegel'de, bir kere keşfedildikten sonra artık ezbere öğrenilmesinden başka bir şey kalmayan bir dogmatik ilkelere dermesi değildi artık; gerçek, bundan böyle, bizzat bilgi sürecinin içinde, hiçbir zaman sözde bir mutlak gerçeğin bulunuşu ile artık daha öteye gidilemeyen, ulaşılan mutlak gerçek karşısında kolları kavuşturup ağzı açık seyretmekten başka yapacak bir şeyi bulunmayan bir noktaya varmaksızın bilginin alt basamaklarından gittikçe daha üst basamaklara yükselen bilimin uzun tarihsel geliş-

mesinde yatıyordu. Ve bu, bütün öteki bilgi ve pratik eylem alanlarında olduğu gibi felsefi bilgi alanında da böyledi." (a.g.e. s:12)

DEVRİMCİ YOL'UN 12 EYLÜL SONRASINDA DİRENİŞ YÖNÜNDE BİR İRADE KULLANMADIĞI DOĞRU MUDUR?

Yanılan ve yanıtılan hafızaları tazelenen yanlıs tarih bilgisini doğruya çevirmenin en uygun yollarından biri de, döneme ait kaynakları incelemektir. Devrimci Yol cuntanın hemen sonrasında Kasım 1980'de yayınladığı yazıda, devrimci güçleri; aralarındaki yapay çelişmeleri bir tarafa bırakmaya ve bir birleşik DEVRİMCİ DİRENİŞ CEPHESİ oluşturmaya çağırıyordu. Aynı yazıda, "12 Mart'çılar 'rüzgar' ekip 'fırtına' biçmişlerdi. Bunlar ise, 'fırtına' ekiyorlar 'kasırga' biçeceklerdir..." denirken; yazının sonundaki çağrı, bugün Devrimci Yol için oluşturulmuş olan kanaatlerin dağıtılmasına yetecek nitelikteydi:

" (...) Şimdi ise devrimcilerin görevi, cuntanın yoksul halklarımıza karşı yürütmekte olduğu bütün saldırılara karşı, emekçi kitlelerin yüreğinde büyümekte olan özgürlük, demokrasi ve insan gibi yaşama özemlerini, emekçi halkın kendi iktidarına doğru esen bir kasırgaya dönüştürmek için sonuna kadar savaşmaktan başka bir şey olmayacaktır."

Aynı şekilde, Ocak 1981'de yapılan bir başka değerlendirmede ise gerek şehir gerekse de kır pratiğine dair mücadele perspektifi çiziliyordu:

"(...) şehirlerde, oligarşinin yoğun baskı, kontrol ve yıldırma operasyonları altında (ve bunlara karşı) devrimci mücadelenin sürdürülmesi ve geliştirilmesi mutlaka gereklidir. Oligarşinin arama, takip, baskı, işkence operasyonlarına karşı etkili-yeni mücadele taktiklerine ihtiyaç vardır. Mahallelere, evlere yapılan baskınlara karşı etkili, baskın ekiplerinin morallerini bozup yıldıracak, şaşırtacak, yanlış alanlara sevk edecek, oyalayıp zaman kaybettirecek özel mücadele yöntemleri geliştirilmelidir. Mahallelerdeki, fabrikalardaki polis ajanları ve muhbirler mutlaka yok edilmelidir. Bütün bunlar ise çeşitli tuzak ve şaşırtma eylemlerini içeren gerilla taktiklerinin uygulanmasını gerektirmektedir.

(...)

Kırsal bölgelerdeki devrimci birliklerimiz mutlaka yaşamalıdır. Dağlarda, en

zor şartlar altında yaşamını ve mücadelesini sürdüren her militan cuntaya karşı halkımızın zafere olan inancının tükenmez bir kaynağı olacaktır ve de önümüzdeki dönemde, yurt çapında cuntaya karşı yükselmeye başlayacak olan mücadelenin Anadolu'nun yoksul kırlık bölgelerindeki karşı konulmaz gelişiminin bir garantisi olacaktır."

Buradaki değerlendirmeler/çağırılar, direnişten yana bir iradenin varlığını somutluyor olması açısından önemlidir. Yoksa, ülkemizde eşine rastlanmamış boyutlarda bir örgütlü zemine sahip olan Devrimci Yol'un, önemli sayıdaki kadrosunun; pek çok yerde ve pek çok biçimde cuntaya karşı direniş gösterdiği çeşitli kaynaklara doğrulanmış durumdadır. Salt şehit sayısına bakıldığında bile, böyle bir tartışmanın içerdiği haksızlık ortaya çıkar.

Özel olarak bir olumsuzluk atfetme eğilimi taşımadan yaklaşıldığı, anlaşıl-maya çalışıldığı taktirde; bir devrimci hareketin, Askeri Faşist Cunta karşısında direnerek bir karşı duruş oluş-turma hesaplarında, sonuca ulaşamamış ve yenilmiş olması pekala anlaşılır olacaktır. Kaldı ki, bu durumu anlamak istemeyen ve yenilgiyi, Devrimci Yol'a "kara çalma" sebebi yapan kesimler aynı yenilgiden geçmiş kesimlerdir. Bu durum ülkemize özgü bir çifte standart örneği olarak tarihe geçecektir.

GEÇMİŞİ, DEVRİMCİ YOL ÜZERİNDEN ANLATMA YOLUNA GİDENLER, GERÇEKLERE SADIK KALMALIDIR

İdeolojik, politik, örgütsel, biçimleniş ve sürdürdüğü siyasal pratik ile bir bütün olarak Devrimci Yol'un kavranabilmesi özel bir çaba/bilgilenme ve objektif bir

duruş gerektiriyor. Kapsamlı bir çabaya dayanmayan Devrimci Yol değerlendirmelerinin, önemli oranda subjektivizmi içermesi kaçınılmazdır.

Dünü, Devrimci Yol penceresinden açıklamak isteyenler, yaşananların hangi siyasal zeminde ve nasıl geliştiği konusundaki gerçeklere bağlı kalmak zorundadırlar.

12 Eylül sonrasında türeyen ve giderek bir tarz haline gelen; gelişmeleri Devrimci Yol üzerinden anlatma meselesinin, devrimci kültür açısından hiç de yakışık düşmeyen boyutlar aldığını söyleyebiliriz. Gerçekte, tarihin anlatımında bizlerin konu edilmesi bizi onurlandırır. Çünkü biz de, geçmişini anlayabilmek için Devrimci Yol'un anlaşılması gerektiğini düşünüyoruz. Ancak meselenin, bilgisizlendirme veya yanlış bilgilendirme noktasına varması; özellikle yaş grubu itibarıyla Devrimci Yol'u tanıma fırsatı olmayan -ve bugünkü potansiyelin çoğunu oluşturan- devrimciler için, sağlıklı olmayan birikimlerin/koşullanmaların sebebi olmaktadır.

Devrimci Yol üzerinden aktivizm-pasifizm tartışmalarının yapıldığı öyle örnekler oluyor ki; adeta hayatında mantar tabancasından başka silah görmemiş birinin, bir gerillaya caka satmasını anımsatıyor. Bu tür örneklerde müthiş bir cehaletin yattığı ise, hemen göze çarpıyor. Dün, Devrimci Yol'un sıradan bir biriminin günlük olağan pratikler arasında yer alan fiilleri, bugün büyük sansasyonlarla üstlenip Devrimci Yol'a pasifizm atflarında bulunmak; ister istemez bize bazı hatırlatmaları yapma görevini yüklüyor.

* Büyük kentlerde, korsan gösterilerin elde silah yapılmasının bir gelenek haline geldiğini ve bu tür eylemlerde çevredeki asker, polis vb. 'nin silahsızlandırıldığını biliyormuydunuz? (Hatta bu, cuntalı dö-

nemde de, darbe yeninceye dek devam etti.)

* Bir korsan gösteride, saatlerce süren çatışma sonrasında, kalbura dönen ekip otosunun resminde "direniş haberleri" biçimindeki Devrimci Yol bildirilerine hiç rastladınız mı?

* İskenderun'da bir karakolda, N.Erdoğan Bozkurt'u işkence yaparak katleden polislerin, o karakol başılarak Devrimci Yol militanlarınca cezalandırıldığını veya 12 Eylül öncesinde bu türden eylemler yapıldığını biliyor muydunuz?

* Devrimci Yol'u pasifizme konu eden kimi çevrelerin, örgüt olalı beri yaptıkları tüm eylem toplamını, Devrimci Savaş Birlikleri içerisinde yer alan bazı Devrimci Yol militanlarının bir tekinin eylemleriyle kıyaslama yoluna gitmenin abartılı olmayacağını söylersek; ne düşünürdünüz?

* 12 Eylül sonrasında, "batı"dan "doğu"ya dek pek çok yerde, yüzlerce Devrimci Yol militanının dağa çıkıp bir direniş başlattığını; bunlardan, sadece Artvin bölgesindekilerin sayısının 600 civarında olduğunu biliyor muydunuz? (Burada, gerilla birliklerinin önderi Erkan Uzuneminağaoğlu şahsında, tüm devrim şehitlerini bir kez daha saygıyla anıyoruz.)

* Devrimci Yol dergisinin tirajının 150 bin olduğunu biliyor muydunuz?

* Devrimci Yol militanları Feridun Aydın ve Mehmet Kuru'nun; Devrimci Yol ve Devrimci Sol militanlarının birlikte oluşturduğu grubun asker, polis ve faşistlerle girdiği çatışma sonrasında 25 Eylül 1980'de şehit düştüğünü biliyor muydunuz?

Bu listeyi devam ettirmek ve Devrimci Yol tarihini öğrenmek isteyenler; önyargılarından arınıp, samimi bir araştırma yapmak durumundalar.

**KENDİSİNDEN ÖNCE GELENİ PRATIĞIN LABORATUARINDA
TEST ETME ŞANSINI YAKALAYAN VE GENEL-ÖZEL DİYALEKTİĞİNE
BAĞLI KALARAK YAPTIĞI ÇÖZÜMLEMELERİ MARKSİST HAFIZAYA
MALEDEN DEVRİMCİ YOL, BUGÜNÜN SORUNLARINI ÇÖZMEDE
EN UYGUN REHBER OLMA ÖZELLİĞİNİ TAŞIMAKTADIR.
DEVİRİM İÇİN TEK YOL DEVRİMCİ YOL!..**

Kaldıraç dergisi şair ve yazarlarından Bekir KILERCİ (Burhanettin AKDOĞDU) Katledildi...

"Bir daha insanlığın başına bela olamayasınız diye Hepinizin kafasını taşlarla ezeceğim. Bu kinimi aşırı bulanlara ise tek söyleyeceğim; Ben bu kadar vahşi olmayı Siz burjuvalardan öğrendim."

Bekir Kilerci

Devletin devrimcilere yönelik saldırıları devam ediyor. 11.12.1997 tarihinde Kaldıraç yazarlarından Burhanettin AKDOĞDU Bursa'da gözaltına alınmış ve aynı gün Ankara TEM'e götürülmüştür. Burada gördüğü yoğun işkenceler sonucu devlet tarafından katledilmiştir.

Yapılan açıklamada battaniye ile kendini asarak intihar ettiği söylenmektedir. Daha önce de bir çok cinayetini bu tür yalanlara açıklayan devlet bir yandan da kendi öldürdüğünü de açıkça söylemektedir.

Burhanettin AKDOĞDU Ölüm-süzdür!..

Burhanettin AKDOĞDU ile aynı tarihte Ankara TEM'de gözaltına alınan Mehmet Ali Yazıcı'nın basına gönderdiği açıklaması şu şekildedir.

"Kaldıraç Dergisine,

Bursa'da gözaltına alınan ve sorgulanmak için Ankara Emniyet Müdürlüğü Siyasi Şube'ye getirilen Burhanettin Akdoğdu'nun intihar etmediğine, işkencede katledildiğine yönelik tanık olduğum olayları aktarmak istiyorum. Aynı tarihlerde bende gözaltında bulunuyordum.

Ben 8 Aralık 1997 tarihinde gözaltına alındım. Ankara Emniyet Müdürlüğü Siyasi Şube'ye götürüldüm. Gözaltına alındığım tarihte siyasi şubede tutulan başka kimse yoktu. Kontrol açısından kolay olağı düşüncesiyle beni, gözaltına alınanların kaydının yapıldığı yerin karşısındaki 8 numaralı hücreye koydular. Bu yüzden daha sonra gözaltına alınıp Siyasi Şube'ye getirilenlerin kayıt işlemlerine ta-

nık oldum. Ayrıca yüksek sesle telefon görüşmeleri yapıyor, bu daha çok yeni gelenlerin kimlik bildirimleriyle ilgili bilgilerin aktarılması şeklinde oluyordu.

Gözaltına alınışımın beşinci günü (12.12.1997) akşamı, isminin Burhanettin olduğu, yanılmıyorsam Kars nüfusuna kayıtlı, Bursa'da gözaltına alındığı belirtilen bir kişiyi getirdiler. Soyadını tam olarak anlayamamıştım. Kayıt sırasında moralinin oldukça iyi olduğunu gördüm. Karamsar hiç bir hava yoktu. Ancak yoğun hakaret ve küfürler maruz kalıyordu. Üzerinde büyük bir psikolojik baskı oluşturmak ve moralini bozmak istedikleri belli oluyordu. Hücreye koymadan sorguya götürdüler. Tahminen üç-dört saat sorguda kaldı. Geri getirdiler ve yan hücreye (hücre no:9) koydular. Bu arada hakaret ve küfürler de devam ediyordu. Aradan tahminen bir bir-buçuk saat geçmişti tekrar götürdüler.

Gördüğüm işkencelerden dolayı halsizdim. Ve uyumuşum. Bundan sonra nelerin yaşandığına tanık olamadım. 13 Aralık Cumartesi sabahı saat sekiz-sekiz buçuk civarı yoğun gürültülerle uyandım. Dışarıda müthiş bir koşuşturmaya yaşanıyor. Bunu ayak seslerinden anlıyordum. Sanıyorum gardiyan polislerden birinin sesiydi. Devamlı iki kişi nöbet tuttıkları için biri diğerine bağıırıyordu: "Abi koş bu adam kendini asmış." Bilinçli bir panik havası vardı. Sanki bizlere, gözaltında olan insanlara (bu süre içerisinde bir kaç kişi daha getirilmişti) özellikle duyurmak istiyorlardı. Panik ve karmaşa biraz sonra kesildi. Ve bizleri teker teker başka bir kısma aldılar. Nedenini sorduğumuzda gardiyan polislerden biri "temizlik yapıldığını bir başkası ise "müdürün denetime geldiğini" söyledi. Bu söylediklerime bir başkası ise "müdürün denetime geldiğini" söyledi. Bu söylediklerime Ülkede GÜNDEM çalışanı olduğunu söyleyen Osman adlı şahısta tanıktır. Gardiyan polisler kendini böyle tanıtmıştı ve sağlık şikayeti vardı. Bize böyle bir olayın duyurulmuş olmasına rağmen yalan söylemeleri bir şeyleri gizleme çabasından başka bir şey değildi. Olağanüstü bir şeyin olduğu kesindi. Çünkü boş hücreleri denetlemenin bir anlamı yoktu ne de herhangi bir temizlik yapılmıştı.

Daha sonra ben 15 Aralık 1997'de mahkemeye çıkarıldım ve tutuklandım. Basından öğrendiğim kadarıyla polis Burhanettin AKDOĞDU'nun intihar ettiği doğrultusunda açıklama yapmış. Burhanettin AKDOĞDU'nun "battaniye şeridi ile intihar ettiği" iddiası yalandır. Emniyetin bu açıklaması Siyasi Şube'de yapılan işkencelerin gizlenmesi içindir. Benim kaldı-

ğım hücrede bulunan iki adet battaneyinen hiçbir şeritli değildi. Kaldı ki böyle bir şerit olsa bile bunun sökülmesi çok uzun bir zaman alır ya da herhangi bir kesici alete sahip olmaktan kaynaklı sökmekte mümkün değildir. Bu süre içerisinde gardiyan polislerin mazgal deliğinden hücre kontrol ediliyordu. İşkenceden getirilen insanlara sık sık isim bile soruluyordu. Kısaca hücredeki nisanlar uzun süre tek başlarına bırakılmıyorlardı.

Bir insanın hücrede tek başına kendini asması mümkün değildir. Hücre parmaklıkla ikiye bölünmüştür. Bu parmaklıklar oldukça alçaktır ve bir insanın kendini asmasına kesinlikle uygun değildir. Can çekişen bir insanın parmaklıklara tutunma olanağı vardır. Elleri bağlı olsa bile kendini kurtarması, parmaklıklara tutunması mümkündür.

Gözaltında kaldığım sekiz günlük süre içerisinde yoğun işkencelere uğratıldım, işkenceye tanık oldum. Ölümle yaşam arasındaki ince çizgi bu işkence seanslarında kesinlikle kaybolmaktadır. Ölüm an meselesidir. Gelişi güzel kaba dayak, inceltirilmiş işkence yöntemleri, soğuk suya tutma, askı, falaka, hayalari burma, çırıl çıplak yerde sürüklenme, kafaya sert vuruşlar vb. yöntemler birer birer uygulanmaktadır. Ankara Emniyeti Siyasi Şube'de yoğun işkenceler yapılmaktadır. Bir insanın işkencede öldürülmesi olanaklıdır. Burhanettin Akdoğdu'da bu işkenceler sonucunda katledilmiştir. İntihar olayı senaryodur, yalandır. Siyasi polis kendi pislüğünü kapamak için böyle bir yola başvurmuştur. Kaldı ki, hücre koşulları ortadadır. Yirmidört saat içerisinde çift nöbetçi ile her yarım saatte bir denetlenen hücrede bir insan kendini nasıl asabilir?

Bir kez daha tekrar etmek istiyorum; kayıt esnasında ve ilk sorgu sonrasında Burhanettin Akdoğdu'nun moralinin ve ruh halinin çok iyi olduğuna tanık oldum. Yoğun hakaret ve küfürler işkencede direndiğini kanıtıyordu. Katledilmesinin sorumlusu Ankara Emniyet Müdürlüğü ve Siyasi Şubenin işkenceci polisleridir.

Dostça Selamlar...

21.12.1997
Mehmet Ali Yazıcı

Merkez Kapalı
Cezaevi 5.Koşuş
ANKARA

"Biz bundan dolayı unuttuk bağışlamayı
Varılacak yere
kan içinde varılacaktır
ve zafer, hiç bir şeyi affetmeyecek kadar
tırnakla sökülüp, koparılacaktır."

N.Hikmet

Devrimci Hareket Dergisine,
Merhaba DOSTLAR,

Biz, Ankara Merkez Kapalı Cezaevinde tutuklu bulunan beş kişiyiz. Devrimci Yol örgütü üyesi olduğumuz iddiasıyla tutuklandık. Yargılama önümüzdeki günlerde başlayacak.

Tutsaklık koşullarında dışarıyı takip etmek zorlukları bilinen gerçekler. Sizlerden ricamız Devrimci Hareket dergisinin bütün sayılarını (bir takım) ve bundan sonra çıkacak olanları protokolden göndermenizdir. Ayrıca çıkmış ya da çıkacak olan yayınları da göndermeye çalışırsanız seviniriz.

Yeni yılınızı kutlar, bütün Devrimci Hareket Dergisi çalışanlarına yayıncılık yaşamlarında başarılar dileriz.

Hepinize kucak dolusu selamlar...

Merkez Kapalı Cezaevi

5. Koğuş Ulucanlar

ANKARA

Mehmet Ali Yazıcı

*Özgürlüğün türküsünü söyleyenler
zulme kahpeliğe ve sömürüye karşı
Dişyle tırnağıyla üç kıtada karşı koyanlar
Benim Adam'ın evlatlarıdır...*

Yıldızlaşan yumruğun daha da göklere yükseltip kavganın büyüdüğü yeni yılda da hep birlikte yaratacağımız özgür günlerde buluşmak dileğiyle yeni yılınızı en içten dileklerle kutlar yayın hayatınızda başarılar dilerim.

İbrahim Biçici

*Kapalı Cezaevi Koğuş 1
Sakarya*

ARKADAŞLAR

96 SAG ve ÖO genel direnişlerimizle 12 şehit ve bedeller ödeyerek geri püskürttüğümüz, egemenlerin devrimci tutsakları teslim alma saldırısı yeni bir yıla girerken "Hücre sistemi" adı altında tekrar gündeme getirilmek isteniyor.

Dostlar, dün nasıl birleşik mücadelemizle düşmanı dize getirdiysek bugünde, işçi sınıfı ve emekçi halklarımızla birlikte dize getireceğiz.

Dostlar, 1998 yılının özgürlük, Bağımsızlık ve Sosyalizm yolunda ileri bir adım olacağı inancı ve umuduyla yeni yılınızı kutlar mücadelenizde başarılar dileriz.

Gebze Cezaevi: TDP, TİKB, MLKP Davası Tutsakları

DOSTLAR MERHABA

Sınıflar mücadelesinin tarihi olumsuz bozucu faktörler nedeniyle karşı devrim günlerinin onlarca yıla rağmen aşamadığı, diğer yandan Marks'ın deyişiyle; "yirmi koca yılın deneyim ve subjektif gereklerini temsil eden "devrim günlerinin" garoho çaldığı", insanlık tarihinin kalkışmalarına ve sosyalizmin kaçınılmazlığına tanıktır.

Para militer uluslararası güçlerin burjuva ideolojik yönlendirmesinin fiili-faşist saldırılarla takviye edildiği ve her geçen gün emek sınıfların yaşam alanının biraz daha sınırlandığı günümüz koşullarına; devrimin olabilirliğine dair subjektif gereklerdeki daralmayı (!) gerekçe eden kimi siyaset merkezlerinin aksine hayat devrimci duruşta ısrarlı olanları kanıtlayacaktır.

Gelen yılınızı mevcut duygularıyla kutluyor, başarı dileklerinizi iletiyorum.

*Gebze Cezaevi'nden
Devrimci Tutsaklar*

Selam Arkadaşlar,

Ben de 12 Eylül döneminde yoldaş ÖZENC'le bitişik hücrelerde yatan ve ÖZENC'ten önce idam cezası almış bir eski yoldaşınızım. Derginizi bir vatandaştan aldım ve yalnız şu an 1, 4 ve 5. sayılar elimde onları okumaya başladım ve burdaki arkadaşlara da okutmaya ve abone olmaları için konuşmaya başlıyorum. Yayın hayatınızdaki zorlukları düşünerek sizlere özlem dolu selamlarla başarılar diliyorum. Yanımızda asılan yoldaşlara, beraber hapiste yattığımız (Veli Eskiler gibi) yiğitlere, gençlik mücadelesinde beraber olduğumuz (Behçet Dinlerer) gibi yiğit yoldaşlara ihanet etmedik ve bundan dolayı da geçmişte doğru bulduğumuz ve bugün de derginizi okuyarak gözlerimizin ışıladığını onurla belirtmek istiyorum. İnanın bu sevincimi nasıl ifade edeceğimi bilemiyorum. Bu mektubu deneme mahiyetinde gönderiyorum. İleride sizlere buradan ve geçmişte beraber olduğum yoldaşlarla ilgili (Özenç'le, Veli Eskilerle) yeni yoldaşlara örnek olabilecek anıları aktarmayı düşünüyorum.

Almanya'dan Bir Okur

Geçtiğimiz aylar içerisinde Avusturya Vorarlberg (ATİK) tarafından ırkçılığa ve yabancı düşmanlığına karşı yapılan gecede, Vorarlberg'li Devrimci Yolcular tarafından Devrimci Hareket dergisinin, Avrupa bürosunun katkılarıyla, bir Devrimci Yol standı açıldı.

Büyük beğeni ve ilgi gören standın Avusturyalı yoldaşlarımıza moral verdiği, bizleri içinse yarınlar, küçük adımlarla, büyük umutlar yüklediğimizin göstergesi oldu.

Yine Kasım ayında;

Avusturya'da Bregenz'de Faşizm ve Örgütlenme Sorunu üzerinde, Devrimci Yolcular tarafından bir seminer verildi. Seminere halktan ve siyasi yapılardan insanlarında katıldığı, son bölümünde gelen bazı sorunlarında eksik bilgilendirme ve sürecin yeterli ayrıntılandırılması yapılamadan eksik izlenmesine bağlı sorunlar yaşandı. Ayrıca söz alan bazı dostlar, bizlerle dostluk ve dayanışma içerisinde olmaktan mutluluk duyduklarını ifade edip, çalışmalarımızda başarılar diledi.

Kein Vergen, Kein Vergessen

Unutmadık, Affetmeyeceğiz

Gegen Rasismus und Faschismus

Revolutionäre Jugend an die V

Varderste front

İrkçılığa ve Faşizme Karşı

Devrimci Gençlik'te Ön Safflara

FAŞİZME ÖLÜM TEK YOL DEVRİM!..

**Avusturya Vorarlberg
Devrimci Hareket Okurları**

THKP/C ve DEVRİMCİ YOL'DA SİLAHLI MÜCADELE ANLAYIŞI

THKP/C'den Devrimci Yol'a Devrimci Yol'dan bugüne kadar gelişen siyasi süreçler, silahlı mücadeleyi temel alan savaşı çizgileriyle şehir ve kır gerillası bağlamında ülkemiz soluna edindirmiş oldukları birikim, deneyim ve tecrübeler, özellikle de bizlere bırakmış oldukları miras bu günümüze ve yarınlarımıza ışık tutmaktadır.

Birikim ve deneyimlerle dolu bu süreçlere yeniden değinmek kaleme almak bizim için bir ihtiyaç olarak gündeme geldi. Ezilen ve sömürülen halkların devrim mücadelesi devam ettiği sürece, geriye dönüp bakmak, geçmişte yaşananları irdelemek, doğru ve yanlışlarını ortaya koymak, tarihsel bir miras olan geçmişimizi yarınlara taşımak devrimci bir görev olarak önümüzde durmaktadır. Bu görev ve sorumluluk bilinciyle, THKP/C ve Devrimci Yol hareketleri bünyesinde oluşturulan şehir ve kır gerillası örgütlenmesi, oligarşiye karşı başlatılan silahlı mücadelenin ülkemiz devrimine kazandırdıklarının önemini vurgulamaya çalışacağız.

THKP/C'de Silahlı Mücadele Anlayışı:

Türkiye coğrafyasında THKP/C hareketi, yapmış olduğu ideolojik-politik tespitlerin takipçisi güncel yaşam içinde bizzat uygulayıcısı olmuştur. Marksist doktrini bir eylem kılavuzu olarak görmüş dogmatik yaklaşımlardan ziyade kendi ülkesinin koşullarından yola çıkarak ideolojik belirlemelerde bulunmuş, pratik örgüsüyle de ideolojik haklılığını kanıtlamıştır.

Emperyalizmin 3. bunalım döneminde, emperyalistler arasındaki ilişki ve çelişkilerde yaşanan değişim 1. ve 2. bunalım dönemlerinde olduğu gibi emperyalistler arasındaki paylaşım savaşlarının olanaklarını ortadan kaldırıyordu. Emperyalist işgal biçimi değişmiş 1. ve 2. bunalım dönemlerinin özellikleri gereği sömürge ülkeler üzerinde uygulanan politikalar ve direkt işgal etmenin olanakları ortadan kalkmıştır.

THKP/C hareketinin emperyalizmin 3. bunalım dönemine ilişkin yaptığı tespit ve belir-

lemeler neticesinde, artık dünyada sömürge ülkelerin kalmadığı, emperyalizmin entegrasyon politikaları ve bu az gelişmiş ülkelerin emperyalizmle girmiş olduğu ilişkilerin içeriği bakımından "yeni sömürge-yarı sömürge" ülkeler diye nitelendirilir.

Yeni sömürge bir ülke olan Türkiye'de de devrimin objektif şartları mevcuttur. Yalnız oligarşik diktatörlükle ezilen sömürülen halk katmanları arasındaki sunni dengenin bozulması, politik mücadele sıçratılarak halk katmanlarının bilinçlendirilmesi ve devrimin subjektif şartlarının yaratılması şarttır.

"... silahlı mücadeleyi temel alan ve öncü savaşı ile emekçi kitleleri devrim saflarına çekerek, devrimci mücadelenin bir halk savaşıyla zafere ulaşacağını tespit eden partimizin bu tespiti, marksizmin-leninizmin kılavuzluğu altında, içinde yaşanan tarihsel durumun ilişkisi ve çelişkilerini ve bu çelişkilerin ülkemize yansımaları ışığında yapmıştır." (Mahir Çayan -Kesintisiz Devrim II)

Sunni dengenin bozulması ve Türkiye devriminin yolunun uzun erimli bir halk savaşından geçeceği noktasında tespitlerde bulunan parti, yeni sömürge bir ülke olmamızdan kaynaklı Çin ve Vietnam'da olduğu gibi halk savaşının direkt yaşanamayacağını, halk savaşının taktiksel bir ara evresi olarak öncü savaşının örgütlenmesi gereğini savunmuştur.

Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi (PASS) devrimin stratejisidir saptamasını yapan parti, şehir gerillası örgütlenmesini ve eylem çizgisini bu strateji çerçevesinde şekillendirip yaşama geçirmiştir.

"... bu stratejik çizgi, kır ve şehiri silahlı propaganda ve öteki pratik kitlevi mücadele biçimlerini diyalektik bir bütün olarak ele alan çizgidir." (Mahir Çayan -Kesintisiz Devrim II)

Bu strateji çerçevesinde geliştirilecek olan gerilla savaşının aşamalı olacağı ve gelişim seyrine göre bu aşamaların kendini göstereceğine vurgu yapan parti, aşamaları üç ana başlıkta toplamaktadır.

"Birinci aşama, başta işçi sınıfı olmak üzere bütün halk kitlelerinde varolan memnuni-

yetsizlik ve baş kaldırma duygularını güçlendirme, onları silahlı mücadeleye ajite etme ve partimizin teşkilat yapısını sağlamlaştırma aşamasıdır.

Savaşın ikinci aşaması, gerilla savaşının yurt çapına yayılması, şehir gerillasının yanında kır gerillasının başlatılması aşamasıdır. Üçüncü ve son aşama ise, gerilla kuvvetlerinin düzenli orduya dönüşme aşamasıdır." (İhtilalin Yolu 2 Nolu Bülten)

Devrimin rotasını çizirken şehirlerden düzenin yumuşak karnı olan kırlara doğru bir hat takip edeceğini vurgulayan parti, "BIN KERE HAYIR!" şiarıyla emperyalizme ve yerli işbirlikçisi oligarşik diktatörlüğe karşı savaşı başlatarak "KURTULUŞA KADAR SAVAŞIN" ilk tarih sayfalarını açmış oldu.

Gerilla savaşını politik mücadelenin en üst ve etkili biçimi olarak belirten THKP/C, silahlı propagandayı temel alan eylem çizgisi, yaptığı eylemler ve düzenlediği askeri hareketlerle şehir gerillasının mücadele şekli ve örgütlenme anlayışını pratikte yaşama geçirerek devrimin sarp ve engebeli yollarında düşmanı birçok kez hezimete uğratmıştır.

THKP/C'nin kuruluşundan itibaren kesintisiz bir şekilde süren eylemselliği Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının idamını engellemek için yapılan eylem sonucunda Mahir Çayan ve on arkadaşının Kızıldere de şehit düşmesiyle sonuçlanmıştır. 30 Mart 1971'de Kızıldere katliamıyla THKP/C'nin önder kadrolarının öldürülmesi bir tarihsel sürecin sona ermesidir.

On'lar,

Kızıldere de KURTULUŞA KADAR SAVAŞIN manifestosunu yazdılar, bedenleri birer birer toprağa düşerken teslimiyetin Türkiye halklarını sürükleyeceği karanlığı gösterdiler ve bizlere aydınlığa açılan yolun kapılarını araladılar.

71 Yenilgisini Devrimci Yol Nasıl Değerlendiriyor?

"Bir sorun, her zaman içinde bulunulan somut, tarihsel koşullar çerçevesinde ele alınarak incelenmelidir. Çünkü onun doğru çözümlü daima bu içinde bulunulan somut durum çerçevesi içinde söz konusu olabilir. Bu marksist diyalektiğin en özlü derslerinden bir tanesidir." (Devrimci Yol Yazıları S.37)

71 yenilgisini incelerken yukarıda da belirttiğimiz gibi tarihsel koşulların gözönünde

tutulması, yenilginin nedenleri ve çıkarılması gereken siyasi sonuçlar itibarıyla daha aydınlatıcı bir yöntem olacaktır. Yönteme ilişkin hatırlatma yapmamızdaki nedense, bir döneme ilişkin yapılacak değerlendirme ve eleştirilerin anlamlı olması kitlelerde kabul görebilmesinden kaynaklı. Marksistlerin olaylara ve olgulara yaklaşırken kullandığı diyalektik yöntem genelde küfürle karıştırılmakta ideolojik yaklaşımlardan uzaklaşmaktadır.

THKP/C hareketini kendi tarihsel konjüktörü içinde değerlendiren Devrimci Yol, yöntem bilmez küfür name niteliği taşıyan düzeysiz eleştirileri de cevaplamaktan ve doğru yaklaşımı sergilemekten çekinmemiştir. Geçmiş değerlendirmelerinde özellikle "fokocu bir grup küçük burjuva maceracısı, izledikleri yol yanlış ve işçi sınıfı ideolojisine yabancı" türü yaklaşımları da, fokocu yapılarla Marksist-Leninist parti arasındaki farkı anlatarak yanıtlamıştır. Ne yazık ki Devrimci Yol'un ideolojik değerlendirmelerini algılamaktan ziyade, bir grup küçük burjuva maceracısının devrimci ruhları arkasına gizlenerek sahiplenmek, yaptıklarını ideolojik olarak temelsizlendirmeye çalışmak, takipçilerine de kötü karikatürler gözüyle bakmak, geçmiş eleştirirken marksist yöntemleri kullanmayı bir kenara bırakın anlatılanları algılayacak düzeyde bile olmadıklarını gösteriyor.

71 yengilisi ne maceracı bir sürecin ne de ideolojik hataların sonucunda bir yıkılışın ifadesi. Aksine ideolojik haklılığın kanıtlandığı, fakat örgütsel yapıdaki zayıflık ve takip süreçlerindeki ayrımlardan dolayı oluşan koşulsuzlukların 12 Mart faşizmi karşısında, başlatılan savaşın yenilgiyle sonuçlanmasının saç ayaklarını oluşturmaktaydı.

İdeolojik çizgi, devrim ve mücadele anlayışı partinin diğer çalışma alanlarındaki birimleri ve tüm yönetim kademelerine hakim kılınmamıştır. Bir örgütün mücadele içinde ideolojik haklı olması kendi başına yeterli değildir. Eğer örgüt birimler toplamıdır diyorsak bu ideolojik örgü tüm birimleri kuşatmalıdır. Örgütlenme içinde ideolojik tespit ve belirlemeler yukarıdan aşağıya bütün birimler tarafından kavranmalıdır. Parti içinde düşünce farklılıklarının olması çok doğaldır, ayrıca varolan düşünce farklılıkları partinin düşünsel zenginliği olarak algılanmalıdır. Önemli olan partinin

bu fikir çeşitliliklerini dengeli ve uyumlu bir bütünlüğe ulaştıracak mekanizmalara sahip bir organizasyon olmasıdır.

THKP'nin kuruluş aşamasından itibaren bu tür fikir ayrılıklarını bünyesinde barındırması, fakat silahlı mücadelenin keskinleşen koşulları içerisinde bu ayrılıkların giderilememesi zamanla ideolojik farklılaşmaya dönüşmüş, 12 Mart döneminin takibi koşullarında ayrımlar yaşanmıştır.

"THKP/C hareketi, farklı mücadele alanlarında ve değişik mücadele biçimlerini, silahlı mücadele temelinde bir çalışma tarzını öngörüyordu" (Devrimci Yol -Sayı 18)

THKP/C'nin silahlı mücadeleyi temel alan ve diğer mücadele alanları, farklı mücadele biçimleriyle silahlı mücadele arasındaki bağlantıların birlikteliğini öngören ideolojik yaklaşımı düşünsel anlamda doğru olmasına rağmen fiilen uygulanamamış, silahlı mücadele ile barışçıl mücadele alanlarındaki örgütlenmeler arasında bağlantı kayışlarının örgütlenmelerin birlikteliğini partinin gelişmesinin önünü tıkayan yenilginin ana sebeplerindendir.

Devrimci Yol 71 yengilgisini ve THKP/C'yi böylesi eleştirel bir tutum içinde değerlendirirken, ideolojik çizgisindeki haklılığını da sahiplenmiş takipçisi olmuştur. THKP/C'yi sahiplenmenin onu aşmaktan geçeceği inancı ve bilinciyle hareket eden Devrimci Yol sınıflar mücadelesi içinde çok kısa bir sürede gelişmiştir.

30 Mart 1971 oligarşinin tarih sayfalarına kazanılmış bir zafer gibi geçsede, tarihin devamlılığı Mahir Çayan ve arkadaşlarının düşüncelerini Türkiye halklarının Devrimci Yolunda ifadelendirdi.

"Sert bir çarpışmadan sonraki yenilgi, devrimci değeri kolayca kazanılmış bir zafere eşit bir olaydır." (Engels)

Devrimci Yol'da Silahlı Mücadele

Proletaryanın savaşçı partisinin yaratılmasını temel siyasi görev olarak tespit eden Devrimci Yol, örgütlenecek her türlü faaliyetinde bu amaca hizmet edeceğini vurgulamıştır. Kendini iktidar perspektifiyle donatan bir hareketin savaşçı partiyi yaratmak noktasında yapacağı faaliyetler silahlı mücadeleyi de temel mücadele biçimi olarak görmek zorunludur. "Temel mücadele biçiminin tespitine

neden olan şartlar değişmediği sürece bu mücadele anlayışı da değişmeyecektir."

Devrimi gerçekleştirerek halkın kendi iktidarını kurmak, marksist-leninist savaşçı bir parti olmadığı koşullarda imkansızdır. Çünkü varolan iktidar mekanizmasını parçalamak yerine proletaryanın kendi iktidarını inşa etmek tek tek bireylerin işi değil, savaşçı müfrezelerden oluşan savaşçı bir partinin başaraacağı iştir.

Yazımızın muhtevası gereği bizi daha çok devrimci hareketin parti anlayışından ziyade, yarının öncü savaşçı parti müfrezelerine dönüşecek olan gerilla çekirdekleri ve birim örgütlenmeleri ilgilendirmekte. Devrimci Yol hangi süreçlerden geçerek bu tür gerilla örgütlenmelerini oluşturmuş, savaşan bir örgüt olmayı başarmıştır? Bu sorunun cevabını devrimin izleyeceği rota itibarıyla ele alırsak ilk önce Devrimci Yol'un şehir gerillası örgütlenmelerine değinmek gerekiyor. Daha sonra gelişen siyasi süreçler ve savaşın kırlara doğru kayırılmasıyla birlikte oluşturulan kır gerillası örgütlenmeleri ve faaliyetlerine değinmekte ara var.

Şehir Gerillası

Yazının genel akışı içinde THKP/C'den Devrimci Yol'a silahlı mücadele ve gerilla savaşının ideolojik temellerini açıklamaya çalıştık. Geneli özele indirirsek şehir gerillası bağlamında Devrimci Yol'un oluşturduğu özel silahlı birimler, şehir gerillası örgütlenmelerinin ve savaşının ülkemiz özelinde örgütlenmiş ilk örnekleridir. Daha sonra ülkemiz çözümün silahlı örgütlenmelerine ışık tutacak bu ilk örgütlenmeler, devrimci hareketin savaş dinamiklerini oluşturmaktaydı. Üzerinde fazlaca yazılıp çizilmeyen gizliliği esas olan bu illegal çekirdek örgütlenmelerin "Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi (PASS)" çerçevesinde örgütlendiği ve bu stratejiye uygun hareket ettikleri unutulmamalıdır.

Devrimci Savaş Birlikleri (DSB) olarak ortaya çıkan bu örgütlenme tarzı, devrimci hareketin tüm askeri örgütlenmesini ve eylemlerini organize eden çekirdek yapılarıdır. Merkezi politikalarla uyum içinde çalışan bu birimler oluşturdukları organizasyonlar ve yaptıkları eylemlerle hareketin vurucu gücü konumdadırlar. Özel kadrolardan seçilen bu birimle-

rin devrimci hareketle organik bağları merkezi düzeyde organize olmuş, günlük yaşam içinde halk arasına karışarak gizli yaşam koşullarını sürdürmüş birlikler, saldırı amaçlı kurulmuşlardır.

Stratejik hedefler hakkında istihbarat çalışmalarında bulunan bu birimler merkezi politikalar çerçevesinde belirledikleri hedeflere yönelik saldırılar düzenler, silahlı eylemlerin yanı sıra askeri olarak nitelendirilebileceğimiz askeri kurum ve kuruluşlara sabotaj, bombalama eylemleri düzenleme, tekelci sermaye sahiplerine, bürokratlara, yabancı diplomatlara ve üst düzey askerlere suikastler düzenleme, kamulaştırma eylemleri yapmak bu birimlerin faaliyetleri arasında yer almaktadır.

Görevleri sadece askeri faaliyetleri organize etmek olmayan Devrimci Savaş Birliklerinin en önemli görevi, devrimci mücadelenin askeri nitelikteki sorunlarının incelenip kavranması ve aşılması için çalışmalarda bulunmak, savaşın boyutlanışı itibarıyla taktiksel gelişmelerde yön tayin edici olmak ayrıca ihtiyaca göre kadro yetiştirmek ve konumlandırmak bu birimlerin görev alanı dahilindedir. İhtiyaca göre kadro dememizin nedeni ise böylesi çekirdek örgütlenmelerin sayısının fazlaştırılmamasının gerekliliğinden kaynaklı. Düşman tarafından ulaşılamazlığı da böyle dar yapılar olmasından dolayı. Genişledikçe düşmanın ortaya çıkarıp imha etmesi de kolaylaşmaktadır.

Devrimci hareketin şehir gerillası bağlamında oluşturduğu bir diğer silahlı örgütlenme ise Silahlı Direniş Birlikleridir (SDB). Direniş komiteleri özneline oluşturulan bu birliklerin yapılanışı nedeni savunma amaçlıdır. Devrimci hareketin çalışmasının bulunduğu her yerde SDB'ler kurulmuştur. Ülkenin içinde bulunduğu karışıklık ortamı, devrimci muhalefetin olduğu he yerde faşist saldırıların gündeme gelmesi savunma temelinde oluşturulan bu birlikleri ihtiyaç olarak dayatıyordu.

Silahlı Direniş Birlikleri bölgenin faşist saldırılar karşısında silahlı savunmasını üstlenen, yerel unsurların katılımıyla oluşan, gelişme ve katılıma her zaman açık olan birimsel örgütlenmelerdir. Devrimci Savaş Birlikleri örgütlenmesinin aksine sürekli kadrolaşmak ve yeni yeni birimler yapılandırarak sayılarını sürekli çoğaltmak gerekir. Silahlı Direniş Birlikle-

rinin sayıca çokluğu savunmanın güçlenmesi anlamına gelmektedir. Savunma amaçlı olmasına rağmen bu birimler siyasal ve sosyal çalışmalar içinde yer alırlar. Devrimci hareketin birim içindeki kadrolarına bağlı olarak çalışan bu unsurlar da gizliliğe önem veren illegal yapılarıdır.

Kır Gerillası

12 Eylül öncesinde kırsal alanlarda gerilla birlikleri oluşturulması tartışmaları yaşanırken, bir yandan da kırsalda gerillanın maddi zeminleri oluşturulmaya çalışılıyordu. Devrimci Yol kır gerillası bağlamında somut adımlar atamadan 12 Eylül askeri faşist darbesi gerçekleştirildi. Darbenin asıl amacı, ülkenin içine sürüklendiği ekonomik ve siyasi kriz karşısında gelişen toplumsal muhalefeti bastırmak, muhalefetin dinamiklerini oluşturan örgütlenmeleri imha etmektir.

Cuntaya karşı silahlı direnişin yaratılması gerektiğini öngören Devrimci Yol, yaşanan karmaşa ortamında halka cuntaya karşı direnmenin ve silahlanmanın bir vatandaşlık görevi olduğu mesajını veriyor, şehirlerde, kasabalarda, kırsal alanda darbenin ve faşist saldırıların teşhiri yönünde politik-pratik faaliyetler yürütüyor halkı silahlı direnişe çağırıyordu.

Darbeciler ise işlerini ciddi şekilde yürütüyor, örgütlere yönelik imha politikalarını hızla yaşama geçiriyorlardı. Darbenin daha ilk aylarında bir çok örgütün ileri kadroları çatışmalarda şehit düşüyor, işkencelerde katlediliyor ya da onlar için her türlü işkence ve terörün devam ettiği tutsaklık koşulları başlıyordu.

Böylesi bir kaos ortamında ağır darbeler alan devrimci hareket, dağınkılığı aşmak, yeniden Türkiye halklarının özgürlük ve demokrasi yürüyüşünü sürdürmek için güçlü adımlar atarak örgütsel yapısını toparlaması gerekiyordu.

"Ya operasyonlar içinde ezilip yok olaaktık ya da baskı ve saldırılara karşı varlığımızı ve direnişimizi sürdürebilecek bir yapıya dönüşecektik. Gerilla birliğini oluşturarak yaşantımızı ve direnişimizi sürdürmenin yolunu seçtik." diyor gerilla birliği komutanlarından Mahmut Memduh Uyan.

Devrimci Yol militanları kır gerillası ve mücadelesine ilişkin deneyimsizdiler, faaliyete nereden başlanması gerektiğine ilişkin en

ufak fikir sahibi bile değillerdi. İlk başta dağınık gruplar şeklinde kırsal dolaşmaya başladılar. Kırsal yaşam koşullarına ayak uydurmayı bir kenara bırak komando ve kontrgerilla operasyonlarına karşı ayakta kalmak bile başlı başına bir mücadeleydi onlar için. Zamanla bu deneyimsiz kadrolara Lübnan ve Filistin'de oluşturulan kamplara çağrılarak askeri eğitim verildi, eğitim sürecini sonuçlandıran kadrolar ise kırsal bölgelerde ufak birlikler şeklinde konumlandırıldılar.

Devrimci hareket bir yandan gerilla organizasyonlarını sürdürürken bir yandan da stratejik bölgelerde gerilla cephele kurmayı hedefliyordu. Dört beş şehirden oluşan bölge bir gerilla cephesiydi. Gerilla cephelelerinde faaliyet gösteren her gerilla birliğinin çalışmalarını gerilla konseyi organize ediyordu. Gerilla cephesini oluşturmaktaki asıl amaç ise, Adana, Adıyaman, Malatya, Sivas, Tokat, Ordu üzerinden bir hat takip ederek Erzincan, Elazığ, Erzurum'a dayanan, Malatya ve Maraş'ı kapsayan faşist işgali parçalamaktı. Düzenli bir program çerçevesinde organize olan gerilla cepheleleri arasında bağlantı kayışı görevini Ana Gerilla Birliği (AGB) sağlıyordu. Ana Gerilla Birliği sürekli dolaşarak Ordu'dan Malatya'ya hatta yurt dışındaki kamplara kadar uzanan geniş bir hat üzerinde geziyor, bilgi akışını ve grupların askeri, siyasi organizasyonunu sağlıyordu.

Kısa zamanda çok şey başarılmasına rağmen Devrimci Yol'un amacı partisz bir gerilla mücadelesiyle devrime ulaşmak olmadı. Yapılmak istenen sadece darbe koşullarının azgın faşist saldırılarına karşı silahlı direnişini örgütlemek faşist saldırıları geri püskürtmektir. 12 Eylül askeri faşist darbesine karşı Devrimci Yol kırsal ve şehirlerde silahlı direniş odakları yaratılarak cevap vermiştir. Kırsal ve şehirlerde darbe güçleriyle girilen çatışmalarda yüzlerce Devrimci Yol militanı şehit düşmüş binlerce militanı ise işkencelerden geçirilerek cezaevlerine koyulmuştur.

"Onlar, arkalarında sadece çiçek getirilen bir tümsek değil, Devrimci Yol'u aydınlatan bir ışık, uyuyanları uyandıran bir çığlık bıraktılar."

Selim Çimen

YOLDAŞLAR

Bahadır DENİZ

Bulduğumuz tüm çalışma alanlarında attığımız adımlar, verimli ve kalıcı sonuçlar veriyor. Bu sonuçlarda, hareketimizin öngörülerini gibi, tek tek insanlarımızın özverişi de etkili oluyor. Bu durum bizleri daha ileri hamlelerin yapılacağı sürece yakınlaştırırken, görevlerimizi de büyütüyor.

Devrimcilik öyle bir uğraş alanıdır ki, hem insanlığımızı hem de devrimciliğimizi aynı anda sınava sokar. Devrimci olmadan insani normlara uymak mümkündür; ama, insani normlara uymadan devrimci olmak mümkün değildir.

Ortaklığın, paylaşımın olduğu yer ve durumlarda; sırttan indirilen her yük, bir başkasının sırtına bindirilmiş yüküdür. Özellikle devrimcilikte, ne denli görev paylaşımı olsa da, bireysel inisiyatif alanının geniş tutulması sebebiyle, bireysel tutum ve karakteristik özellikler önemli rol oynar.

Gerçekte kurallar, zengin bir uygulanma özelliğine sahip olsa da, karışık ve anlaşılabilir değildir. Yeter ki satır -kural- aralarındaki boşluklardan bir dünya oluşturup kendimizi kandırmaya çalışmayalım. Mücadele samimiyeti olanlar için normlar bellidir. Önemli olan, uygulamadaki kararlılıktır. Düşünülen zaafılara, alınan yaralara baktığımızda, çoğu kez; uyarılmışlığın ve doğruyu biliyor olmanın ezici ağırlığına rağmen tutturulmuş liberal bir yolun izlerini görürüz. Bir örgüt ciddiyetinin ve devrimci sorumluluğun asli ölçütlerinden biri de, tercihlerimizi "yük almak"tan yana kullanmaktır. Birileri tarafından çağrılıp sırtına bir ağırlık konuncaya dek bekleyenler için; devrimciliğin insanı güzelleştiren ve derinleştiren hareketli yanı yabancıdır/uzaktır.

Hareketimizin her zaman için direkt veya dolaylı varlığı hissedilmek, bu his canlı tutulmak durumundadır. Ancak, buradaki irade somutlanması ve yol göstericilik, mekanik bir kavrayışla ele alınmamalıdır. Başımızda birilerinin bulunmasını mutlaklaştırmak ve programda hızlandırılmış uygulama eğilimi taşımak devrimci hareketimizin tarzını anlayamamaktır. Her an ve her durum için bir müdahalecinin/görevlendiricinin varlığını beklemek yoldaşlarımızı memurlaşmaya, hareketimizi hantallığa götürür. Yaşam soluduğumuz her atmosfer bizlerin görev alanıdır. Kendini bir muhabir gibi hissedip haber yapmakta, en ağır sorumlulukları üstlenmeye dek; kavga her karesi bizlerin görev alanı içindedir. Bilmeliyiz ki, yüklenmediğimiz her sorumluluk; bir başka yerdeki yoldaşımızın karşısına, çok daha zor koşullarda çıkabilir.

Bizler, tarihimizi zenginleştirerek yürüyoruz. Eskiye tazeleyen, yeniye tarih sayfalarına yazdıran; yol gösterici bir örgütsel yaşamı, tarihin ekranlarından izlemek durumundayız. Toplumsal hafızaya yazdırdıklarımızın karşılığını gecikmeli ve dolaylı olarak almak, uğraş alanımızla doğrudan ilintili bir durumdur. '97 Şubat'ında, "Etrafımız bir umutsuzluk karabasanı ile çevrilirse, uzakta ve bizden habersiz de olsa birilerinin umudu emzirmekte olduğuna inanacak ve YOL'umuza devam edeceğiz" diyorduk. Umudu büyütmeyle devam ediyoruz yoldaşlar.

Bu süreçte ödenen hiçbir bedel, yakınma sebebi olmamalıdır. Zulmün duvarlarını, bir slogan gibi yırtan alev soluklu yoldaşlarımız; yaşamları ve direngen tutumları ile örnek olacaktır. Hareketimiz, tüm unsurlarıyla bir bütündür; tarih, bizleri yargılayan; yaptıklarımız gibi, yapmadıklarımızın da toplamını alacaktır.

Devrimci yapılarla farkımız sadece, "daha iyiye doğru evrilmek" biçimindedir olmalıdır; yüklendiğimiz tarihsel işlev bunu gerektiriyor. Zoru başarmak ve solun önündeki tıkanma noktalarını açmak durumundayız. Bunu, rekabet ruhuyla veya üstünlük imajı ile değil; devrimci kimliğin gerekleri ile yerine getireceğiz. Çünkü biz, DEVRİMCİ YOL'cuyuz.

Güneşin alev gülüşlü
çocukları
kavgamızın destanını
sözcük sözcük dokuyor
Müjdeler olsun
Anadolu'nun kardeşliğe
tutkun insanına
Müjdeler olsun
Umudu katık edip
yürüyenlere
Bir yol doğuyor
Bir yol büyüyor
Bastille'i yıkanların
Komün'ü kuranların
1917'de hayali
gerçek kılanların
soyundan geliyor
Komünarlar misali
genç ve dinamik
Fransız şarabı gibi eski
Bir yol uzanıyor
Anadolu'dan
Mezopotamya'ya
Yürekler el sıkışıyor
Bedenler halaya
Kardeşlik türküleriyle
duruyor.

"Rivayet olunur ki, kuşların hükümdarı olan Simurg Anka, bilgi ağacının dallarında yaşar ve her şeyi bilir-miş. Kuşlar, Simurg'a inanır ve onun kendilerini kurtaracağını düşünürlermiş. Kuşlar dünyasında her şey ters gittikçe, onlar da Simurg'u bekler dururlarmış. Ne var ki, Simurg ortada görünmedikçe kuşkulanır olmuşlar ve sonunda umudu kesmişler. Derken, bir gün uzak bir ülkeden bir kuş sürüsü, Simurg'un kanadından bir telek bulmuş. Simurg'un var olduğunu anlayan dünyadaki tüm kuşlar toplanmışlar ve hep birlikte Simurg'un huzuruna gidip yardım istemeye karar vermişler. Ancak, Simurg'un yuvası, etekleri bulutların üzerinde olan Kafdağı'nın tepesindeymiş. Oraya varmak için yedi dipsiz vadiyi aşmak gerekiyormuş. Kuşlar hep birlikte göğe doğru uçmaya başlamışlar. Yorulanlar ve düşenler olmuş. Önce, bülbül geri dönmüş, güle olan aşkını hatırlayıp; papağan, o güzelim tüylerini bahane etmiş -oysa, tüyleri yüzünden kafese kapatılmış-, kartal yükseklerdeki krallığını bırakamamış, baykuş yıkıntılarını özlemiş, balıkçıl kuş bataklığını... Yedi vadi üzerinde uçtukça sayıları an be an azalıyormuş. Altıncı vadi "şaşkınlık", yedincisi ise "yok oluş" vadisi imiş. Kafdağı'na vardıklarında geriye otuz kuş kalmış. Simurg'un yuvasını bulunca öğrenmişler ki, Simurg Anka otuz kuş demekmiş. Onların hepsi de Simurg'muş. Her biri de Simurg'muş."

Ferideddin-i Attar